

Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning
Institutt for språkvitenskap

Kvinnenavn i Nord-Norge og Agder på 1800-tallet

Forskjeller i navnetilfanget

Sissel Johanne Fagerheim

NOR-3920 Masteroppgave i nordisk språk
Våren 2014

Innhold

Oversikt over tabeller og figurer	6
Forord	7
DEL I INTRODUKSJON	9
1. Innledning	9
1.1 Problemstilling og presentasjon av oppgaven	10
1.2 Hypoteser	11
2. Materiale og avgrensing.....	12
3. Metode	14
3.1 Markørnavn	14
3.2 Prinsipper for lemmatisering	16
4. Tidligere forskning på navn, relevant for min oppgave.....	18
4.1 Trekk ved fornavnene på 1800-tallet	18
4.2 Regionale forskjeller i navnemønsteret	20
5. Navnekategorier	25
6. Sentrale termer i oppgaven	26
DEL II TOPPNAVN	28
7. Toppnavn	28
7.1 Toppnavn i Nord-Norge	28
7.1.1 Lagingsmåter	30
7.1.2 Lydlige trekk	32
7.1.3 Språklig bakgrunn	34
7.1.4 Kulturell bakgrunn	35
7.2 Toppnavn i Agder.....	36
7.2.1 Lagingsmåter	37
7.2.2 Lydlige trekk	39
7.2.3 Språklig bakgrunn	40

7.2.4 Kulturell bakgrunn	41
7.3 Oppsummering av funn blant toppnavnene	41
DEL III HELE KORPUS.....	43
8. Bibelske navn.....	43
8.1 Presentasjon av ulike typer bibelske navn.....	44
8.2 Drøfting av noen justerte bibelske navneformer	45
9. Nordiske navn	47
9.1 Nordiske navn i Nord-Norge	47
9.2 Nordiske navn i Agder	50
9.3 Popularitetsutvikling for nordiske navn i Nord-Norge og Agder	56
9.4 Oppsummering av funn innenfor nordiske navn.....	59
10. Avledede navn	60
10.1 <i>-ine</i> -navn.....	61
10.1.1 <i>-ine</i> -navn i Nord-Norge	62
10.1.2 Avledning, kortform eller moving i Nord-Norge – noen gråsonenavn.....	63
10.1.3 Klare kvinneavledninger blant <i>-ine</i> -navnene i Nord-Norge.....	64
10.1.4 <i>-ine</i> -navn i Agder	64
10.1.5 Avledning, kortform eller moving i Agder – noen gråsonenavn	65
10.1.6 Klare kvinneavledninger blant <i>-ine</i> -navnene i Agder	66
10.1.7 <i>-ene</i> -navn	67
10.2 <i>-ine</i> -navn med sekundærsuffiks	68
10.3 <i>-a/-e</i> - movinger.....	73
10.3.1 <i>-a</i> -movinger i Agder.....	73
10.3.2 <i>-a</i> -movinger i Nord-Norge	74
10.3.3 <i>-e</i> -movinger i Agder	76
10.3.4 <i>-e</i> -movinger i Nord-Norge	76
10.4 Popularitetsutvikling for <i>-ine</i> -navn i Nord-Norge og Agder.....	78

10.5 Oppsummering av funn innenfor moveringer	82
11. Kvinnenavn som ender på -y	83
12. I hvilken grad har regionale talemålstrekk i de to områdene gitt utslag i forskjeller i navnetilfanget?	87
12.1 Bortfall	87
12.1.1 Afese.....	87
12.1.2 Apokope	89
12.1.3 Synkope	90
12.2 Europeisk u.....	91
12.3 Lågning.....	92
12.4 Danske navn	95
12.4.1 Danske navn i Nord-Norge	95
12.4.2 Danske navn i Agder	96
12.5 Oppsummering av funn	98
13. Oppsummering av DEL III	99
14. Sammendrag	101
Litteraturliste	105
Vedlegg: Oversikt over klassifiseringer	109

Oversikt over tabeller og figurer

Tabell 1.....	19
Tabell 2.....	28
Tabell 3.....	36
Tabell 4.....	44
Tabell 5.....	44
Tabell 6.....	47
Tabell 7.....	50
Tabell 8.....	56
Tabell 9.....	57
Tabell 10.....	69
Tabell 11.....	78
Tabell 12.....	79
Tabell 13.....	84
Tabell 14.....	88
Tabell 15.....	89
Tabell 16.....	91
Tabell 17.....	92
Tabell 18.....	93
Tabell 19.....	94
Figur 1.....	58
Figur 2.....	80
Figur 3.....	81

Forord

Takk til mine tre døtre Hannah, Sofie og Vilde. Dere er mine kilder til glede og skaper akkurat nok balanse mellom latter, kaos, rot og ro til at jeg klarer å være deltidsstudent også.

Takk til Yngve for at du er her for meg.

Takk til rektor Sylvi Berg ved Stangnes videregående skole for tildeling av midler og tilrettelegging slik at jeg har hatt faste studiedager dette skoleåret.

Den varmeste og mest ydmyke takk går til min veileder Gulbrand Alhaug – professor, pådriver og pulverkaffeentusiast. Takk for gode faglige råd, inspirerende veiledning, optimisme, engasjement og vafler i kantina på UiT. Du har alltid vært imøtekommende på telefon og e-post når jeg har trengt hjelp. Jeg har slitt ut mobilnettet fra Harstad til Tromsø enkelte ganger når jeg har stått fast. Tusen takk!

Harstad i februar 2014

Sissel Johanne Fagerheim

DEL I   INTRODUKSJON

1. Innledning

Navn er en viktig del av vår identitet. Jeg har tre døtre. Da min eldste datter, *Hannah*, var yngre, mente hun at hun måtte bli voksen før hennes navn passet henne ordentlig. Deretter fikk jeg tvillingdøtre. Den ene av dem, *Vilde*, påstår på den andre siden at hun har et navn som ikke passer henne når hun blir voksen, for *Vilde* er bare et jentenavn, ikke et ”voksendamenavn”, og det var veldig dumt at hun i stedet ikke ble døpt *Jenny*, etter oldemoren. Hennes tvillingsøster *Sofie* er heldigvis relativt fornøyd, så én av tre er kanskje ikke så verst. Selv drømte jeg om å hete *Helene* da jeg var lita jente. Det hørtes så pent ut, og hvis jeg fikk en datter noen gang, skulle hun hete det. Men som ovennevnte eksempler viser, ble det ikke slik... Uansett viser disse navnehistoriene at navn er viktig. Vi identifiserer oss med navnet vårt, og jeg tror at vi assosierer andre ut fra hva vi har hørt om folk som heter det samme som dem.

Oppkalling har foregått etter mønstre som kanskje ikke umiddelbart er synlig for en utenforstående. Mellomnavnet mitt er *Johanne*, og i følge moren min er det oppkalling av hennes besteforeldre; *Johan* og *Helga*. *H*-en inni *Johanne* er altså til heder og ære for min avdøde oldemor, og tilhører ikke bare navnet til oldefaren min, *Johan*.

Jeg kjente en gang en *Kristin* som hadde en søster som het *Sigrid*. Moren deres hadde i ung alder lest *Kristin Lavransdatter* og blitt grepet av trilogien, derav var døtrene blitt oppkalt etter forfatteren og hovedpersonen i bøkene.

Nå er det ikke oppkallingsskikk jeg kommer til å studere i denne oppgaven. Interessen min for navn kom gradvis etter hvert som jeg arbeidet med en 2000-oppgave om kvinnenavn i Balsfjord. Jeg fant ut at navn både er mote og kulturimpulser, og oppgaven gjorde det meg mer nysgjerrig på navngiving. Særlig kvinnenavn finner jeg interessant fra et kulturelt ståsted. Kvinner har færre ”selvstendige” navn, og har flere navn avledet av mannsnavn enn menn har av kvinnenavn. I denne oppgaven skal jeg undersøke hva som kjennetegner markørnavnene¹ blant kvinnenavnene i de ulike landsdelene.

---

¹ Om termen markørnavn, se kapittel 3.1.

1.1 Problemstilling og presentasjon av oppgaven

Jeg har valgt en komparativ tilnærming til oppgaven der jeg ønsker å se om det er forskjeller på navnetilfanget i kvinnenavn, og hvor mange bærere det er av de ulike navnene i henholdsvis Nord-Norge og Agder.

Årsaken til at jeg velger å kontrastere Nord-Norge mot den sørligste delen av Norge, er at jeg vil se om det er store navneforskjeller som kan begrunnes i at en bor i helt ulike landsdeler. For eksempel har Agder tettere geografisk nærhet til Danmark, og kan dermed ha fått danske kulturimpulser. Likevel bør en ha i minne at både Aust-Agder og Vest-Agder er fylker med store indre variasjoner fra de sørligste kystområdene til bygder lengst nord inni landet, spesielt i Aust-Agder.

Jeg ønsker også å se på om navnene i Nord-Norge er så sære som Reichborn-Kjennerud påsto i sin artikkel om de "[...] de mange latterlige og opdiktede døpenavn [...]" (Reichborn-Kjennerud 1942: 101). Han påsto også at Nord-Norge hadde en navneskikk "[...]" som gikk ut på å få døpenavnet knyttet til et sted, til tiden da barnet var født eller til en hending som nylig hadde funnet sted" (Reichborn-Kjennerud 1942: 102). Han er allerede kritisert av blant annet Alhaug, som vedgår at det fins spesielle navn i Nord-Norge, men de er i fåtall. I Alhaugs undersøkelse av fornavn i Nord-Norge på 1900-tallet, der han hadde 129 markørnavn for kvinner og 117 for menn, totalt 246 (Alhaug 1985: 76) (materiale begrenset til navn i førsteosisjon), fant han kun få navn, derav spesielt ett kvinnenavn som han kunne relatere til en spesiell type hendelse under fødselen. Det var navnet *Nordøsta* (Alhaug 1985: 92). Dette var trolig et jentebarn som kom til verden mens det var en sterk nordøstlig vind.

Oppgaven blir presentert etter følgende disposisjon: DEL I er introduksjonen som blant annet inneholder innledning med presentasjon av problemstilling, deretter hypoteser i forkant av oppgaven, materiale, metoden jeg bruker og tidligere forskning på navn. I DEL II tar jeg for meg de 50 mest populære navnene i hver landsdel, såkalte toppnavn, og studerer disse nærmere. Deretter kommer DEL III, som omfatter hele korpus, avgrenset til markørnavnene inkludert toppnavnene.² Her ser jeg spesielt etter ulikheter innenfor moverte navn, nordiske navn og bibelske navn. Deretter skriver jeg om nye kvinnenavn som ender på -y, og hvorvidt disse er ulikt representert i Nord-Norge og Agder. Til slutt kommer jeg også inn på om talemålstrekk i de ulike regionene og ulik geografisk nærhet til Danmark har medført ulikheter i navnetilfanget.

---

² Jeg viser til nærmere begrunnelse i kapittel 7.

1.2 Hypoteser

Tittelen på oppgaven min er:

Kvinnenavn i Nord-Norge og Agder på 1800-tallet – forskjeller i navnetilfanget.

Det ligger flere faktorer til grunn for denne oppgaven, spesielt geografisk tilhørighet og impulser fra omverdenen, men trolig vil også religiøsitet være et sentralt moment. Jeg ønsker å avdekke forskjeller som finnes i navnetilfanget mellom de to områdene.

- Jeg har en overordnet hypotese om at det vil være forskjeller i navnetilfanget mellom Nord-Norge og Agderfylkene. Dette har sin bakgrunn i religiøse og geografiske forskjeller, og at kulturimpulser og moteimpulser dermed vil nå fram ulikt.
- Jeg forventer at det vil være flere bibelske navn i Agder enn i Nord-Norge på grunn av bedehuskulturen sørpå. Dette til tross for at den tydeligvis ikke fikk like stort omfang i de øvre bygdene inne i Agder som langs kysten i Agder.
- Jeg forventer å finne flere nordiske navn i Agder enn i Nord-Norge fordi særlig bygdene innerst og lengst nord i Agder ikke fikk de samme kulturimpulsene fra utlandet som kystområdene. Dermed kunne de beholde sitt lokale særpreg i årevis.³
- Jeg har en hypotese om at det vil være flere moverte navn i Nord-Norge enn i Agder, men tror ikke at det ikke vil være så mange rare og sære navn som Reichborn-Kjennerud hevdet.
- Jeg vil se om det er forskjell på antall moveringer mellom Nord-Norge og Agder, og om avledede kvinnenavn er like hyppig representert på de to stedene.
- Jeg har en hypotese om at talemålstrekk vil kunne gi seg utslag også i navnetilfanget.

Andre vinklinger som kunne være aktuelle, er språklige kategorier, som engelske, tyske og franske navn, men på grunn av oppgavens omfang utelater jeg disse.

---

³ I Nord-Norge bor 90 % av befolkningen mindre enn fire kilometer fra sjøen (SNL 8, 1985: 680).

2. Materiale og avgrensning

Når en skal se på forskjeller i kvinnenavn i Agder og Nord-Norge, er det for å se hva som er ”typisk” for hver av landsdelene. Jeg har forsøkt å legge til grunn for undersøkelsen geografiske områder som omfatter omtrent like mange navnebærere. Begrepet *Nord-Norge* vil i denne oppgaven bli brukt om de stedene i Nord-Norge som er med i og aktuelle for oppgaven. Derfor må følgende utelater presiseres: Jeg har ikke med Finnmark fylke på grunn av en betydelig andel samiske innbyggere, samt innvandring fra Finland. I tillegg har jeg kuttet ut Nord-Troms⁴ av samme grunner. Dette området fikk også kvensk innvandring i denne perioden. Bardu og Målselv er likeså utelatt på grunn av innvandring fra sør, hovedsakelig Trøndelag og Østerdalen.

I Nordland er de to sørligste kommunene Sømna og Brønnøy utelatt. Grunnen til at disse to kommunene ikke inngår i materialet mitt, er at jeg ved å kutte dem ut, oppnår å få omtrent like mange kvinner i de to områdene (se s. 13). Dermed unngår jeg å regne om til relative tall ved de mange navnesammenlikningene jeg skal gjøre mellom de to områdene. Så når navnet Nord-Norge brukes, er det unntatt ovennevnte steder i landsdelen.

Navnelistene som er brukt som bakgrunn for denne oppgaven, er basert på de landsdekkende folketellingene i 1865 og 1900. De som er født fra og med 1800 til og med 1865, er med i 1865-tellinga, og de som er født fra og med 1866 til og med 1900, er med i 1900-tellinga. Altså er ingen registrert dobbelt.

Det er kun navn i førsteposisjon som blir behandlet. Årsaken til det er at det kunne være litt tilfeldig hvorvidt navn i andre- eller tredjeposisjon ble registrert. En hovedfagsoppgave om personnavn i Lyngen, skrevet av Alf Bjørge Aschim (1995), viser at kirkebøkene førte opp alle navn fullstendig. Det gjaldt navn i både andre- og tredjeposisjon (Aschim 1995: 19). Derimot var det mer tilfeldig hvorvidt disse navnene ble oppført i folketellingene (Aschim 1995: 195). I tillegg har Alhaug påpekt at navn i andre- og tredjeposisjon ofte ble enten forkortet eller bare ført opp med initialene. Dessuten har han også vist at navnet i førsteposisjon – særlig blant menn – i noen tilfelle bare ble representert med initial (Alhaug 1998).

---

⁴ Nord-Troms blir området nord for Tromsø og gamle Tromsøsund kommune.

Hele materialet er basert på navn på 241.328 personer fra Agderfylkene og 241.692 personer fra de ovennevnte steder i Nord-Norge. Dette er såpass likt utvalg at det ikke er nødvendig å regne om til relative tall senere i oppgaven:

Agder:	241.328	49,9 %
Nord-Norge:	<u>241.692</u>	<u>50,1 %</u>
Totalt:	483.020	100 %

Når jeg deretter begrenser meg til kvinnenavnene, får jeg samme forholdet med omtrent like mange prosent:

Agder:	121.818	50,5 %
Nord-Norge	<u>119.227</u>	<u>49,5 %</u>
Totalt:	241.045	100 %

For ordens skyld presiserer jeg følgende terminologiske skille:

- a. Materialet: Dette er folketellingene.
- b. Korpus: Dette er markørnavnene som er trukket ut av materialet.

Det blir en viss grad av overlapping fordi de høyfrekvente navnene fra DEL II også kommer i DEL III som omhandler hele korpus.

3. Metode

I dette kapitlet beskriver jeg metoden som jeg har brukt i denne oppgaven, i to deler. Den ene delen utgjør forklaringen på kriterier for at navn blir trukket ut som markørnavn i de ulike landsdelene. Den andre delen viser teorien som ligger til grunn for å skille ulike navn fra hverandre, alternativt slå dem sammen til ”samme” navn i korpuset mitt.

3.1 Markørnavn

Jeg anvender en metode som kan kalles *markørnavnmetoden*. Med markørnavn mener jeg navn som er betydelig mer brukt i det ene området enn det andre. ”I definisjonen av ”markørnavn” ligg det implisitt at ein må stille spesielle frekvenskrav til eit markørnavn. Desse frekvenskrava kan variere – avhengig av kva for føremål ein har med undersøkinga” (Alhaug 1985:74). Jeg har valgt å sette tre frekvenskrav til markørnavnene:

- a) Minst 75 % av kvinnene må ha det aktuelle navnet i ett av områdene.
- b) Navnet må ha en minstefrekvens på fire om det er brukt i begge områder.
- c) Navnet må ha en minstefrekvens på tre om det bare er brukt i ett område.

Et eksempel: *Anoline*⁵ er et markørnavn for Agder selv om det bare har tre forekomster, fordi det ikke forekommer i Nord-Norge i det hele. Altså er det 100 % forekomst i Agder. Likeså er *Anunda* det, med tre forekomster i Agder mot én forekomst i Nord-Norge, fordi det likevel forekommer tre ganger mer i Agder, og har 75 % forekomst der. På samme måte vil *Mette* være et markørnavn for Nord- Norge med sine 334 forekomster, selv om Agder har 113. Det er akkurat 75 % av navnebærerne som tilhører Nord-Norge:

$$334 / (113+334) * 100 = 74,72 \% \approx 75 \%$$

Totalt utgjør korpus 1.379 markørnavn på de to områdene fordelt på 86.826 navnebærere.

Utvalget av markørnavn blir som følger:

Agder: 619 markørnavn fordelt på 44.289 kvinner.

Nord-Norge: 760 markørnavn fordelt på 42.537 kvinner.

---

⁵ Det har vist seg at de digitaliserte folketellingene inneholder noen feil sammenlignet med kirkebøkene. Ved digitaliseringen har det blant annet oppstått avlesingsfeil ved bokstavene *a* og *o* som kan være nokså like i håndskrift. Dermed kan *Analine* i kirkeboka bli *Anoline* i folketellinga. Innenfor rammen av denne oppgaven ville det bli altfor arbeidskrevende å gjøre kontroller i de skannede kirkebøkene. Dessuten har nettstedet for kirkebøkene (arkivverket.no) vært nede store deler av høsten 2013, da jeg arbeidet mye med oppgaven.

Allerede nå ser en at Nord-Norge har 141 flere markørnavn enn Agder, dessuten fordelt på 1.752 færre bærere. Her kan en straks foregripe begivenhetenes gang og vise til at nordlendingene har utøvd større kreativitet i navnetilfanget enn innbyggerne i Agder.

I denne sammenlikningen mellom Nord-Norge og Agder kunne det ha vært aktuelt og interessant å undersøke mannsnavn på samme måte som kvinnenavnene blir behandlet her. Likeså kunne en undersøkelse av likheter i navnemønsteret, altså umarkerte navn, vært interessant, men innenfor rammen av denne oppgaven blir det ikke plass til det. Derfor vil jeg presisere at det er viktig å merke seg at de mest frekvente navnene på *begge* steder derfor ikke blir behandlet i oppgaven. Dette gjelder først og fremst navnet *Anna*,⁶ som har 4.865 navnebærere i Agder og 6.341 navnebærere i Nord-Norge. Forskjellen er 43 % mot 57 %, og det blir derfor ikke et markørnavn. Deretter gjelder det den nordiske varianten *Marie* av det bibelske *Maria* som har 3.003 forekomster i Agder mot 2.519 i Nord-Norge. Dette medfører 54 % mot 46 %, og følgelig ikke kvalifisering til markørnavn. Det føyer seg for øvrig fint inn i mønsteret i Aarsets artikkel der han skriver at de mest brukte kvinnenavnene i Norge i perioden 1870–1899 var nettopp *Anna* og *Marie*. I perioden 1895–1899 ligger *Anna* på førsteplass og *Marie/Maria* på andre plass (Aarset 1982: 68). *Maria* har ikke så mange forekomster i mitt navnemateriale, med 366 forekomster (44 %) i Agder og 458 (56 %) i Nord-Norge.

I Agders navnemateriale var det opprinnelig 636 navn. Imidlertid var 17 av dem kun en stor bokstav eller en stor bokstav med punktum bak. Totalt sto det 249 kvinner bak disse forekomstene. Disse har jeg tatt ut av navnematerialet, og de blir ikke behandlet. For navnematerialet til Nord-Norge gjaldt dette bare ett navn, som var ”D” og hadde tre navnebærere. Denne er også tatt ut.

Rent metodisk innebærer de nevnte momentene at jeg har en kvantitativ tilnærming i undersøkelsen. Da folketellingene er gjennomført for langt over hundre år siden, sier det seg selv at intervjuer av personene ikke er gjennomførbart. I tillegg arbeider jeg med et såpass stort materiale at det av den grunn også vanskeliggjør en kvalitativ tilnærming uansett. Noe av materialet mitt vil presenteres i tabeller underveis i avhandlingen.

---

⁶ *Anna* er en gresk og latinsk form av det opprinnelig hebraiske navnet *Channa* (NPL III).

3.2 Prinsipper for lemmatisering

Hvilke navn skal stå adskilt og hvilke navn anser man som så like at de er ”samme navn” og bør slås sammen? Hvis man vilkårlig gjør dette etter eget skjønn, vil jeg slå sammen noen navn etter det som virker logisk for meg, mens en annen person kanskje vil slå sammen etter andre kriterier og preferanser. Et systematisk skille av kriterier for sammenslåing i et lemma er derfor nødvendig. Derfor vil jeg først gjøre nærmere rede for en artikkel av Gulbrand Alhaug (1992) som heter *Lemmatisering av namnevariantar – ein nivåmodell basert på norsk materiale*.

I artikkelen tar Alhaug opp problemet rundt standardisering av navn og hva man skal gjøre med ulike varianter av navn når man driver navneforskning. Han argumenterer for at det er rasjonelt å slå sammen varianter av navn. Skriftlige varianter som *Catharine* og *Chatarine* vil være enklere å slå sammen enn lydlige varianter som *Katarina* og *Katrine*. Man må derimot være oppmerksom på at det som oppfattes som ”variant” av et navn, endrer seg over tid. Han viser til at *Siri* og *Sigrid* en gang har vært varianter av samme navn, men de kan ikke lenger sees slik (Alhaug 1992: 116).

Alhaug mener en kan skille mellom ulike nivå som en kan organisere navnematerialet på:

1. Grafemisk nivå
2. Fonemisk nivå
3. Arki-nivå
4. Etymologisk nivå⁷

Det han sier er nytt her, er arki-nivået: ”På dette nivået blir dei namneformene frå fonemisk nivå som står i eit nært lydlig samsvarsforhold til kvarandre, kopla saman i eit lemma, dvs. gruppe av samanhørende namnevariantar” (Alhaug 1992: 117).

Det *grafemiske* nivået er det som mange har som utgangspunkt i navneforskning. Det kommer av at navnematerialet oftest forekommer i skriftform. Her vil en få størst navnerikdom fordi det kan være mange måter å stave det samme navnet på. For eksempel vil <Kathrine> og <Cathrine> bli to ulike navn på grafemisk nivå (Alhaug 1992: 123).

Etter det grafemiske nivået kan en organisere materialet på ulike høyere nivå.

---

⁷ Alhaug skiller mellom etymologisk nivå og modifisert etymologisk. Etymologisk nivå kan gå over et nokså vidt tidsspenn mens modifisert etymologisk nivå gjelder kortere perioder, 200–300 år, og gjerne i nyere tid (Alhaug 1992: 138).

På *fonemisk* nivå blir en del navneformer som er ulike på grafemisk nivå, identiske (Alhaug 1992: 124). Det vil si at en slår sammen navn som uttales likt, men blir skrevet ulikt, for eksempel blir <Cathrine> og <Kathrine> slått sammen her som ett navn.

På *arki-nivå* ”[...] blir dei namneformene frå fonemisk nivå som er nært lydlig relatert til kvarandre, t.d. /iverí:ne/–/ivrí:ne/, ført saman i eit lemma på grunnlag av nærmare spesifiserte reglar. Ein av desse variantane blir så vald som oppslagsform på arki-nivå [...]” (Alhaug 1992: 125). Det er dette nivået Alhaug mener må være det sentrale i navneundersøkelser. Deretter gir han en inngående forklaring med grundige eksempler på hvilke fonologiske prosesser som gjør at en kan slå sammen navn på arki-nivå.

På *etymologisk* nivå blir navn med samme opphav ført sammen i et lemma. Oppslagsformen her bør være det navnet som de andre har utviklet seg fra, dersom det fremdeles finnes i materialet. Dersom det ikke gjør det, bør en ta det navnet som ligger nærmest det opphavlige (Alhaug 1992: 138).

I denne oppgaven er materialet standardisert etter et fonemisk nivå. Dette er for å få fram eventuelle lydlig forskjeller mellom Nord-Norge og Agder. Lemmatisering er altså bare gjort av navn med helt lik uttale, men med med ulik skriftform. For eksempel har jeg åtte ulike uttalevarianter (og skriftvarianter) av *Henriette*, som alle er markørnavn i Nord-Norge.

Andre standardiseringer som er gjort i navnematerialet, er at suffikset *-ine* representerer både *-ine* og *-ina*. Begrunnelsen for dette er å vise popularitetsutviklingen for navn med suffikset *-ine* (og *-ina*), og da er det underordnet om det slutter på *-e* eller *-a*. Unntaket er kortformene, det vil si at *Lina* står som et eget navn og blir ikke lemmatisert. Det samme gjelder *Tina* og *Tine*.

Under kapitlet om *-ine*-navn har jeg likevel innad skilt formene *-ina* og *-ine* for å vise forskjeller i antall navnebærere i de ulike landsdelene. Det vil naturligvis innebære en større navnerikdom der det brukes både *Jamina* og *Jamine*, men det er interessant å se om de ulike geografiske stedene har forskjeller i bruk av endevokal.

4. Tidligere forskning på navn, relevant for min oppgave

Det har vært forsket og skrevet flere artikler om navn. Jeg skal presentere noen av disse, men først vise generelt hvilke tendenser som rådde innen navngiving på 1800-tallet.

4.1 Trekk ved fornavnene på 1800-tallet

Ifølge Ole-Jørgen Johannessen (2005: 10) er den svenske personnavnforskeren Roland Otterbjörk den første som har brukt betegnelsen *Den nordiske navnerenessanse*. Han peker på at personnavn fra skjønnlitteraturen tas inn i navneforrådet, samt at gamle nordiske navn kommer tilbake fordi de blir brukt av diktere når de navngir sine litterære figurer. Denne tendensen mener Otterbjörk kan dateres tilbake til midten av 1700-tallet i Sverige (Johannessen 2005: 10).

Terje Aarset er den første som har brukt samme betegnelse i *norsk* personnavnforskning (Johannessen 2005: 12). Aarset tillegger unionsoppløsning og nasjonalromantikk noe av årsaken til navnerenessansen. De 400 årene Norge var i union med Danmark, gikk det tilbake med de opprinnelige norske navnene. Det var bibelske navn, klassiske navn og tyske navn som dominerte, spesielt i byene (Aarset 1982: 66). Dette endret seg etter unionsoppløsningen i 1814. Videre skriver han at fra siste halvdel av 1800-tallet kommer det en endring i navnetilfanget, og nordiske navn blir igjen tatt i bruk:

Vi veit ikkje visst når utviklinga mot ein norskare namneskikk kom i gang og kvar det skjedde først. Men mykje tyder på at dei nordiske namna først slo gjennom i byane, og omslaget kan iallfall somme stader merkast frå 1840-åra. (Aarset 1982: 66)

Nasjonalromantikken i 1840–1850-årene førte med seg en fornyet interesse for norsk språk og kultur, samt folkeopplysning. Etter unionsoppløsningen i 1814 ble dansk skriftspråk ansett som et utenlandsk språk, og blant annet var Henrik Wergeland, Knud Knudsen og Ivar Aasen talsmenn for å skape et eget norsk skriftspråk, men med hver sine innfallsvinkler. De to første arbeidet for en gradvis fornorsking av dansk skriftspråk, mens sistnevnte skapte et nytt skriftspråk basert på bygdedialektene (Jahr 1989: 9–11). Både Ivar Aasen og P. A. Munch var sentrale i arbeidet for igjen å ta i bruk de nordiske navnene. Begge skrev artikler som tok til orde for å bruke disse navnene, og Aasen ga ut et register over ”Norske Navne” og navn ”af fremmed Oprindelse” for å vise folk hva som var særnorske navn. I 1878 ga han, etter oppfordringer, ut ”Norsk Navnebog”, den første i sitt slag i Norge (Aarset 1982: 66).

Skjønnlitteraturen og sagaene var de viktigste kildene til å finne tilbake til de gamle navnene igjen. Ibsen og Bjørnson tok inn nordiske navn i persongalleriene sine i de nasjonale

dramaene. Blant annet hadde flere navn, som *Tryggve* og *Sverre*, stort sett kun levd i litteraturen og aldri som vanlige fornavn, før den nordiske navnerenessansen (Aarset 1982: 66–67). Disse navnene var sjeldne de første tiårene, og navnebærerne var trolig å finne i de øvre sosiale lag i samfunnet, spesielt i byene. Gjennombruddet for de nordiske navnene kom for fullt på slutten av 1800-tallet.

Aarset viser til tallmateriale fra 1870–1899, og blant kvinnenavnene er som nevnt *Anna* og *Marie* de mest populære. Av et navnemateriale på i underkant av 180.000 navnebærere (begge kjønn) viser følgene tabell populariteten til kvinnenavnene (Aarset 1982: 69):

Tabell 1: Populære kvinnenavn 1870–1899

Rang	Navn	%
1	Anna	5,92
2	Marie, Maria	3,14
3	Ingeborg	2,13
4	Olga	2,09
5	Marta, Martha	2,07
6	Borghild	2,01
7	Margit	1,99
8	Astrid, Astri	1,97
9	Jenny	1,94
10	Gudrun	1,72
11	Inga	1,66
12	Signe	1,56

En ser at tendensen til å bruke nordiske navn var stor på landsbasis. Sju av tolv kvinnenavn er nordiske, selv om de to mest populære har hebraisk opphav. En slik tabell er naturligvis langt fra utfyllende. Den spenner over et kort tidsrom, og viser ikke regionale forskjeller eller i hvilken retning navnemotene gikk videre, men jeg tar den med fordi den som sagt viser en tendens de siste 30 årene av 1800-tallet.

Aarset viser til at de nordiske navnene sto sterkest i Telemark og Aust-Agder rundt år 1800. Da hadde i underkant av halvparten av kvinnene nordiske navn. Disse navnene hadde lavest frekvens i Nord-Norge, der bare omkring en sjuendedel av kvinnenavnene hadde nordisk opphav. Aarset viser til en undersøkelse fra Hadsel i Vesterålen gjort av Arvid Bræck i 1979. Den viser at de nordiske navnene økte svakt fra 15 % på 1850-tallet til 17 % i 1870-årene (Aarset 1982: 76–77).

I og med at nordiske navn sto sterkt i Aust-Agder, men svakt i Nord-Norge (i følge Aarset), er dette et fruktbart utgangspunkt for min undersøkelse som går ut på å avdekke også andre forskjeller i navnemønsteret mellom Nord-Norge og Agder.

Et annet viktig trekk ved navngiving på 1800-tallet, var framveksten av de såkalte *-ine*-navnene, som blant annet gjorde det mulig å oppkalle på tvers av kjønns grensene. Gulbrand Alhaug har undersøkt *-ine*-navn i Nord-Norge, der han skriver at 1860–1869 var høydepunktet for kreativitet når det gjaldt å lage nye kvinnenavn på *-ine* (Alhaug 1990:142).

I hovedsak vil spesielt de to store navnemotene moveringer og nordiske navn bli vektlagt grundig i den delen av oppgaven som omhandler hele korpus (DEL III).

4.2 Regionale forskjeller i navnemønsteret

Gulbrand Alhaug (1985b) har i artikkelen ”Nokre skilnader i navnemønsteret mellom Nord - Noreg og Indre Austlandet” gjort rede for navneforskjeller mellom innland og kyst. Han viser til at Nord-Norge har et større navneforråd enn Hedmark-Oppland, blant annet gjennom navneleddsoppkalling, oppkalling ved suffigering til eksisterende navn, bruk av slektsnavn som fornavn, navngiving etter spesielle forhold da barnet ble født, innvandring, og til slutt bruk av fantasnavn. Han påviser videre at en av grunnene til at Nord-Norge har flere navn enn Indre Austlandet, er innvandring fra Finland (Alhaug 1985b: 47). Generelt påpeker han at innlandsområdene i større grad enn kystområdene holder på eldre språktrekk, herunder dativkategorien, fordi de er mer skjermet for ytre påvirkning enn kystområdene. Det er da naturlig bruke samme forklaringsmodell for å vise forskjeller i navnemønsteret, mener han (Alhaug 1985b: 56).

Gudlaug Nedreliid (1994) har i artikkelen ”Lokale variasjoner i namneskikken på Agder i 1801” skrevet om navneforskjeller mellom kystbygder og innlandsbygder i seks prestegjeld i Agder, tre langs kysten og tre i indre strøk. Sammenlikningene omfatter tre fenomen:

1. *Tor*-navn, som vil være såkalte konservative navn med røtter i gammelnorsk.
2. Dobbeltnavn.
3. Eventuelle moveringer, herunder kun de med suffikset *-ine* (Nedreliid 1994: 311).

Hun fant at det var større forekomst av *Tor*-navn i de indre bygdene, både mannsnavn og kvinnenavn. Av andre navn som begynte på *T-*, skilte hun mellom nordiske og ikke-nordiske. De nordiske navnene på *T-* hadde en jevn fordeling, og ikke-nordiske navn på *T-* hadde en svak overvekt ved kysten. Dobbeltnavnene var også som forventet mest frekvente på kysten,

da dette var et moderne fenomen (Nedrelid 1994: 318). Avledete navn på *-ine* var også mest frekvente i prestegjeldene langs kysten (Nedrelid 1994: 321).

Et annet element vil være om religiøsitet spiller inn på navnevalget til jentebarn. Herunder må jeg trekke fram «bibelbeltet» på Sørlandet: Den norske lekmannsbevegelsen bygger på pietistisk lutherdom og kan føres tilbake til århundreskiftet 1700–1800-tallet, ifølge Bjørg Seland (2006: 18). Hun skriver at i siste halvdel av 1800-tallet kom gjennomslaget for et bredt religiøst engasjement i Norge. På slutten av 1800-tallet var lovverket åpnet såpass at lekfolksforkynnere fikk tale i kirkerommet. De største nedslagsfeltene for tre store vekkelsesbølger var vest og sør i landet. Den første vekkelsesbølgen kom ifølge Seland i 1870-årene, så omkring århundreskiftet, og til slutt i mellomkrigstiden (2006: 19). Hun henviser videre til historikeren Bjørn Slettan, som har registrert flere vekkelser i alle deler av Agderfylkene i perioden 1860–1920. Kystområdene var tidligst ute, omkring 1860, mens i de indre bygdene skjedde dette først på midten av 1870-tallet. Den vekkelsesbølgen som kom ved århundreskiftet, traff også sterkest på kysten (Slettan 1992: 238, sitert i Seland 2006: 20), men i perioden 1895–1905 ble det rapportert vekkelser i alle sørlandsbyene. Innlandsbygdene opplevde også vekkelser da. De øvre bygdene i Setesdalen ble ikke utsatt for vekkelsene før i mellomkrigstiden, og bedehuskulturen fikk aldri samme dominans inne i bygdene som ute ved kysten (Seland 2006: 20).

I boka ”Lesande bønder” viser Jostein Fet (1995) lesekulturen blant allmuen på Sunnmøre, i Romsdal, på Nordmøre og i Øvre Telemark i tidsrommet 1690–1840. I en tabell viser han forholdet mellom religiøs og verdslig litteratur. Den religiøse litteraturen innbyggerne i hver region eide (Bibel, Det nye testamente, Katekisme, kirkehistorie og lignende), utgjorde mellom 92,8 % og 97,4 %, mot den verdslige litteraturen som lå mellom 2,6 % og 7,2 % (Fet 1995: 133).⁸ Med den navnerikdommen som finnes i Bibelen, i tillegg til at den var mer lest enn annen litteratur, underbygger det min tro på at bibelske navn vil avspeile seg i navngiving.

Arne Lauvhjell (1977) har skrevet en hovedfagsoppgave der han ser på mannsnavn i Austre Agder fram til 1801. Det eldste materialet hans er brev i perioden 1320–1514. Han har en grundig gjennomgang av mannsnavnene i fylket, endringer i navnetilfanget for hvert hundreår, samt forskjeller i navngiving i ulike sosiale lag. Han har imidlertid en tidsmessig og

---

⁸ Han har en mye grundigere utredning om bokpriser, tilgjengelighet, politikk og religiøse strømninger som ikke kan tas med i denne oppgaven.

kjønnsmessig forskjellig oppgave fra det jeg skal skrive om, samt ingen kontrastering mot en annen landsdel, derfor kan jeg ikke bruke den til å sammenligne eventuelle funn med.

Cissel Samuelsen (1999) har skrevet en hovedfagsoppgave om bruk av slektsnavn som fornavn på 1800-tallet. Hennes navnemateriale var mannsnavn. Hun bruker termen ”slektsnamns-typologiske fornamn” (SF-navn) for å vise at det ikke nødvendigvis var slik at navngiver tok i bruk et slektsnavn til fornavn, men at det kanskje tilfeldigvis allerede fantes et slektsnavn som var likt eller identisk med dette fornavnet (Samuelsen 1999: 9). Konklusjonen hennes er at SF-navn i stor grad var avgrenset til ett geografisk område; nordre Nordland og sørlige Troms, men ikke primært i kystområdene, som først antatt. På sørlandskysten var det også en svak tendens til SF-navn, men i mye mindre omfang enn Nord-Norge (Samuelsen 1999: 127). Hun konkluderer videre med at SF-navn må sees på som en *navnetype* og ikke bare enkeltnavn som ble mye brukt, når en kommer til kjerneområdet for bruk av SF-navn. En av grunnene til dette skyldtes alliterende oppkalling, det vil si at slektinger av for eksempel *Jens* og *Hans* gjerne kunne oppkalles til *Jentoft* og *Hagerup* (Samuelsen 1999: 128). I tillegg var disse navnene gjerne et statussymbol fordi mange av dem hadde vært slektsnavn på danske embetsmenn i Norge.⁹

Torill Letto (2007) har skrevet en masteroppgave der hun undersøker navneskikker i Lyngen på 1800-tallet. Lyngen hører til Nord-Troms og inngår dermed ikke i mitt materiale. Jeg vil her nøye meg med å henvide kort til enkelte av funnene på kvinnenavn. Hun viser til at nordmenn hadde flere ulike navn enn samene og kvenene, særlig tydelig var det i kvinnenavnene (Letto 2007: 200). Kvenene hadde likevel også utstrakt bruk av *-ine*-navn, mens det nesten var fraværende hos samene. Av nordiske navn økte frekvensen fra 1865 til 1900-tellingen blant norske kvinner, mens det ikke var noen nordiske kvinnenavn i bruk i 1900-korpuset blant kvener. Samene hadde en svært beskjeden økning i antall nordiske navn (Letto 2007: 207).

Lars Eirik Dahlberg (2010) har skrevet en mastergradsoppgave om nordiske renessansenavn¹⁰ som innovasjon i et sosiologisk og geografisk perspektiv. Han fant blant annet ut at overklassen i Norge var dominerende i bruk av renessansenavn ved folketellingen i 1865, mens det på slutten av 1800-tallet var de lavere sosiale lag brukte flest av disse navnene. I

---

⁹ Også Kristoffer Kruken (2013) har skrevet om slektsnavn tatt i bruk som fornavn, men artikkelen hans ble publisert i desember 2013, dvs. på et tidspunkt der jeg i all hovedsak hadde avsluttet denne oppgaven.

¹⁰ Se kapittel 6 om terminologi.

tillegg fant han at renessansenavnene først ble introdusert i byene, deretter spredte de seg utover mot bygdene (Dahlberg 2010: 106).

Stine Albæk Christensen (2008) har gjort en komparativ studie av personnavn i Kristiansand og Hamar i perioden 1850–1900. På kvinnenavnsiden fant hun at Hamar hadde større økning i nordiske navn fra sagalitteraturen enn Kristiansand. Kristiansand hadde en jevn forekomst av nylaginger og arvenavn,¹¹ mens det ikke var slike navn eller tilbakegang i disse på Hamar. Indirekte bibelske¹² navn forekom flere ganger i Kristiansand enn på Hamar, mens det var omvendt med det hun omtaler som direkte bibelske navn. Når det kom til klassiske navn og renessansenavn, hadde Kristiansand prosentmessig høyere forekomst enn Hamar, selv om de i denne perioden gikk tilbake i Kristiansand. I begge byene var det tilbakegang i kvinnenavn avledet av mannsnavn (Albæk Christensen 2008: 99–100). Denne oppgaven kan være grei for å se noen tendenser, men til mitt bruk blir den for snever i størrelse av geografisk område som er undersøkt.

Eyvind Fjeld Halvorsen (1978) har skrevet en artikkel om personnavn på menn i Setesdalen i middelalderen, og utvikling av disse fram til 1600-tallet. Han viser til at Setesdalen er et særpreget og konservativt kulturområde i en også ellers konservativ landsdel. Agder er, i tillegg til Telemark, den landsdelen som har hatt flest særnorske navn (Fjeld Halvorsen 1978: 5). Det gir meg et grunnlag for en hypotese om at det må finnes flere gamle nordiske navn i Agder enn i Nord-Norge, og da særlig i indre strøk av Agderfylkene.

Fjeld Halvorsens kilder var diplommateriale og den trykte skattematrikkelen fra 1647. Han viser til at nordmenn generelt, og spesielt bøndene, kalte opp barna sine etter slektninger, og ikke helgener. Dette hadde ikke noe med hedenskap å gjøre, men at kirka rett og slett ikke blandet seg i navneskikkene. Han viser til *Knútr*, som opprinnelig var dansk, og som systemmessig står blant nordiske navn. Navnet kom i bruk i seinmiddelalderen og ble veldig utbredt etter reformasjonen. Han påpeker videre at det ikke skyldes at St. Knut var populær på den tiden, men at årsaken er oppkalling etter danske innflyttere (Fjeld Halvorsen 1978:12).

Vidar Haslum (2005) har skrevet en artikkel om navngivingsmønstre i store søskenflokker på Agder i perioden 1880–1940. Han skiller navnene som var i bruk før navnerenessansen, inn i to kategorier: *Arvenavn* og *lånenavn*. Arvenavn er nordiske navn som har en lang og ubrutt

---

¹¹ Arvenavn er et begrep hentet fra Haslum (2005). Jeg bruker Aarsets begrep tradisjonsnavn for arvenavn.

¹² Albæk Christensen deler bibelske navn inn i underkategoriene *direkte* og *indirekte* bibelske navn. De direkte bibelske navnene er de som har beholdt sin opprinnelige bibelske form, som *Johannes*, mens indirekte bibelske navn er nasjonale og dialektale former av bibelske navn, slik som *Jon* (Albæk Christensen 2008:32).

tradisjon. Lånenavn er for eksempel bibelske navn. Haslum bruker termen *tradisjonsnavn* for både lånenavn som har vært tatt opp i språket for over én generasjon siden, og bevisst blitt repetert i lokalmiljøet, og arvenavn. Dette i motsetning til *renessansenavnene* som har nordisk opprinnelse, men som ikke har en lokal tradisjon. Disse kommer enten fra litteraturen, eller andre deler av Norge eller Norden (Haslum 2005: 124–125).

Haslum viser til at de to eldste barna av hvert kjønn i en søskenflokk skulle oppkalles med samme navn som besteforeldrene hadde. Denne oppkallingsskikken varte fram til 1900-tallet. Han påviser videre et interessant navnefordelingsmønster ved at i store søskenflokker fikk de eldste barna oftest tradisjonsnavn eller arvenavn, mens de yngste ofte fikk renessansenavn (Haslum 2005: 134–135, 140).

5. Navnekategorier

Jeg har delt navnene i korpus inn i fire følgende kategorier:

*Nordiske navn, bibelske navn, moverte navn og forskjeller i navn grunnet regionale talemålstrekk.*¹³

I toppnavnkapitlet (DEL II) kommer jeg også inn på *kortformer, kjæleformer, justerte former* og *klassiske navn*.

Jeg vil kort forklare de ulike navnetypene i kapittel 6, og deretter mer grundig etter at jeg har presentert toppnavnene i både Nord-Norge og Agder.

Rent allment vil det være slik at enkelte navn vil kunne passe inn under flere klassifiseringer. *Gurine* vil for eksempel være et nordisk navn, men det er også et *-ine* navn. Avveiningen vil der ligge i hva som er mest aktuelt å se navnet som; et nordisk navn eller et avledet navn som resultat av navnemoten *-ine*. I dette eksemplet vil jeg si at det vesentlige er *-ine*-formen. I tillegg er det spesielt at navnet er en avledning som ikke har gått over kjønns grensen. Da blir det mer sekundært at *Guri* er et nordisk navn. Dette viser også kompleksiteten omkring et navns opprinnelse.

Andre eksempler er navnene *Johanna* og *Magdalene*. Disse navnene skal jeg omtale nærmere senere, men jeg bruker dem for å illustrere utfordringer i klassifiseringsarbeidet. Navnet *Johanna* kan ses på som enten bibelsk eller en *-a*-movering av *Johan*. *Magdalene* er et gresk navn ifølge NPL III. Likevel vil jeg anta at navnene er tatt i bruk etter at folk har lest i Bibelen og blitt fascinert av både disse og andre navneskatter der. Da blir ikke en alternativ forklaring til navnet det avgjørende, men at det funnet i Bibelen. I noen tilfeller må jeg la det bibelske og kulturelle få prioritet foran språkvitenskapen. Det medfører et avvik fra vanlig klassifisering på grunnlag av rent språklige kriterier.

---

¹³ Se innledning til DEL III om hele korpus.

6. Sentrale termer i oppgaven

Hovedsakelig kommer jeg til å definere og forklare termer etter hvert som jeg kommer til dem senere i oppgaven, men i og med at jeg skriver litt om toppnavnene først, vil det være pedagogisk riktig å forklare enkelte sentrale termer helt kort her i begynnelsen i alfabetisk rekkefølge:

Avledning: Dersom et navn blir dannet med suffiks med utgangspunkt i et annet navn, kalles det avledning. *Movering* er en type avledning som har skjedd over kjønnsgrensen. Termen avledning blir brukt når det ikke har skjedd over kjønnsgrensene. Et eksempel vil være *Gurine*, som er avledet av det nordiske kvinnenavnet *Guri*.

Bibelske navn: Bibelske navn er en gruppe navn som kan komme både fra hebraisk (*Abraham*), gresk (*Onesimos*) og latin (*Paulus*). Gjennomgående vil klassifiseringene mine her være basert på et kulturelt grunnlag, det vil si at Bibelen blir prioritert foran det språklige. Det vil da bli avvik fra vanlig klassifisering. Et eksempel vil være *Johanna*, som jeg kommer tilbake til under kapitlet om toppnavnene.

Justert form: Dette er navn av utenlandsk opphav som har blitt endret (justert) på nordisk grunn gjennom språklige prosesser, som for eksempel synkope. Navnet *Dorte* er en justert form av det greske *Dorothea* gjennom bortfall av trykksvak *-o-* midt inne i navnet, og trykksvak *-a* til slutt i navnet .

Klassiske navn: Dette er navn som har sitt opphav i de klassiske språkene gresk og latin. Et eksempel her vil være *Barbara*. I motsetning til justerte former (*Dorte*) har disse navnene godt samsvar med det opprinnelige klassiske navnet.

Movering: Movering innebærer at et kvinnenavn avledes av et mannsnavn.¹⁴ Kvinnenavn som slutter med for eksempel suffikset *-a*, *-e*, eller *-ine* tilhører ei gruppe navn som kommer inn under begrepet movering. (Meldgaard 1990: 159). Eksempler her vil være *Olea* eller *Hansine*.

Nordiske navn: Dette er navn som har røtter tilbake til norrøn tid, og som kan føres tilbake til et urnordisk element.

Renessansenavn: Dette er navn med nordisk opphav som har ligget i dvale siden middelalderen, og som fikk en ny fødsel (renessanse) på 1800-tallet.

---

¹⁴ I kapittel 10 om movering forklarer jeg dette nærmere.

Sekundærsuffiks: Etter at primærsuffikset *-ine* er lagt til et navn, kan det løsrives/dannes nye suffikser som har med basis utlyd fra det opprinnelige navnet. Disse kalles sekundære suffikser, som for eksempel *-dine*, *-mine* og *-sine*. Noen kan bli stående som selvstendige kvinnenavn, for eksempel *Line* og *Gine*. Andre ganger kan sekundærsuffiksene legges til nye navn og danne navn som *Ottoline* (Weise 1989: 416, 419).

Tradisjonsnavn: Dette er nordiske navn som har vært i bruk siden norrøn tid, de har en ubrutt linje tilbake, og har ikke ligget i dvale siden middelalderen slik som renessansenavnene.

DEL II TOPPNAVN

7. Toppnavn

Jeg vil ta for meg navnetilfanget i to trinn:

- a. De 50 mest frekvente markørnavnene i hver landsdel (DEL II).
- b. Alle markørnavnene i hver landsdel (DEL III).

Jeg regner med at jeg for toppnavnene vil få stort sett samme resultat som for hele korpus. Når jeg velger å analysere toppnavnene først, skyldes dette at jeg da i grove trekk vil avdekke sentrale forskjeller i navnemønsteret. Dette vil klarlegge hvilken disposisjon som er mest hensiktsmessig i framstillingen når jeg skal analysere hele korpus. Dessuten vil det metodisk være interessant om resultatet for hele korpus samsvarer med resultatet for toppnavnene. Jeg kjenner ikke til tidligere undersøkelser som har gjort en slik sammenlikning. Jeg vil også legge til at en grundig analyse av toppnavnene er mer overkommelig enn en detaljert analyse av alle markørnavnene.

7.1 Toppnavn i Nord-Norge

Nedenfor presenterer jeg en tabell med de 50 mest frekvente markørnavnene i Nord-Norge. De enkelte navnene står oppført med antallet navnebærere både i Agder og Nord-Norge, samt totalfrekvens og til slutt prosentandelen i Nord-Norge. Etter tabellen presenterer jeg dem etter lagingsmåte, lydlige trekk, språklig bakgrunn og kulturell bakgrunn.

Tabell 2: Toppnavn i Nord-Norge

Rang	Navn	Agder	Nord-Norge	Totalt	% Nord-Norge
1	Johanna	161	3170	3331	95
2	Hanna	571	2903	3474	84
3	Elen	810	2586	3396	76
4	Petra	350	1678	2028	83
5	Hansine	184	1201	1385	87
6	Hilda	195	1197	1392	14
7	Jensine	228	1147	1375	83
8	Dorteia	257	1052	1309	80
9	Beret	3	992	995	100
10	Petrine	195	779	974	80
11	Albertine	20	579	599	97
12	Konstanse	141	572	713	80

13	Henriette	117	550	667	82
14	Eline	119	531	650	82
15	Pernille	105	501	606	83
16	Marit	46	474	520	91
17	Jonette	2	466	468	100
18	Olea	13	451	464	97
19	Berit	19	436	455	96
20	Berntine	12	393	405	97
21	Olufine	9	385	394	98
22	Antonette	122	364	486	75
23	Lina	110	352	462	76
24	Mette	113	334	447	75
25	Kristianna	0	323	323	100
26	Olianna	3	320	323	99
27	Kaia	43	316	359	88
28	Nanna	28	314	342	92
29	Julianna	4	306	310	99
30	Charlotte	95	286	381	75
31	Emelie	57	285	342	83
32	Magna	30	281	311	90
33	Helmine	6	267	273	98
34	Matea	37	257	294	87
35	Ovidia	26	246	272	90
36	Kaspara	7	243	250	97
37	Susanna	53	239	292	82
38	Otelie	33	219	252	87
39	Elida	17	214	231	93
40	Nora	57	202	259	78
41	Agnete	62	197	259	76
42	Magdalene	49	185	234	79
43	Indianna	0	182	182	100
44	Marianna	0	176	176	100
45	Hilma	46	173	219	79
46	Lotte	20	171	191	90
47	Simonette	0	168	168	100
48	Olina	10	157	167	94
49	Oleanna	4	153	157	97
50	Kristiana	3	150	153	98
Totalt		4592	29123	33715	88

7.1.1 Lagingsmåter

Moverte navn

Av totalt 50 navn er så mange som 20 moveringer: *Albertine, Antonette, Bertine, Emelie, Hansine, Helmine, Jensine, Jonette, Kaspara, Kristiana, Kristianna, Magna, Matea, Ovidia, Olea, Olina, Olufine, Petra, Petrine* og *Simonette*. Da er kortformen *Lina* ikke definert som movering.

Totalt vil det si at de 20 moverte navnene utgjør 40 % av de 50 mest populære kvinnenavnene i Nord-Norge. Vel så interessant er det kanskje å se på hvor stor andel av navnebærerne moveringene utgjør. Det viser seg at 9.820 av de totalt 29.123 nordnorske kvinnene i tabellen har et navn av moveringstypen, det vil si ca 33,7 %. Denne prosenten ligger altså noe lavere enn prosenten for ulike navn. Om de moverte navnene hadde vært nokså likt fordelt mellom høyfrekvente og mindre frekvente navn, ville vi ha ventet lik prosent for både ulike navn og navnebærere. Når jeg videre i noen tilfeller oppgir prosenter, vil disse være ”parallele”, det vil si både for ulike navn og for navnebærere.

-ine-moveringer

-ine-moveringene gir åtte navn og dermed 16 % av de 50 mest populære i Nord-Norge: *Albertine, Bertine, Hansine, Helmine*,¹⁵ *Jensine, Olina, Olufine* og *Petrine*. Da har jeg føyd *Olina* inn som *-ine-movering*. *Oline* er egentlig et navn med dansk opphav, avledet av det danske mannsnavnet *Ole*, med det utenlandske suffikset *-ine* lagt til.¹⁶ Disse navnene har 4.928 navnebærere, og det utgjør 16,9 % av det totale antalle navnebærere av de 50 mest vanlige i Nord-Norge. Dette er et fint samsvar med antall navn.

-ie-moveringer

Det er bare en *-ie-movering* blant toppnavnene, og den er i en gråsoner. Navnet er *Emelie*, og det kan enten være laget av *Emil* eller det kan være en *e-form* av *Emilia*. *Emilia* er imidlertid latinsk navn (Alhaug 2011: 109). Navnet kan altså ansees som klassisk, men jeg velger å plassere det blant moveringene. Det er dessuten et navn som har vært gjennom den lydlige prosessen lågning, slik at navnet har endret seg fra *Emilie* til *Emelie*.

---

¹⁵ *Helmine* kan være kortform av *Vilhelmine* (NPL III) men jeg anser moveringen som viktigst.

¹⁶ *Oline* kan være en kortform av *Karoline* eller *Nikoline*, men det er mindre sannsynlig (NPL III).

-e-moveringer

Det er ingen rene *-e-moveringer* blant toppnavnene i Nord-Norge. *Simonette* kan være fransk kjæleform av *Simone*, men jeg anser det primært som en moving av det klassiske navnet *Simon*¹⁷ analogt med *Jonette* av *Jon* (Alhaug 2011: 329). *Antonette* er også en type tvilsom moving. *Antoinette* er fransk diminutivform av *Antoine*, og *Antonette* er en nordisk variant. Navnet kan altså være en moving av *Anton* som har skjedd på nordisk grunn analogt med *Jonette*.

-a-moveringer

Av de 20 movingene er det er åtte tilfeller av *-a-movering* som utgjør til sammen 16 % av de 50 mest vanlige navnene: *Petra*, *Olea*, *Kristianna*, *Magna*, *Matea*, *Ovidia*, *Kaspara* og *Kristiana*. Antall navnebærere er 3.629, og det utgjør 12,5 %, altså litt lavere enn andelen ulike navn utgjør blant toppnavnene.

Petra er en moving fra det klassiske navnet *Petrus*, men kan sekundært komme av *Peter* eller *Petter* (NPL III).¹⁸

Magna er en moving av *Magnus*. Alternativt kan det være en kortform av *Magnhilda*, men det er mindre trolig (NPL III).

Matea er en moving av det klassiske *Matteus*, som igjen er fra hebraisk *Mattanja* (NPL III). *Matea* står ikke i Bibelen og kan dermed ikke klassifiseres som bibelsk navn. Avledningsprosessen *Matteus* > *Matea* har derfor trolig skjedd i Norden.

Oleanna er trolig ei nylaging av *Ole* og *Anna*, (NPL III) mens *Kristianna* klassifiseres som en *-a-movering*.

Et unntak fra *-a-moveringene* er *Indianna*. I NPL III står *Indiana* oppført som vanlig i Trøndelag, Nordland og Troms. Navnet er kjent fra historien om *Tristan* og den vakre

---

¹⁷ Dette navnet oppfattes også gjerne som en form av det bibelske *Simeon*, men det kommer ifølge Kruken av at jødiske skrivere gjerne helleniserte *Simeon* til *Simon* (NPL III).

¹⁸ Når jeg henviser til klassifiseringer i Norsk personnamleksikon, forkorter jeg det bare til NPL III, og skriver ikke sidetall siden navnene kommer i alfabetisk rekkefølge.

Indiana, datteren til keiseren i Indian. Navnet er ikke laget til et mannsnavn og dermed ikke moving.

Ifølge Meldgaard er *Johanna* et navn som ikke er movert på nordisk grunn, da det er å finne allerede i Det Nye Testamente i Bibelen, som en av kvinnene ved Jesu grav (Meldgaard 1990: 158). Jeg har derfor ikke regnet det som en *-a*-moving.¹⁹

Kortformer

Det er fem kortformer av navn på topp-50-lista for Nord-Norge: *Hilda*, *Lina*, *Nora*, *Hilma* og *Lotte*. Med kortformer mener jeg at ledd av det opprinnelige navnet kan identifiseres i kortformen. *Hilda* er klassifisert som kortform av sammensetninger på *Hild-* eller *-hild*. På den andre siden kan en være oppmerksom på at navnet *Hild* har eksistert siden norrøn tid som det selvstendig navnet *Hildir*.

Lina er kortform av navn på *-ina*, som *Karolina*, *Nikolina* og *Olina* (NPL III). Det er altså bare selve *-l-* i navnestammen i tillegg til movingssuffikset som er blitt stående.

Nora er kortform av *Eleonora*. Som et svakere alternativ kan det være det Kruken kaller en personifisert form av ”Mor Noreg”, siden *Nore* ”[...]svarar til norr. *Nóri*, mytologisk namn avl. av landsnamnet *Nóregr*, *Noregr*” (NPL III).

Hilma har jeg valgt å klassifisere som kortform av navn, selv om det alternativt kan være avledet av det tyske mannsnavnet *Hilmar*. Jeg finner det også sannsynlig at det er en sideform av *Helma* som er tysk kortform av navn på *-helm* og *Helm-*, som for eksempel *Wilhelma*, som igjen er en moving av mannsnavnet *Vilhelm* (NPL III).

Til sist er *Lotte* en kortform av *Charlotte*.

7.1.2 Lydlige trekk

Utlyd på *-a*

Jeg synes det er interessant at det er såpass mange navn som ender på *-a* i Nord-Norge, og det henger trolig sammen med talemålstrekk. Hele Troms har *-a*-ending i svake hunkjønnsord i

---

¹⁹NPL III klassifiserer *Johanna/Johanne* som avledning av *Johannes*.

bunden form entall. Nede i Salten og Vefsnområdet kommer det inn endinger på *-o* og *-å*. Agder har både *-a*-ending, *-o*-ending og *-å*-ending. Når det gjelder sterke hunkjønnsord i bunden form entall, er det *-a*-ending flere steder i Nord-Norge, mens Agder har både *-a*-ending, *-o*-ending, *-æ*-ending og *-å*-ending (Skjekkeland 1997: 262–263). Helt sør på Helgeland kan man finne slike endinger på *-e*, *-æ*, *-o* eller *-å*. (Skjekkeland 2005: 187). Jeg mener denne mer utbredte *-a*-endingen i store deler av Nord-Norge vil ha betydning for navnetilfanget, og da spesielt utlydende vokal i moverte navn, som her er *-a*.

I tillegg til *-a*-moveringene er det ytterligere 17 navn med utlydende *-a*. Totalt ender 25 kvinnenavn, altså halvparten av de 50 mest frekvente navnene i Nord-Norge, på *-a*. Disse har også en jevn fordeling på antall navnebærere. Det er 15.055 kvinner som har navn på utlydende *-a*, og det medfører 51,7 % av navnebærerne.

Presentert etter fallende frekvens blir de som følger: *Johanna, Hanna, Petra, Hilda, Dorteia, Olea, Lina, Kristianna, Olianna, Kaia, Nanna, Julianna, Magna, Matea, Ovidia, Kaspara, Susanna, Elida, Nora, Indianna, Marianna, Hilma, Olina, Oleanna* og *Kristiana*.

Av disse 25 navnene på utlydende *-a*, ender 10 navn på *-anna*,²⁰ det vil si 20 % av topp 50-navnene i Nord-Norge. Det utgjør 27,8 % av navnebærerne blant toppnavnene i Nord-Norge, altså en høyere frekvens enn antall ulike navn.

Utlyd på *-e*

Henriette og *Charlotte* er diminutivformer dannet på utenlandsk grunn og tas således ikke med som *-e*-moveringer, men navn med utlydende *-e*.

Agnete, Magdalene, Mette, Lotte, Konstanse og *Pernille* er ikke moverte navn, heller ikke *Eline*, som er ei nordisk form av *Helene* (NPL III). *Otelie* er latinisert form av *Oda*. De andre navnene som ender på *-e*, er *-ine*-navn. Totalt ender 21 navn på *-e*, altså 42 % av alle navnene. I antall blir navnebærere 9.580, som i blir 32,9 %, altså betraktelig lavere enn antallet ulike navn.

Det er totalt 21 navn av de 50 mest vanlige som har utlydende *-e*, da inklusive moverte former på *-e*. Når en summerer navn med endingene på både *-a* og *-e*, utgjør de 46 av 50 navn.

---

²⁰Navn som både *Johanna* og *Nanna* er med her, altså uavhengig av om navnene er klassifisert som moveringer eller ikke tidligere.

Utlyd på konsonant

Det er bare fire navn som ender på konsonant, det utgjør 8 % av alle navnene. Det er *Elen*, *Beret*, *Marit* og *Berit*. Til sammen utgjør disse navnene 15,4 % av navnebærerne, altså nesten dobbelt så høy prosentandel som antall navn. Mye av dette skyldes navnet *Elen* med 2.586 navnebærere. *Elen* er et navn som har vært svært populært i Finnmark, det var på 10. plass av de mest populære navnene der i perioden 1895–1899 (NPL III). Selv om Finnmark og nordligste deler av Troms er utelatt fra navnematerialet mitt, er det trolig at samisk påvirkning gjør at dette navnet når så høyt som tredjeplass med 2.586 forekomster. I 2000-oppgaven min om kvinnenavn i Balsfjord, fant jeg at *Elen* var populært med hele 125 forekomster i den lille bygda i perioden 1825–1899 (Fagerheim 2011: 10). Balsfjord var hovedsakelig befolket med samer fram til slutten på 1700-tallet, og det var nok samisk befolkning andre steder i Nord-Norge som la en del føringer for navnetilfanget.

Justerte navneformer

I tillegg til kortformene har vi justerte former av navn, som ikke må forveksles med kortformer. *Beret* og *Berit* er norske justerte former av det nordiske *Birgitte*. *Marit* er en justert form av det klassiske *Margareta*. *Mette* er et navn med to alternativer. Det kan enten være en tysk form av *Mechthild* eller *Mathilde*, eller det kan være en dansk form av *Margareta* (NPL III). Uansett er navnet en justert form.

Dorte er en justert form som kommer fra det greske navnet *Dorothea*.

Det er kun ett kjæleavn blant de 50 mest populære navnene i Nord-Norge, og det er *Kaia*. Navnet er kjæleform av *Karen* eller varianter av *Katrine* (NPL III).

7.1.3 Språklig bakgrunn

Nordiske navn

Tabellen viser også at det bare noen få nordiske navn som er i bruk i Nord-Norge, og det er *Nanna* og *Elida*. Navnet *Hilda* er utelatt herfra fordi det er et tvilstilfelle, da det er en kortform av navn på *-hild*, for eksempel det tyske navnet *Magnhild*. Ellers kan det være kortform av *Gunnhild*, som er et nordisk navn. Hvis en velger å se bort fra *Hilda*, er det bare to rene nordiske navn. Det utgjør bare 4 % av de 50 mest vanlige navnene i tabell 2 i Nord-

Norge, representert av 528 navnebærere, som innebærer sparsomme 1,8 %. Det samsvarer med statistikken til Aarset, som skriver at når det gjaldt bruken av nordiske navn, så var konklusjonen at ”[d]årlegast stod det til nordpå” (Aarset 1982: 76). At *Nanna* ble populært, så jeg også i 2000-oppgaven jeg skrev om kvinnenavn i Balsfjord. Navnet eksisterte ikke der fra 1825–1864, men i perioden 1865–1899 hadde det hele 14 forekomster. Det er tydelig et nordisk *renessansenavn* (Fagerheim 2011: 13). Man kan jo spekulere litt hvorfor det ble så populært. Det er nærliggende å tro at da norrøn mytologi ble mer allment kjent, ble navnet hentet derfra, fra kona til den gode guden Balder, Nanna Nepsdotter.

Klassiske navn

Det er fire klassiske navn i Nord-Norge: Da har jeg ikke regnet med moverte og justerte former av navn som i utgangspunktet har vært klassisk. De klassiske navnene er: *Konstanse*, *Julianna*, *Otelie* og *Agnete*. De utgjør bare 8 % av antall navn, og med totalt 1.294 navnebærere blir det 4,4 % av navnebærerne som har et klassisk kvinnenavn.

Når det gjelder *Julianna*, kan man sette spørsmålstegn ved om det er en moving. *Juliana* er det opprinnelige navnet, og ikke en moving av *Julian*. Begge har sitt utspring i det latinske slektsnavnet *Julius* (NPL III). At en da får formen *Julianna*, kan være analogt med andre *-anna*-endinger.

Konstanse er et latinsk navn (NPL III). *Otelie* er en latinisert form av et i utgangspunktet gammeltysk navn; *Odila* (NPL III) og *Agnete* er sideform av latinske *Agnes* (NPL III).

7.1.4 Kulturell bakgrunn

Bibelske navn

Av de 50 mest populære kvinnenavnene, er det bare fire bibelske navn: *Johanna*, *Hanna*, *Susanna* og *Magdalene*. I likhet med de klassiske navnene utgjør dette bare 8 % av toppnavnene i Nord-Norge. På den andre siden har disse fire navnene til sammen 6.497 navnebærere, og det vil si hele 22,3 % av de totalt 29.023 kvinnene som representerer de 50 mest vanlige markørnavnene i tabellen.

7.2 Toppnavn i Agder

Følgende tabell viser de 50 mest vanlige navnene i Aust-Agder og Vest-Agder etter fallende frekvens. Som i tabellen ovenfor, er frekvensen i Nord-Norge også tatt med, samt totalfrekvensen. Deretter følger prosentandelen i Agder. Etter tabellen presenterer jeg også disse navnene etter lagingsmåte, lydlige trekk, språklig bakgrunn og kulturell bakgrunn.

Tabell 3: Toppnavn i Agder

Rang	Navn	Agder	Nord-Norge	Totalt	% Agder
1	Berte	2471	230	2701	91
2	Inger	2382	673	3055	78
3	Johanne	2149	710	2859	75
4	Gunnhild	1767	158	1925	92
5	Marte	1722	37	1759	98
6	Tomine	1648	52	1700	97
7	Åse	1307	15	1322	99
8	Gurine	1211	272	1483	82
9	Gunnil	1013	37	1050	96
10	Siri	885	52	937	94
11	Kari	810	16	826	98
12	Torborg	738	1	739	100
13	Grete	712	180	892	80
14	Guri	692	11	703	98
15	Rakel	667	169	836	80
16	Hanne	657	61	718	92
17	Severine	630	65	695	91
18	Gunnvor	606	33	639	95
19	Tobine	513	21	534	96
20	Berta	512	71	583	88
21	Mari	506	20	526	96
22	Targjerd	504	0	504	100
23	Tone	437	11	448	98
24	Olene	415	21	436	95
25	Ingebørg	380	1	381	100
26	Gusta	379	34	413	92
27	Olivia	347	42	389	89
28	Gunda	341	48	389	88
29	Birgit	336	17	353	95
30	Tonette	326	8	334	98
31	Birte	316	3	319	99
32	Ragnild	314	31	345	91
33	Juliane	268	50	318	84
34	Bolette	266	59	325	82
35	Kjersti	265	10	275	96
36	Olevine	265	0	265	100
37	Asborg	262	0	262	100
38	Susanne	252	52	304	83

39	Gyro	223	0	223	100
40	Asgjerd	218	2	220	99
41	Ingerid	209	28	237	88
42	Torbjørg	204	10	214	95
43	Dorte	201	23	224	90
44	Guro	199	8	207	96
45	Helge	197	4	201	98
46	Randi	195	48	243	80
47	Ranni	178	8	186	96
48	Gesine	176	0	176	100
49	Joran	173	0	173	100
50	Tøri	170	0	170	100
Totalt		31614	3402	35016	90

7.2.1 Lagingsmåter

Moverte navn

Totalt er sju av 50 navn movert. Disse er *Gunda*, *Severine*, *Tobine*, *Tomine*, *Olene*, *Olevine* og *Olivia*. Det utgjør 14 % av alle kvinnenavnene. Dette er atskillig færre enn movertede navn i Nord-Norge, som var 38 % av toppnavnene. Antall navnebærere med movertede navn er 4.159 av i alt 31.614, noe som utgjør 13,2 %. Det er altså en nokså lik statistikk mellom antall navn og antall navnebærere blant toppnavnene i Agder.

-ine-moveringer

Det er fem *-ine-moveringer* blant de 50 mest populære navnene i Agder. Det er *Tomine*, *Severine*, *Tobine*, *Olene* og *Olevine*. *-ene* anses å være en variant av *-ine-moveringer*. Her er det én av *-ine-moveringene* som har sekundærsuffiks, *Olevine* av *Ole*. I NPL III står det at det er en form som ”[har] tyngdepunktet i Kristiansand, Mandal, Halse og Sør-Audnedal [...]”. Det er interessant at av åtte *-ine-moveringer* i Nord-Norge, har ingen sekundærsuffiks, men én av de fem *-ine-moveringene* i Agder har altså det.

Severine er en movert form av *Severinus* (NPL III) Her kan en diskutere om det er en *-e-movering* der suffikset *-e* er lagt til: *Severin* > *Severine*. Det kan alternativt være slik at det er en *-ine-movering*, der **Severin+ine* > **Severinine* > *Severine*. Dette siste forutsetter at det har skjedd en haplogiiprosess.

Gesine er ikke tatt med som en *-ine*-movering, fordi det er et tysk navn avledet av det mellomtytske kvinnenavnet *Gesa* (NPL III), altså har det ikke skjedd på nordisk grunn, og er heller ikke en movering.

I tillegg til disse moveringene vil jeg nevne *Gurine*, som ikke er en movering ettersom avledningsprosessen ikke har gått over kjønns grensen.

-e-moveringer

Det er ingen *-e*-moveringer blant de 50 mest populære navnene i Agder; *Johanne* må klassifiseres som en variant av *Johanna*, altså som bibelsk.

Berte er mest sannsynlig en norsk form av *Birgitte*²¹ (NPL III) og anses derfor ikke som en *-e*-movering.

-a-moveringer

I motsetning til Nord-Norge er det ingen rene *-a*-moveringer i Agder. *Berta* er i samme kategori som *Berte* i avsnittet over.

Det kan imidlertid argumenteres for én *-a*-movering, nemlig *Gunda*. Det er en hjemlig avledning av *Gunnar*, som tidligere ble skrevet *Gunder* (NPL III). Navnet kan også være en kortform av navn på *Gund-* eller *-gunde*, som *Hildegunde* eller *Adelgunde*

-ia-moveringer

Det er én *-ia*-movering i Agder, og der er navnet *Olivia* av *Oliver* (NPL III).

Kortformer

Det er tre kortformer av navn i Agder hvis man utelater *Gunda*. Det første er *Tonette* som er en kortform av *Antonette*.

Deretter har vi kortformen *Gusta* som kommer av *Augusta*. *Augusta* er opprinnelig en *-a*-movering av det klassiske *August*.

Grete er et navn som kan være vanskelig å klassifisere. Det er uansett en kortform av *Margrete* av det klassiske *Margareta*, og kommer fra Tyskland (NPL III). Det kan diskuteres om det skal klassifiseres som tysk eller ikke, men siden det er en kortform, kommer

---

²¹ *Berta* kan alternativt ansees som movering av den tyske kortformen *Bert*.

det i kategorien her. Kortformer kan oppstå uavhengig av hverandre i flere språk. *Grete* kan en ha både i norsk og tysk, det kan en se blant annet i dødsannonser. Avdøde kan hete *Margrete*, og så står det *Grete* i parentes bak.

7.2.2 Lydlige trekk

Totalt ender 21 navn på *-e*, mens fire ender på *-a*. Agderfylkene er sammensatt når det gjelder dialekter, så å dra en konklusjon angående *-e-* eller *-a-*endinger på navn analogt med talemålstrekk, blir vanskelig. Fra Indre Sogn på Vestlandet til Lista i Vest-Agder er det a-mål (Skjekkeland 1997: 73). Sør, fra Risør i øst til Mandal i vest, er det det som Skjekkeland kaller et reduksjonsområde for de opprinnelige endingene *-ar*, *-ir* og *-ur*, samt en nokså lik geografisk utbredning med reduksjon i presens av a-verb. Fra Bykle i Setesdalen lengst nord i Agder og helt ned til Åseral og Åmli har alle de tre norrøne endingene holdt seg (Skjekkeland 1997: 139). Denne sterke vokalreduksjonen i ytre strøk av Agder er det som gjør at det blir spesielt stor forskjell på dialekten i et såpass lite geografisk område (Skjekkeland 1997: 140).

Berta, *Gunda*, *Gusta* og *Olivia* utgjør 8 % av toppnavnene i Agder, og antall navnebærere med disse navnene er 1.579. Dette utgjør 5 % av toppnavnene, og en mindre del enn antall navn kanskje skulle tilsi. Her ser en at navn med utlydende *-a* i, er lavfrekvente.

Utlyd på konsonant

Det er 15 navn som ender på konsonant i Agder. Det er *Asborg*, *Asgjerd*, *Birgit*, *Gunnhild*, *Gunnil*, *Gunnvor*, *Ingebørg*, *Ingerid*, *Inger*, *Joran*, *Ragnild*, *Rakel*, *Targjerd*, *Torborg* og *Torbjørg*. Med unntak av *Rakel*, som er bibelsk, og *Birgit*, som opprinnelig har keltisk bakgrunn (NPL III), er alle disse nordiske navn. Til sammen utgjør navn med utlyd på konsonant 30 % av alle toppnavnene. Dette skyldes den høye populariteten for nordiske navn i Agder. Med 8.770 navnebærere av i alt 31.614, har navn med utlydende konsonant 27,7 % av navnebærerne, altså en litt lavere frekvens enn antall navn.

Justerte navneformer

Det er justerte navn blant Agder-navnene også. *Marte* er mest sannsynlig en nordisk form av *Margaretha*, alternativt kan det være en sideform av det bibelske *Martha* (NPL III) og *Kari* er en justert form av *Katrine* (NPL III). *Kjersti* er en norsk form av det latinske *Kristine*, og

Dorte er en nordisk form av *Dorotea* (NPL III). Her tilhører også *Birgit*, *Berte* og *Berta*, som er justerte former av *Birgitte*.

Den eneste kjæleformen jeg finner blant Agders topp 50-navn, er *Bolette*. Det er en kjæleform av *Bol*, som går tilbake til det danske *Bodil* (NPL III).

7.2.3 Språklig bakgrunn

Nordiske navn

Det er hele 24 nordiske navn blant de 50 mest vanlige i Agder, altså er 48 % av navnene nordiske. Antall navnebærere med nordiske navn er 13.253, som tilsvarer 42 % av alle navnebærerne. Dette viser en litt lavere prosent enn antall nordiske navn.

Ranni er klassifisert som nordisk, men det er for øvrig en dialektvariant av *Randi* som kommer av *Ragnfrid*, eller *Rannei*, som igjen er en variant av *Rannveig* (NPL III).

Joran er dialektform av *Jorunn*, og således klassifisert som nordisk.

Tøri er en dialektform av det nordiske *Tyri*, som svarer til *Turid*. Ifølge NPL III er det et navn som har holdt seg godt i Vest-Agder, ellers er det et sjeldent navn.

Av de 23 nordiske navnene er det totalt sju som er hundreprosentnavn. De finnes altså bare i Agder – ikke et eneste belegg i Nord-Norge. Disse er *Torborg*, *Targjerd*, *Ingebørg*, *Asborg*, *Gyro*, *Joran* og *Tøri*.

Klassiske navn

I Agder er det ett navn som kan klassifiseres som klassisk. *Juliane* er et klassisk navn som er avledet fra slektsnavnet *Julius*, og ikke mannsnavnet *Julian* (NPL III). Her ligger forskjellen mellom Agder og Nord-Norge i at Agder har *Juliane*, mens Nord-Norge har varianten *Julianna*.

7.2.4 Kulturell bakgrunn

Bibelske navn

Som i Nord-Norge er det bare fire bibelske navn blant toppnavnene i Agder. Det er *Johanne*, *Rakel*, *Susanne* og *Hanne*. *Hanne* er sideform av *Hanna*. *Susanne* er sideform av *Susanna*. Navnene utgjør 8 % av toppnavnene. De bibelske navnene har til sammen 3.725 navnebærere. Av i alt 31.614 navnebærere av de 50 mest populære navnene utgjør dette 11,8 % av disse.

Tomine og *Tobine* er som nevnt moveringer, så til tross av opprinnelsen i de bibelske navnene *Thomas* og *Tobias*, kommer de således ikke i denne kategorien.

Det er veldig interessant at det var *Johanna*, *Hanna* og *Susanna* som var på topp i Nord-Norge, med *-a*-endinger. Strengt tatt kan man si at tre av fire bibelske navn er ”de samme” i Nord-Norge og i Agder, med kun utlydende vokal som forskjell. Det gir meg en pekepinn på at det er talemålsforskjeller som også legger føringer for navneforskjellene, til tross for at Agder som nevnt er et sammensatt dialektområde.

7.3 Oppsummering av funn blant toppnavnene

I gjennomgangen av toppnavnene i de ulike stedene har jeg påvist at det er store forskjeller i antall moveringer. Nord-Norge har 20 moveringer mot sju i Agder. Navnebærere med moverte navn utgjør i Nord-Norge 33,7 % mot 13,2 % i Agder. Det er tydelig at denne moteimpulsen har fått mye sterkere feste i Nord-Norge enn Agder.

Det er stor forskjell på utlydende vokal i navnene. Agder har fire navn som slutter på *-a* representert av 5 % av alle navnebærerne, mens det er 25 navn og 51,7 % av navnebærerne i Nord-Norge som har utlydende *-a*.

En ser at det er like mange bibelske navn i Nord-Norge som i Agder, likevel er det bare halvparten så mange navnebærere i Agder med 11,8 % mot 22,3 % i Nord-Norge. Dette er det mest overraskende funnet. I hypotesen trodde jeg at bibelske navn ville stå mye sterkere i Agder enn i Nord-Norge, men det stemmer ikke når det gjelder toppnavnene.

Det var en formidabel forskjell blant funn av nordiske navn. Hele 48 % av navnene i Agder er nordiske, representert av 42 % av navnebærerne. I Nord-Norge er det bare to nordiske navn, de utgjør 4 % av toppnavnene, og bare 1,8 % av alle navnebærerne blant disse.

Av toppnavnene i Nord-Norge er det seks som har hundre prosent forekomst der, og de eksisterer dermed ikke i Agder i det hele tatt. Det er *Beret*, *Jonette*, *Kristianna*, *Indianna*, *Marianna* og *Simonette*. Av disse er det altså tre som ender på *-anna*, og enda flere står blant de 50 toppnavnene – dette i motsetning til Agder der ingen av toppnavnene ender på *-anna*.

Omvendt ser en av tabellen at blant de ni navnene i Agder som har hundre prosent forekomst der, er det som vist tidligere, sju som er nordiske, mens de to andre navnene er *Olevine* og *Gesine*.

Oppsummert ser en at preferansene for valg av kvinnenavn er ulike i de to regionene. Mens moveringer står sterkt i Nord-Norge, er det bruken av nordiske navn som dominerer i Agder.

DEL III HELE KORPUS

Mens jeg i DEL II har konsentrert meg om toppnavnene blant markørnavnene, vil jeg i DEL III ta for meg alle markørnavnene. I denne delen vil jeg se på lagingsmåten deres og om det er stor forskjell fra Nord-Norge til Agder. Jeg legger størst vekt på fordelingen mellom bibelske navn, avlede navn og nordiske navn inklusive toppnavnene fra DEL II.

Bibelske navn vektlegges på bakgrunn av hypotesen i kapittel 1.2. Nordiske navn har en naturlig plass her som resultat av store forskjeller mellom de to topplistene. (Derimot peker ikke for eksempel engelske, franske, tyske eller klassiske navn seg ut.) Avlede navn har gitt nokså ulike resultat i de to topplistene, derfor er det fruktbart å undersøke et større utvalg av disse navnene. Til slutt vil jeg også se på regionale forskjeller i navnetilfanget basert på talemålstrekk og geografiske forskjeller.

Jeg har vært nødt til å avgrense meg til disse kategoriene for at oppgaven ikke skal få et for stort omfang.

8. Bibelske navn

I denne kategorien har jeg valgt å vise de bibelske navnene som står mer eller mindre i sin opprinnelige form. Med ”mer eller mindre” mener jeg at det kan ha skjedd endringer i vokaler, for eksempel at en har fått formen *Magdalena* i tillegg til den opprinnelige forma *Magdalene*. Der navn er movert, blir de ikke klassifisert som bibelske navn. Formene *Jakobea*, *Jakobi*, *Jakobia*, *Jakobie*, *Jakobina*, *Jakobmina* og *Jakobmine*, som til sammen har 255 navnebærere i Nord-Norge, mot bare to i Agder, kommer således ikke under kategorien bibelske navn, selv om de har opprinnelsen i *Jakob*, som er hebraisk. Alle er moveringer, og viser en stor kreativitet i å lage ulike kvinnenavn av et mannsnavn, men nettopp moveringstrenden blir avgjørende her, og ikke navnets religiøse opprinnelse. Avledninger av andre bibelske kvinnenavn er også utelatt, slik som *Sarina* og *Sarine* av *Sara*.

Heller ikke kortformer er tatt med som bibelske. Kortformen av *Rebakka*, *Bekka*, som er et hundreprosentnavn i Nord-Norge med tolv forekomster, er utelatt.

8.1 Presentasjon av ulike typer bibelske navn

Etter å ha fjernet ovennevnte kategorier, ble det et overraskende snaut resultat blant bibelske navn. 19 ulike kvinnenavn er tatt med. Ti navn er i sin opprinnelige bibeltro form og ni navn er justerte bibelske navn. Jeg presenterer dem i to tabeller. Sorteringskriteriet er alfabetisk.

Tabell 4: Opprinnelige bibeltro navn

Navn	Agder	Nord-Norge	Totalt	% Nord- Norge
Atalia	4	1	5	20
Debora	1	15	16	94
Eva	14	78	92	85
Hanna	571	2903	3474	84
Johanna	161	3170	3331	95
Lea	4	31	35	89
Magdalene	49	185	234	79
Mikol	0	32	32	100
Rakel	667	169	836	20
Susanna	53	239	292	82
Totalt	1524	6823	8347	82

Tabell 5: Justerte bibelske navn

Navn	Agder	Nord-Norge	Totalt	% Nord- Norge
Abigel	3	22	25	88
Atalie	4	0	4	0
Hanne	657	61	718	8
Johanne	2149	710	2859	25
Juditta	0	17	17	100
Magdalena	0	3	3	100
Naomi	7	0	7	100
Rakil	30	0	30	0
Susanne	252	52	304	17
Totalt	3102	866	3967	22

Før jeg går nærmere inn på navnene, er det bare én ting å kommentere først: Konklusjonen etter funnene mine blir at hypotesen om overvekt av bibelske navn i Agder på grunn av vekkelsesbølge og bibelbelte, slo feil. Her er det mange flere navnebærere av bibelske kvinnenavn i Nord-Norge enn i Agder. Kanskje hadde Knut Hamsun rett da han i ”August” skrev: ”[...] i hele distriktet, i hele den nordlige landsdel yret det med tildels riktig forunderlige bibelske navne på folk” (Hamsun 1930: 32).

Hvis en tar med de justerte formene, blir det 7.688 mot 4.626 navnebærere, altså 3.062 flere i Nord-Norge. Legger en sammen de opprinnelige og de justerte bibelske navnene, blir tolv av kvinnenavnene markørnavn i Nord-Norge, mot sju i Agder. Av opprinnelige bibeltro navn, er er det bare to som er markørnavn i Agder mot åtte i Nord-Norge.

Rune Vanberg (1981) har skrevet en artikkel om Knut Hamsuns navnebruk i nordlandsdiktningen hans, og fant ut at 30,7 % av personene hadde et bibelsk navn. Av døpte barn i "Hammerøens sogn" i tidsrommet 1855–1859, fikk 53,8 % et bibelsk navn (Vanberg 1981: 46). Nå er jo dette et lite område og et kort tidsrom, så det er trolig tvilsomt at det kan være representativt for større deler av Nord-Norge. Statistikken hans omfattet også mansnavn. Det finnes atskillig flere mansnavn enn kvinnenavn i Bibelen, noe som avspeiler at "Bibelens verden" var en mannsdominert verden. Dermed kan jeg ikke uten videre sammenlikne mine funn med Vanbergs statistikk. Dessuten har jeg avgrenset meg til markørnavn sammenlignet med Agder. Likevel harmonerer det ganske fint med mine funn for kvinnenavn.

Hvis en sammenlikner de to tabellene, ser en at det er seks navnepar der bare én vokal skiller navnene fra hverandre. Det opprinnelige *Atalia* har fått den justerte formen *Atalie*, begge er markørnavn i Agder. *Hanna*, *Johanna* og *Susanna* er markørnavn i Nord-Norge, mens *Hanne*, *Johanne* og *Susanne* er markørnavn i Agder. Her er det fristende å konkludere med at det er talemålstrekk med *-e*-ending som virker inn på navnene i Agder. *Magdalene* og *Magdalena* er begge markørnavn for Nord-Norge, mens *Rakel* og *Rakil* er markørnavn for Agder. Disse to navneparene er de eneste hvor det er en vokal inni navnet som er endret. *Magdalena* har fått to endrede vokaler fra opprinnelsen, én inni i tillegg til utlydende. I tillegg er *Naomi* en endret form, men det har ikke navnepartner i den opprinnelige formen *Noomi*.

Av sju ulike bibelske markørnavn i Agder, var fire blant toppnavnene, så selv om de var færre enn forventet, er det tydelig at de få som var i bruk, var veldig populære.

Bare de "ekte" bibelske navnene vitner om genuin bibelinteresse, det vil si at foreldrene har funnet navnene i Bibelen, for eksempel *Atalia*, i motsetning til *Atalie*, som ikke står i Bibelen.

8.2 Drøfting av noen justerte bibelske navneformer

Ifølge NPL III defineres *Hanna* som et navn med dobbelt opphav. Det ene er hebraisk, mens det andre er kortform av *Johanne* (*Johanna*). Det står videre at det var vanlig at kortformene fikk *-a*-ending selv om hovednavnet hadde *-e*-ending. Det blir fastholdt at siste alternativ er

viktigst. *Hanne* er derimot definert utelukkende som kortform av *Johanne* (NPL III). Grunnen til at jeg tar navnet med som bibelsk, er at det føyer seg inn i samme mønster som *Johanne*, *Susanne* og *Atalie*. Dette kan være analogt med det jeg tidligere har påpekt om talemålsendringer, slik at *-e*-endinger i agderdialekten drar med seg *-e*-ending i et navn også.

Abigel er en justert bibelsk form av *Abigael*, der hiatus har gjort at *e < ae*.

Juditta er en utvidet form av det hebraiske *Judit*. Navnet har vært mest vanlig på Vestlandet (NPL III), men det har altså ingen forekomster i Agder, bare i Nord-Norge.

Naomi er en justert form av det hebraiske *Noomi*. Skrivemåten er trolig påvirket fra engelsk (NPL III).

9. Nordiske navn

Nordiske navn har røtter tilbake til norrøn tid, og disse navnene kan føres tilbake til et urnordisk element.²² Ifølge Johannessen har Aarset delt navnene klarere inn i tradisjonelle nordiske navn, og en gruppe han kaller ”atterfødde nordiske navn” (renessansenavn). Han hevder videre at disse vil være ulike i ulike geografiske områder i landet. Imidlertid sier han ingenting om disse renessansenavnene skyldes litterær navngiving eller nærliggende geografisk påvirkning (Johannessen 2004:13). Kristoffer Kruken (1993: 23) har konkludert med at det er for tidlig å snakke om noen navnerenessanse før 1855, selv om en kan se antydninger til dette allerede på 1820-tallet.

9.1 Nordiske navn i Nord-Norge

I korpus er det er til sammen 55 ulike nordiske markørnavn i Nord-Norge med totalt 1.389 navnebærere. Disse viser jeg i tabellen under. Sorteringskriteriet er alfabetisk. Deretter er det noen av navnene jeg vil kommentere nærmere.

Tabell 6: Nordiske navn i Nord-Norge

Navn	Agder	Nord-Norge	Totalt	% Nord-Norge
Alfhilda	0	4	4	100
Alfilde	0	4	4	100
Alvhild	14	59	73	81
Alvhilde	10	31	41	76
Alvild	1	3	4	75
Ambjørg	0	3	3	100
Annbjørg	0	5	5	100
Arnlaug	1	3	4	75
Bergljotte	0	4	4	100
Berglotte	0	6	6	100
Bjarnhild	0	3	3	100
Bjørga	1	8	9	89
Borhild	1	4	5	80
Brynhild	7	40	47	85
Brynild	0	5	5	100
Dagrun	0	5	5	100
Elida	17	214	231	93
Engborg	1	5	6	83
Gerd	2	9	11	82
Golla	0	77	77	100

²² Slik sett blir for eksempel det norrøne mannsnavnet *Páll* ikke å se som et nordisk navn fordi det ikke kan føres tilbake til nordiske språkelement. Det norrøne *Páll* har opphav i det latinske *Paulus* (NPL III).

Gulla	0	3	3	100
Gunnelia	2	11	13	85
Guren	0	17	17	100
Guru	0	4	4	100
Haldis	4	118	122	97
Haldys	0	3	3	100
Halfrid	0	69	69	100
Halfryd	0	4	4	100
Halgerd	0	7	7	100
Halla	0	6	6	100
Helfrid	1	9	10	90
Helgfrid	0	3	3	100
Herbjørg	0	3	3	100
Ildrid	0	3	3	100
Leikny	0	20	20	100
Malfrid	0	12	12	100
Malmfrid	1	4	5	80
Målfrid	3	13	16	81
Nanna	28	314	342	8
Oddrun	1	3	4	75
Ragnfrid	3	12	15	80
Rannveig	3	12	15	80
Reidun	0	8	8	100
Rønnaug	0	7	7	100
Seborg	0	3	3	100
Sigbjørg	0	5	5	100
Signal	0	15	15	100
Signhild	0	9	9	100
Signil	0	18	18	100
Signy	18	84	102	82
Sigrun	9	35	44	80
Unni	0	3	3	100
Valdis	0	4	4	100
Vigdis	0	3	3	100
Åsel	7	53	60	88
Totalt	135	1389	1524	91

De nordiske navnene som er i Nord-Norge-korpuset, er for det første i fåtall med bare 55 ulike navn – i motsetning til Agder (se tabell 7). Noen av dem er dessuten lydlige varianter av samme navn, for eksempel *Signal*, *Signhild* og *Signil*. I tillegg vil jeg si at de er jevnt over lavfrekvente. Som illustrert ovenfor, er det kun tre navn som har over hundre navnebærere, det er *Nanna* med 314 navnebærere i Nord-Norge mot 28 i Agder, *Elida* med 214 i Nord-Norge mot 17 i Agder, og *Haldis* med 118 i Nord-Norge mot fire i Agder. Ellers ser vi at det

er 20 navn som har over ti navnebærere. De restende 35 har under ti navnebærere. Det vil si at 70 % av de nordiske markørnavnene har under ti navnebærere i Nord-Norge.

Nanna er mest populært, men likevel i en tvilskategori over nordiske navn. Under kapitlet om toppnavn viste jeg til funn fra egen oppgave om Balsfjord, og selv om det ikke er retningsgivende for hele Nord-Norge, har jeg med bakgrunn i det og spesielt med opphav fra norrøn mytologi, valgt å klassifisere det som nordisk.²³

Det nest mest populære navnet, *Elida*, er en sideform av *Ellida*. Det har vært kjent som fornavn siden 1842, da faktisk i Mandal (NPL III). Tydeligvis har populariteten spredt seg og blitt størst i Nord-Norge. Siden det så seint er blitt kjent som fornavn, er det nok et renessansenavn. Kanskje har lesing av sagalitteraturen vært inspirasjonskilde, siden *Ellidi* var navnet på Fridtjov den frøknes skip (NPL III).

Halla er tatt med under tvil. I følge Alhaug (2011: 147) kan det være en kortform av *Halldis*.

Haldis er en skriftlig variant av *Halldis*, som har vært i bruk siden ca 1350 (NPL III). Siden navnet går så langt tilbake, innebærer det at det er et tradisjonsnavn.

Det er noen spredte dialektformer av de nordiske navnene i Nord-Norge-korpuset. Det er *Ambjørg*, som er utviklet av *Arnbjørg*. *Borhild* er endret av *Borghild* og *Engborg* er ei lågningsform av *Ingeborg*.

Gunnelia er laget til *Gunnel* som er en dialektform av det nordiske *Gunnhild*. Ettersom navnet ikke er en moving, vil det ikke være aktuelt å ta med *Gunnelia* under punkt 10.3. Den samme begrunnelsen ligger bak *Guren*.

Golla er en typisk dialektform som har utviklet seg fra *Gudlaug*. I eldre kilder har disse to formene vekslet med hverandre (NPL III). Navnet er altså et tradisjonsnavn som er bevart gjennom flere hundre år.

Guru er en yngre form av det nordiske kvinnenavnet *Gudrun*. Det har vært mye brukt etter reformasjonen, og er tatt med som et tradisjonsnavn der det opprinnelige *Gudrun* dialektalt har endret seg til *Guru* (NPL III).

---

²³ Klassifiseringen er kanskje dristig, for både Alhaug (2011: 268) og Kruken (NPL III) skriver at navnet har uvisst opphav, og henviser til blant annet barnespråk for "mamma", samt norrøn mytologi og Balders hustru *Nanna*.

Formen *Halldys* er en variant av *Halldis*. Her kan en naturligvis innvende at denne kunne vært lemmatisert med *Haldis*, da det er uvisst hvorvidt <y> i trykksvak stilling er uttalt som /y/ eller /i/.

Formene *Malfrid* og *Malmfrid* er varianter av *Målfrid*, og *Malmfrid* var ifølge Kruken (NPL III) mest utbredt på Vestlandet. I Nord-Norge har den da også bare fire navnebærere.

Seborg er dialektvariant av *Sigbjørg* eller *Sæbjørg* (NPL III). Navnet er trolig et tradisjonsnavn som etter hvert har endret seg fra den opprinnelige formen. Det samme gjelder navnet *Signal* og *Åsel* som er endret fra *Sighild* og *Åshild*.

Totalt i hele Nord-Norge er tolv av 55 nordiske kvinnenavn, dialektformer.

9.2 Nordiske navn i Agder

I korpus er det er til sammen 156 ulike nordiske markørnavn i Agder med totalt 14.076 navnebærere. Dette vil jeg karakterisere som en formidabel forskjell fra Nord-Norge, med over ti ganger så mange navnebærere og tre ganger så mange ulike navn blant markørnavnene i Agder. Det må presiseres at siden det er et fonemisk nivå som ligger til grunn, er det lydlige varianter av samme navn her også som står oppført hver for seg. For eksempel er det seks lydlige varianter av det norrøne *Gunnbjørg*: *Gomborg*, *Gombørg*, *Gonnborg*, *Gumborg*, *Gunnborg* og *Gunnbørg*.

Navnene blir presentert fortløpende i tabellen nedenfor i alfabetisk rekkefølge:

Tabell 7: Nordiske navn i Agder

Navn	Agder	Nord-Norge	Totalt	% Agder
Adlaug	10	0	10	100
Allaug	50	0	50	100
Amborg	55	1	56	98
Annborg	4	0	4	100
Anngjerd	9	0	9	100
Annlaug	83	1	84	99
Arnchild	8	2	10	80
Asberg	51	0	51	100
Asborg	262	0	262	100
Asbørg	55	0	55	100
Asger	7	0	7	100
Asgerd	27	0	27	100
Asgjerd	218	2	220	99
Asille	3	0	3	100
Borgil	18	2	20	90

Borni	3	0	3	100
Brønhild	5	0	5	100
Eldrid	13	3	16	81
Engebørg	4	0	4	100
Gislaug	3	0	3	100
Gjellaug	5	0	5	100
Gomborg	46	0	46	100
Gombørg	4	0	4	100
Gonnborg	3	0	3	100
Gonnel	15	1	16	94
Gonnelle	5	0	5	100
Gonnhild	7	0	7	100
Gonnil	22	0	22	100
Gonnille	10	0	10	100
Gonnvor	58	1	59	98
Gro	124	5	129	96
Gudbjørg	3	0	3	100
Gudny	19	5	24	79
Gudron	8	0	8	100
Gudvor	6	0	6	100
Guhild	3	0	3	100
Gumberg	4	0	4	100
Gumborg	80	0	80	100
Gundelle	19	0	19	100
Gundla	4	0	4	100
Gunnborg	52	3	55	95
Gunnbørg	9	0	9	100
Gunne	14	0	14	100
Gunnel	80	7	87	92
Gunnele	18	0	18	100
Gunnhild	1767	158	1925	92
Gunnhilde	167	37	204	82
Gunnil	1013	37	1050	96
Gunnild	3	0	3	100
Gunnilde	30	0	30	100
Gunnille	81	0	81	100
Gunnlu	5	0	5	100
Gunnluf	4	0	4	100
Gunnløv	12	0	12	100
Gunnver	13	0	13	100
Gunnvor	606	33	639	95
Gura	8	1	9	89
Guri	692	11	703	98
Guro	199	8	207	96
Gyri	16	0	16	100
Gyro	223	0	223	100
Helge	197	4	201	98
Helje	137	0	137	100

Herdis	10	2	12	83
Ingbørg	7	0	7	100
Inge	24	4	28	86
Ingeberg	3	0	3	100
Ingebjørg	138	38	176	78
Ingebørg	380	1	381	100
Ingerid	209	28	237	88
Ingjebjørg	5	0	5	100
Ingjer	32	2	34	94
Ingjerd	23	0	23	100
Injer	8	0	8	100
Jofrid	4	0	4	100
Joran	173	0	173	100
Joren	57	0	57	100
Jorid	19	0	19	100
Joron	33	0	33	100
Jorån	82	4	86	95
Jurid	14	1	15	93
Jøran	23	0	23	100
Liv	96	14	110	87
Oddborg	7	0	7	100
Ollo	3	0	3	100
Olov	3	0	3	100
Olu	14	0	14	100
Oslaug	34	2	36	94
Osluf	3	0	3	100
Otlu	7	0	7	100
Ragnhilde	13	3	16	81
Ragnild	314	31	345	91
Randei	16	0	16	100
Randi	195	48	243	80
Ranne	3	0	3	100
Rannei	120	4	124	97
Ranni	178	8	186	96
Sigerid	4	0	4	100
Signa	7	0	7	100
Snefrid	7	0	7	100
Steinvor	8	0	8	100
Steivor	62	0	62	100
Stenvor	15	0	15	100
Stivor	3	0	3	100
Svalaug	11	0	11	100
Svanaug	8	0	8	100
Svålaug	13	0	13	100
Svånaug	5	1	6	83
Taran	5	1	6	83
Targerd	11	0	11	100
Targjar	19	0	19	100

Targjerd	504	0	504	100
Tergjerd	79	0	79	100
Tjodvor	3	1	4	75
Todne	164	0	164	100
Tona	19	1	20	95
Tone	437	11	448	98
Tonia	3	0	3	100
Tonje	93	0	93	100
Tonni	10	1	11	91
Tonny	50	11	61	82
Torberg	35	0	35	100
Torbjørg	204	10	214	95
Torborg	738	1	739	100
Torborga	5	0	5	100
Torbørg	72	0	72	100
Tore	154	0	154	100
Torgerd	14	0	14	100
Torgjerd	34	0	34	100
Torhild	7	0	7	100
Tori	48	0	48	100
Toril	3	1	4	75
Torny	3	1	4	75
Turid	74	0	74	100
Tyri	3	0	3	100
Tørberg	34	0	34	100
Tørborg	153	0	153	100
Tørbørg	90	0	90	100
Tøri	170	0	170	100
Tåran	4	0	4	100
Uvild	3	0	3	100
Valgjerd	6	0	6	100
Ødborg	3	0	3	100
Åsa	124	13	137	91
Åse	1307	15	1322	99
Åsele	8	0	8	100
Åselle	27	2	29	93
Åshild	14	1	15	93
Åshilde	6	0	6	100
Åsil	25	1	26	96
Åsilde	10	0	10	100
Åsilie	8	0	8	100
Åsille	110	1	111	99
Åslaug	19	6	25	76
Åsne	66	3	69	96
Åste	26	0	26	100
Totalt	14076	594	14670	96

Et moment som jeg synes er nødvendig å påpeke rent metodisk aller først, er at den høye frekvensen blant enkelte av de nordiske markørnavnene i Agder, gjør at noen av de samme navnene som også finnes i Nord-Norge, uten å være markørnavn der, likevel har flere navnebærere enn de som er markørnavn for nettopp Nord-Norge. Eksempelvis var *Haldis* på tredjeplass i Nord-Norge over de mest frekvente nordiske navnene med 118 navnebærere. Samtidig har *Gunnhild*, som er et markørnavn for Agder med hele 1.768 navnebærere, også 158 navnebærere i Nord-Norge. Således har Nord-Norge bare 8 % av alle navnebærerne som heter *Gunnhild*, men navnet er likevel mer populært enn alle andre nordiske navn i Nord-Norge unntatt to av markørnavnene der, nemlig *Nanna* og *Elida*. Dessuten kan en lese av tabellen at det er hele 13 markørnavn i Agder som i tillegg har ti eller flere navnebærere i Nord-Norge. Likevel er det som sagt over ti ganger så mange kvinner med nordiske navn i Agder som i Nord-Norge.

Mange av de nordiske navnene i Agder er høyfrekvente. Navnene *Asborg*, *Asgjerd*, *Gro*, *Gunnhild*, *Gunnhilde*, *Gunnil*, *Gunnvor*, *Guri*, *Guro*, *Gyro*, *Helge*, *Helje*, *Ingebjørg*, *Ingebørg*, *Ingerid*, *Joran*, *Ragnild*, *Randi*, *Rannei*, *Ranni*, *Siri*, *Targjerd*, *Todne*, *Tone*, *Torbjørg*, *Torborg*, *Tore*, *Tørborg*, *Tøri*, *Åsa*, *Åse*, og *Åsille* har alle over hundre navnebærere.

Tabellen viser at det er 104 navn som er hundreprosentnavn i Agder. Dette er altså navn som bare finnes i Agder.

Tabellen viser at det er mange navn som har sitt opphav i det samme norrøne navnet, og som etter hvert har utviklet seg i ulike former muntlig og etter hvert skriftlig. Det kan innvendes at alle de ulike typene av et navn som er ført opp i separate kategorier, for eksempel alle formene med utgangspunkt i *Åshild*, som står med sju ulike navn, eller *Gunnhild* med 15, vil gi en kunstig høy navnerikdom i Agder, nettopp fordi de er så like i uttale. Mitt argument er at så lenge det er det fonemiske nivået som ligger til grunn for lemmatisering, blir disse navnene ulike, selv om det er små nyanser i uttalen.

Totalt viser et så høyt antall navnebærere og ulike varianter av navn at de nordiske navnene har stått svært sterkt i Agder. Siden det har utviklet seg så mange dialektformer av et opprinnelig nordisk navn, tolker jeg det dithen at det er mange tradisjonsnavn i Agder: Med utgangspunkt i norrøne former ble det etter norrøn tid utviklet dialektformer, og disse har altså vært i bruk på 1800-tallet. Siden jeg ikke har delt opp Agderfylkene i kyst og innland, kan jeg ikke trekke noen fast konklusjon, men siden innlandet trolig var mye mer skjermet mot ytre

påvirkning enn kystdelene, er det nærliggende å tro at de fleste tradisjonsnavnene er fra innlandsområdene i Agder.

Jeg skal videre kommentere noen av de ulike navnene som har fått dialektale endringer:

Flere endrede og nyere former av opprinnelige nordiske navn er tatt med blant de nordiske navnene. Et eksempel på dette er *Siri*. Det er en yngre form av det nordiske kvinnenavnet *Sigrīd*, og ble mest vanlig etter reformasjonen. Navnet fikk stor utbredning i Agder og Sør-Trøndelag. Fra omkring 1890–1930 var det lite i bruk (NPL III). Både /g/ og /d/ har falt bort i den yngre formen. *Sigrīd* og *Siri* trolig har vært brukt om hverandre en gang, og ansett som ”samme navn” men gjennom bortfallet av ovennevnte konsonanter, vil det være en annen lydlig uttale, og de er derfor ikke ført inn i samme lemma.

Et annet eksempel er *Guro*, som er en yngre form av *Gudrun*, og har gjennomgått endringer der både /d/ og /n/ er falt bort, og endingsvokalen er utsatt for lågning fra /u/ til /o/. *Gyro* er også en endret form av *Gudrun* og er særlig utbredt i Agder (NPL III). Navnet er et hundreprosentnavn og har ingen navnebærere i Nord-Norge.

Navnene *Todne*, *Tona* og *Tone* er yngre former av *Torny*, som er tatt med blant de nordiske navnene. *Tonje* er også en dialektform av *Torny*, og klassifisert som nordisk, selv om det fra 1800-tallet også kan tolkes som en kortform av *Antonie* (NPL III).

Flere av dialektformene er dannet ved *-a-* eller *-e-*utvidelser i endingen av ordet. Disse er *Asille*, *Gonelle*, *Gonille*, *Gundelle*, *Gundla*, *Gunnhilde*, *Gunilde*, *Gunille*, *Ragnhilde*, *Torborga*, *Åsele*, *Åselle*, *Åshilde*, *Åsilde*, *Åsilie*²⁴ og *Åsille*.

Adlaug har opprinnelsen i navnet *Arnlaug*. Deretter har navnet endret seg til *Allaug*, for så å gå gjennom en differensieringsprosess der *ll* > *dl* → *Adlaug*.

Navnet *Amborg* har gjennomgått motsatte prosess, assimilering, der opprinnelig *rn* > *m* i *Arnborg* gjennom labialisering foran den labiale konsonanten /b/ i etterleddet.

Et annet eksempel er *Geirlaug* → *Gjellaug*. Her fører monoftongering /ei/ > /e/ til at /g/ blir stående foran /e/, noe som i neste omgang fører til den vanlige lydutviklingen /ge/ > /je/. I tillegg har /rl/ blitt assimilert til /l:/.

Ollo og *Olu* er begge dialektformer av det nordiske navnet kvinnenavnet *Olov* (NPL III).

---

²⁴ Strengt tatt er dette en *-ie-*utvidelse, da *-i-* også er lagt til endingen på navnet.

9.3 Popularitetsutvikling for nordiske navn i Nord-Norge og Agder

For å illustrere popularitetsutviklingen for nordiske navn i forhold til det totale materialet, tar jeg med to tabeller som viser forholdet mellom alle kvinnennavnene i materialet og de nordiske markørnavnene i henholdsvis Nord-Norge og Agder over femårsperioder på 1800-tallet. I framstillingene i dette kapitlet bruker jeg relative tall. Årsaken er at det er to folketellinger, én i 1865 og én i 1900. På grunn av høyere dødelighet på 1800-tallet, vil for eksempel perioden 1865–1869 vise færre barnefødsler enn perioden 1860–1864. Dette avspeiler at en del av de som var født 1865–1869, døde før folketellinga i år 1900. På den andre siden var relativt mange av dem som var født 1860–1864, i live under folketellinga i 1865.

Tabell 8: Kvinner med nordiske navn (markørnavn) i forhold til hele materialet for Agder

Femårsperioder	Nordiske navn	Hele materialet	Prosentandel
1800–1804	492	2234	22,0
1805–1809	539	2487	21,7
1810–1814	577	2876	20,1
1815–1819	677	3559	19,0
1820–1824	646	3841	16,8
1825–1829	751	4566	16,4
1830–1834	715	4722	15,1
1835–1839	868	5612	15,5
1840–1844	915	6036	15,2
1845–1849	955	6544	14,6
1850–1854	945	8253	13,0
1855–1859	1057	7790	13,6
1860–1864	1050	8374	12,5
1865–1869	662	6248	10,6
1870–1874	541	5937	9,1
1875–1879	654	7554	8,7
1880–1884	685	8334	8,2
1885–1889	692	8373	8,3
1890–1994	664	8804	7,5
1895–1899	815	10674	7,6

Perioden 1800–1804 viser en topp for nordiske navn blant markørnavnene. Deretter går de sakte men sikkert tilbake. En ser at folketallet øker, mens relativt sett blir bruken av nordiske kvinnenavn mindre og mindre. Selv om det absolutte tallet for nordiske navn er høyest i perioden 1855–1859, ser en at prosentandelen nesten er halvert i forhold til første periode.

Oppsummert viser dette at de nordiske navnene relativt sett går tilbake i forhold til generell utbredning av andre kvinnenavn.

I Nord-Norge ser tallene ut som følger:

Tabell 9: Kvinner med nordiske navn (markørnavn) i forhold til hele materialet for Nord-Norge

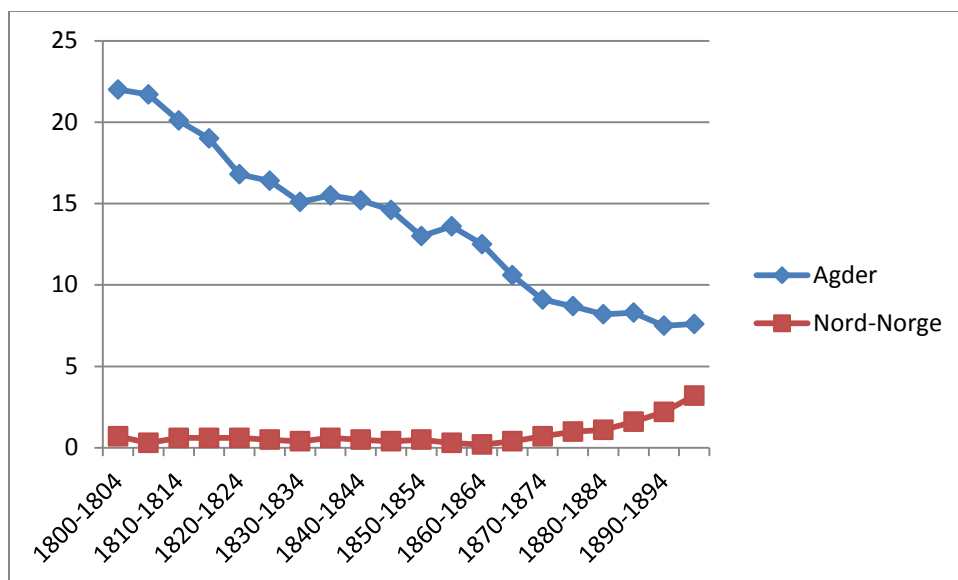
Femårsperioder	Nordiske navn	Hele materialet	Prosentandel
1800–1804	9	1379	0,7
1805–1809	5	1636	0,3
1810–1814	10	1619	0,6
1815–1819	16	2560	0,6
1820–1824	17	2884	0,6
1825–1829	18	3275	0,5
1830–1834	14	3661	0,4
1835–1839	23	3878	0,6
1840–1844	23	4516	0,5
1845–1849	19	4805	0,4
1850–1854	30	5678	0,5
1855–1859	21	6156	0,3
1860–1864	15	7625	0,2
1865–1869	28	6305	0,4
1870–1874	46	7027	0,7
1875–1879	78	8399	0,9
1880–1884	103	9440	1,1
1885–1889	178	11170	1,6
1890–1994	255	11845	2,2
1895–1899	491	15369	3,2

Nord-Norge viser en helt annen tendens enn Agder. I første periode utgjør ni nordiske navnebærere av i alt 1.379, bare 0,7 % av alle navnebærerne. De neste periodene varierer svakt både nedover og oppover til cirka 1880–1884. I denne perioden kommer de så vidt over 1 %. I siste periode, 1895–1900, har de nådd maksimaltallet på 491 som utgjør 3,2 % av alle kvinnenavnene i Nord-Norge. Den relative forekomsten av nordiske navn øker altså på slutten av 1800-tallet i Nord-Norge, mens den minker i Agder.

En kan kanskje undre seg over at folketallet i Nord-Norge øker mer enn i Agder mot slutten av 1800-tallet (se tabell 8 og 9). Dette må skyldes demografiske forhold, for eksempel stor tilflytning til Nord-Norge på slutten av 1800-tallet, og dermed flere barnefødsler der enn i Agder.

For å kontrastere utviklingen i Nord-Norge og Agder, illustrerer jeg det i en felles figur som viser hvordan populariteten til de nordiske navnene har utviklet seg ulikt:

Figur 1: Nordiske kvinnenavn i Nord-Norge og Agder (prosent)

Den horisontale aksen viser femårsperiodene, mens den vertikale aksen viser prosentandelen nordiske navn utgjør av hele materialet i de respektive områdene, Agder og Nord-Norge. Som en ser, viser hver kurve 20 målepunkt (20 femårsperioder), men i den horisontale aksen har det bare vært plass til å skrive inn annenhver femårsperiode.

Gjennom metoden jeg har brukt, får jeg en rasjonaliseringsgevinst ved å konsentrere meg om markørnavnene, altså de navnene som er særpreget for hvert område. Dersom jeg hadde tatt med de umarkerte navnene, for eksempel *Borghild*,²⁵ ville trolig forskjellene på kurvene blitt noe ”dempet”, jf. den høye prosenten nordiske navn i Agder og den lave i Nord-Norge i begynnelsen av 1800-tallet.

Det er en stor forskjell mellom regionene. Agder har et jevnt fall fra begynnelsen av 1800-tallet og fram til 1900, mens det nesten ikke er nordiske navn i Nord-Norge før år 1880. Først i perioden 1880–1884 når Nord-Norge over 100 navnebærere med 103 kvinner som har nordiske navn, og passerer dermed 1 % av alle kvinnenavnene i den perioden. I siste femårsperiode når Nord-Norge toppen med 491 navnebærere blant de nordiske markørnavnene og 3,2 % av alle kvinnenavnene. Siden undersøkelsen min slutter i år 1900,

²⁵ Dialektvarianter av *Borghild* er med i markørnavnene.

får vi ikke se den videre utviklingen, om kurvene flater ut eller vil krysse hverandre. Slik utviklingen er så langt, ser det ut til at siste alternativ er mest sannsynlig.

9.4 Oppsummering av funn innenfor nordiske navn

Det var store forskjeller innenfor antall markørnavn i Nord-Norge og Agder. Totalt var det 1.389 navnebærere med nordiske markørnavn i Nord-Norge. I Agder hadde 14.076 navnebærere nordiske markørnavn. Resultatet for hele korpus viderefører samme tendens som for toppnavnene. Dette var ikke et overraskende resultat ut fra min hypotese, men forskjellen var likevel større enn jeg hadde forventet.

Agder hadde flere varianter av nordiske navn, hvilket gjør det er nærliggende å tro at det var mange tradisjonsnavn blant de nordiske navnene i Agder. Det er trolig tradisjonsnavn som *Gunnil*, *Gunnel*, *Ragnild*, *Joran* og *Tørbørg* som er mest i bruk i begynnelsen av denne perioden. Dette er navn som har vært i bruk siden norrøn tid og som har utviklet seg til dialektformer av de opprinnelige navnene *Gunnhild*, *Ragnhild*, *Jorunn* og *Torbjørg*. Årsaken til at disse nordiske navnene er så høyfrekvente i Agder i begynnelsen av 1800-tallet, er trolig konservatisme i navnegivingen.

Årsaken til tilbakegangen for nordiske navn utover på 1800-tallet i Agder, kan være at gammeldage dialektformer av navn kjennes som umoderne. Disse tradisjonsnavnene vil da minke, mens det trolig kommer flere renessansenavn som erstatter dem. I Nord-Norge kan det derimot se ut til at nordiske navn er en nyoppdaget navnemote som får økende popularitet etter midten av 1800-tallet. Navn som *Elida*, *Halfrid*, *Nanna* og *Sigrun* blir tatt i bruk. De nordiske navnene får også en relativt sett økende popularitet med en topp i perioden 1895–1900. Tallene stemmer fint med teorien om nordiske navn og deres bakgrunn innenfor tradisjonsnavn og renessansenavn, som står i kapittel 4.1.

10. Avlede navn

Avledning vil si at en lager et nytt navn basert på et eksisterende navn med tilleg av et suffiks. Eksempler kan være *Guri + ine > Gurine*, *Ingvald + a > Ingvalda* og *Hans + ine > Hansine*.

Avledning som går på tvers av kjønns grensa, kalles *movering*. Ifølge Meldgaard (1990) innebærer movering at et kvinnenavn avledes av et mansnavn (1990: 159). Alhaug (2003) skriver i en artikkel at det kan være mer spesifikt å bruke termene *mannsmovering* og *kvinnemovering*, da det finnes tilfeller der det går motsatt vei, og han bruker da eksempelet *Cathrine → Cathrinus* (Alhaug 2003: 75). Dersom et kvinnenavn avledes av et annet kvinnenavn, bruker jeg her bare termen *avledning*, for eksempel *Gurine* av *Guri*.

Navn som ender på *-ine*, er de mest sentrale for meg i oppgaven.

Et kort historisk tilbakeblikk viser at allerede på 400-tallet var det en gravinskripsjon fra Mainz som hadde kvinnenavnet på en vestfrankisk kvinne ved navn *Optovalda* avledet av mansnavnet *Optovald* (Meldgaard 1990:160). Dette er altså en *-a-movering* for så mye som 1600 år siden.

Fra 800-tallet ble kvinnenavn avledet fra mansnavn i Frankrike ved hjelp av suffikset *-a*, og i 1205 fantes det en *Alexandra* i England. Trolig er skikken kommet fra normannerne, ifølge Meldgaard (1990: 160). I Firenze i Italia kom moverte kvinnenavn på 1400-tallet. I Danmark vant moveringer innpass etter reformasjonen med det første kjente navnet, *Christiane*, som var datter av kong Christian IV, og trolig oppkalt etter han. Hovedsentrum for utbredelsen var Frankrike, men Meldgaard mener tendensen ble spredt derfra til Tyskland først og deretter videre til Danmark (Meldgaard 1990: 160).

Meldgaard skriver at det er to ulike forklaringer på fenomenet movering. Den ene retningen som nordiske forskere støtter seg til, går på at det ble mulig å oppkalle over kjønns grensene, og at en kunne oppkalle døtre etter sine fedre. Derimot er franske og italienske navneforskere overbevist om at jentebarn ble oppkalt etter den katolske kirkes mannlige helgener, på bekostning av kvinnelige helgener. Meldgaard mener sistnevnte ikke kan gjelde for nordiske forhold, i og med at trenden med movering ikke ble populær før etter reformasjonen. Hun forklarer det dermed med at når moten nådde det danske kongehuset, visste de ikke at de mansnavnene som kvinnenavnene var oppkalt etter, opprinnelig var katolske helgennavn. Dermed fortsatte de med å kalle opp jentebarn etter ”ordinære” mannlige slektinger, og var ikke klar over at de innførte en helt ny navneskikk (1990: 161–162).

”Avleiing av eksisterende namn finn ein fyrst og fremst blant kvinnenamna. Dei vanligaste suffiksa blant markørnamna er *-ine*, *-a* og *-e*” (Alhaug 1985a: 81). Alhaug viser til at det er flere kvinnenavn i Nord-Norge enn på Indre Austlandet som ender på *-ine*, og at det dermed er større kreativitet til å lage nye kvinnenavn på *-ine* i den landsdelen.

10.1 *-ine*-navn

Det er to hovedtyper avledete navn på *-ine*:

- a. Navnebasen er et mannsnavn: *Hans-ine*.
- b. Navnebasen er et kvinnenavn: *Els-ine* (av *Else*).

Når kvinnenavnet blir avledet på tvers av kjønngrensen, kalles det *movering*. Det betyr at kun punkt a ovenfor kan kalles *movering*.

-ine-navnene er den største gruppa navn movert fra mannsnavn.

Navn på *-ine* kan ifølge Alhaug deles inn i tre grupper:

1. Elementet før *-ine* kan ikke identifiseres som et navn: *Katr -ine*.
2. Elementet før *-ine* kan bli identifisert som et navn:
  - a. ikke-nordisk opphav: *Vilhelm -ine*
  - b. nordisk opphav: *Tor -ine*
3. Kortform av navn, altså den siste delen av et *-ine*-navn: *Vilhelm -ine* → *Mine* (Alhaug 1990: 137).

I tvilstilfeller, som for eksempel i *Martine*, der navnet trolig er avledet fra *Martin*, støtter jeg meg til Alhaug, og benevner dette som en *-ine*-form, selv om *-in* befinner seg i det opprinnelige mannsnavnet. Det ansees dermed ikke som et *-e*-suffiks, men som *-ine*-suffiks etter følgende avledningsprosess med bortfall av den ene av to identiske stavelser gjennom haplologi: *Martin* → **Martin+ine* → *Martine* (Alhaug 1990: 139).

-ine-navnene hadde sitt høydepunkt på midten av 1800-tallet. Villarsen Meldgards studie av københavnske fornavn viser at de var mest populære der rundt 1850. Deretter gikk det nedover med denne navnetypen, mens moverte navn på *-a/-e* fortsatte sin popularitet, samt at en fikk inntoget av de nordiske renessansenavnene (Meldgaard 1990: 174–175). Alhaug har satt perioden 1860–1869 som de mest kreative årene å lage *-ine*-navn på, i Nord-Norge (Alhaug 1990: 142).

I hele korpus er det i alt 356 ulike kvinnenavn på *-ine*, *-ene* og *-ina* med til sammen 19.622 navnebærere.²⁶

10.1.1 *-ine*-navn i Nord-Norge

I Nord-Norge er det 200 markørnavn som ender på *-ine*. Det omfatter altså former med *-ina*, *-ine* og *-ene* samt alle kvinnenavnene med sekundærsuffiks, og i tillegg kortformene. Til sammen har de 9.610 navnebærere.

Hvis en trekker ut kortformene som bare har to stavelser, ugjør de åtte av disse 200. Det er *Bina*, *Bine*, *Ene*, *Fine*, *Lina*, *Mine*, *Tina* og *Tine*. En ser at med unntak av *Ene* er dette navn som har med den siste konsonanten fra navnebasen, for eksempel *Bine* fra *Jakobine*.

Av *-ine*-navnene er ikke alle moveringer. Noen er varianter av kvinnenavn, som *Elina* og *Eline*: disse er varianter av det klassiske kvinnenavnet *Helene*.

Sarine og *Sarina* er avledninger av det bibelske navnet *Sara*, og er *-ine*-navn, selv om de ikke er moveringer.

Videre har kvinnenavnene *Regina* og *Florentine* opprinnelig *-ine/-ina*-ending og er derfor ikke representative for framveksten av *-ine*-navnemoten på nordisk grunn. *Magdalene* er også et bibelsk navn som ikke har kommet som resultat av *-ine*-moten.

Navn av typen *Kristine*, *Krestine*, *Kristina*, *Kjerstine* er også utelatt fordi navnet har opphav i det latinske *Christina* (NPL III) og kom således før ”moveringsbølgen” på slutten av 1700-tallet.

Det er flere av disse navnene som er i par, altså at de finnes i både *-ine*-form og *-ina*-form. Disse er *Albertina/-e*, *Andrina/-e*, *Augustina/-e*, *Berentina/-e*, *Berntina/-e*, *Bina/-e*, *Elina/-e*, *Elvina/-e*, *Gregina/-e*, *Hansina/-e*, *Helmina/-e*, *Iverina/-e*, *Jakobmina/-e*, *Jensina/-e*, *Jondina/-e*, *Lavina/-e*,²⁷ *Lorentina/-e*, *Mekelina/-e*, *Mortina/-e*, *Nekolina/-e*, *Nemina/-e*, *Olufina/-e*, *Perolina/-e*,²⁸ *Petrina/-e*, *Sakrina/-e*, *Sarina/-e*, *Sebina/-e*, *Temina/-e* og *Tina/-e*.

Totalt er det 29 slike navnepar som er helt identiske utenom utlydende vokal.

---

²⁶ På grunn av mange funn av moveringer både i Nord-Norge og Agder, blir ikke resultatene presentert i tabeller inni oppgaven. Se vedlegg for klassifiseringer.

²⁷ *Lavine/Lavina* kan være enten av latinsk *Lavinia*, kortform av *Olavine* eller avledet av *Lava* (NPL III).

²⁸ *Peroline/Perolina* er ikke avledet av ett navn, men satt sammen av *Per* og den moverte formen av *Ole*; *Oline/-a* (NPL III).

I tillegg er det 24 navn som bare ender på *-ina* uten å ha en identisk partner på *-ine*. Disse er *Bertina, Gjertina, Gurina, Jakobina, Jenadina, Josefina, Jørgina, Karolina, Larina, Lina, Magdalina, Martina, Nikolina, Nilsina, Odina, Olina, Paulina, Randina, Rasmina, Regina, Sirina, Tobina, Vilhelmina* og *Villumina*.

De mest populære *-ine*-navnene er *Hansine* med 1.201 navnebærere i Nord-Norge mot 184 i Agder, og *Jensine* med 1.147 navnebærere mot 228 i Agder. Det er bare disse to som har over tusen navnebærere i korpuset av *-ine*-navn. *Hans* er en tysk kortform av *Johannes* (NPL III). *Jens* er en nordisk form av *Johannes*, hyppigst brukt i Danmark. Navnet kan ha opprinnelse i mellomtyisk (NPL III). En ser altså at det er opprinnelig det samme navnet som ligger til grunn for to tilsynelatende ulike moverte navn. I tillegg er trolig *Jens* opphavet til nylagingen *Jendine*, som har hundre prosent forekomst i Nord-Norge med 59 navnebærere.²⁹

10.1.2 Avledning, kortform eller moving i Nord-Norge – noen gråsonenavn

Metodisk sett er det på sin plass å drøfte klassifiseringer av navn. Dette dreier seg bare om noen få navn (også i 10.1.5) og jeg presiserer at disse få navnene ikke vil rukke ved de klare resultatene jeg får for hovedkategorien min, som er moveringer (se punkt 10.5).

Bertine er i gråsonen mellom kortform av *Albertine* eller moving av mannsnavn på *Bert-* (NPL III).

Hardine er en kortform av et movert navn som *Bernhardine* og *Rikhardine*. En kan diskutere om det er den opprinnelige movingen eller sekundært utviklede kortformen som skal legges til grunn, derfor er dette navnet et gråsonenavn.

Estine er moving av den yngre dialektformen *Esten* av det nordiske navnet *Øystein* (NPL III). Alternativt kan det tenkes at det er avledet av kvinnenavnet *Ester*.

Ingin er et tvilstilfelle fordi det kan være avledet av *Inger* eller en moving av *Ingvald*. *Jenadina, Jendine* og *Jentine* er alle tvilstilfeller. De kan være moveringer av *Jens* eller avledninger av kvinnenavnet *Jenny*.

Sirene er enten en avledning av *Siri/Sigrid* eller en form av *Severine* (som er movert av *Severin* (NPL III)). Ifølge NPL III hadde formen *Severine* et tidlig tyngdepunkt i Vest-Agder. Dermed kan det tenkes at det er denne formen som har utviklet seg til *Sirene*. Siden utgangspunktet er mannsnavnet *Severin*, blir det likevel stående som et gråsonenavn.

---

²⁹ I NPL III og Alhaug (2011: 185) står det at navnet er ei nylaging med stammen fra *Jens*, men Alhaug åpner også for at *Jendine* kan være en avledning av kvinnenavnet *Jenny*.

10.1.3 Klare kvinneavledninger blant *-ine*-navnene i Nord-Norge

Aldine er en avledning av *Alda*. Det er sjelden i bruk, da mest i Nordland (NPL III). Dette harmonerer greit med mine funn, navnet har 13 navnebærere i Nord-Norge, og ingen i Agder.

Gurina er avledet av det nordiske kvinnenavnet *Guri*.

Lottine er avledet av kvinnenavnet *Lotte*, som er en kortform av *Chartlotte*, og har fem navnebærere, alle i Nord-Norge. Her er opprinnelsen i det franske mansnavnet *Charlot*. Navnet har vært gjennom så mange prosesser at jeg anser det som lite sannsynlig at det er en bevisst tanke om moving fra et mansnavn som ligger til grunn for navngivingen. En av begrunnelsene for det er at formen *Charlotte* ikke er movert på nordisk grunn, men i Frankrike.

Navneparet *Sarina* og *Sarine* er avledninger av det bibelske navnet *Sara*.

Sirina er tilsynelatende ganske likt *Sirene*, men er mest sannsynlig en nylaging til kvinnenavnet *Siri*. Som et svakt alternativ kan en se det som en variant av *Sirene*.

Til sammen er det fem klare kvinneavledninger i Nord-Norge av 192 *-ine*-navn.³⁰ Det er færre enn jeg forventet å finne. Jeg skal ikke prøve meg på en bestemt konklusjon, men det kan kanskje ha sammenheng med kvinnerolle og kvinnesyn, og at det kanskje ikke var så stor status i å kalle opp en kvinne som en mann.

10.1.4 *-ine*-navn i Agder

I Agder er det 156 markørnavn som ender på *-ine*. Disse omfatter også former med *-ina*, *-ine*, *-ene*, alle kvinnenavnene med sekundærsuffiks, samt kortformene. Til sammen har de 8.053 navnebærere.

De kortformene som bare har to stavelser, utgjør fire av disse navnene. Det er *Rine*, *Sina*, *Sine* og *Vina*.

Det er atskillig færre navnepar her enn i Nord-Norge. I korpus er det bare åtte tilfeller av slike par. Disse er *Alina/-e*, *Ellevina/-e*, *Gesina/-e*, *Jamina/-e*, *Semina/-e*, *Sørina/-e*, *Talina/-e*, og *Åselina/-e*.

---

³⁰Kortformene er utelatt.

Det er dessuten bare ett tilfelle av navn som ender på *-ina* uten å ha tilsvarende partner med *-ine*, mot 25 i Nord-Norge. Dette er *Malvina*,³¹ som riktignok har en nærliggende navnepartner i *Malevine*. Dette er en stor forskjell fra Nord-Norge, og viser at *-a*-endinger var langt hyppigere nordpå enn sør i landet.³²

10.1.5 Avledning, kortform eller moving i Agder – noen gråsonenavn

Det er noen flere navn i Agder enn i Nord-Norge som ligger i gråsona mellom movinger og avledninger. Jeg presenterer dem her:

Adine er et tvilstilfelle mellom avledning av *Ada* eller moving av *Adrian*.

Aline og *Alina* er enten kortform av *Adeline* eller movinger av navn på *Al-* (NPL III)

Anine kan være avledet av *Anna* eller en moving av *Anders*. Jeg tror helst det er en type nylaging der kvinnenavnet *Anna* ligger til grunn. Dette er også forklaringa i NPL III.

Asine kan være avledet av *Aslaug* eller movert av *Asbjørn*.

Gudine er enten avledet fra det nordiske kvinnenavnet *Gudbjørg* eller movert av manssnavn av typen *Gudmund/Gudbrand* (NPL III).

Gundine er enten laget av *Gunda* eller movert av *Gunder*. Ifølge Kruken er det en nylaging og det står at navnet er en del brukt i Aust-Agder rundt år 1900 (NPL III). I korpus har navnet 75 navnebærere i Agder mot bare to i Nord-Norge.

Helgine er avledet av *Helga* eller movert av *Helge*. Ifølge Kruken er det sjeldent brukt (NPL III), og det er lavfrekvent med fem navnebærere i Agder og ingen i Nord-Norge.

Helvine kan være avledet av det tyske kvinnenavnet *Helvig*, alternativt movert av *Helge* med tillegg av sekundærsuffiks. I NPL III står det at det er et svært sjelden navn.

Laurine er et annet gråsonenavn med opphav i enten kvinnenavnet *Laura* eller manssnavn *Laurits*.

Laverine kan være ei moving av *Lavrants*. Det kan også være en dialektform som har utviklet seg av *Laurine*.

---

³¹ Ifølge NPL III og Alhaug (2011: 241) er ikke *Malvina* en moving, men et navn som kommer fra James Macphersons Ossian-sanger, og trolig laget av forfatteren selv på 1760-tallet. Navnet har gælisk opphav.

³² Kortformen *Vina* er har også ending på *-ina* uten tilsvarende navn på *-ine*.

Lusine er en avledning av det latinske kvinnenavnet *Lucie* eller ei movering av *Lusinius* eller *Lusinus* (NPL III).

Nansine kan ha to opphav. Navnet kan være avledet av *Nancy*, som en variant av *Nancine*. Alternativt kan *Nansine* være en type ”movering” av etternavnet *Nansen* (NPL III). Alhaug holder dette siste alternativet fram som mest sannsynlig (vel å merke i Nord-Norge), og at det er polhelten Fridtjof Nansen som er oppkalt (Alhaug 1990: 143).

Verdine kan komme av *Vera*, men ifølge NPL III er det klassifisert som movering av navn på *Ver-*, slik som *Verner* og *Vermund*.

Også her ser en at det dreier seg om forholdsvis få navn som ikke vil ha innvirkning for de klare resultatene i kategorien movering.

10.1.6 Klare kvinneavledninger blant *-ine*-navnene i Agder

Formene *Golene*, *Guline*, *Gulene* og *Guline* kommer alle fra det nordiske kvinnenavnet *Gudlaug*. Trolig har først dialektformen *Gollaug* utviklet seg, og deretter er det kommet avledete navn av denne formen. Likeså er formene *Gorine* og *Gurine* avledet av *Guri*.

Gretine er helt klart en avledning fra *Grete*.

Nillevine er trolig en nylaging som har utgangspunkt i kortformen *Nille* av det nordiske (særlig danske) *Pernille* (NPL III).

Noradine er laget av *Nora*, som er kortformen av *Eleonora* (NPL III).

Rebine er en klar kvinneavledning av *Rebekka*.

Talene, *Talina* og *Taline* er ikke moveringer, men avledninger av det tyske kvinnenavnet *Tale* (NPL III).

Tarine er trolig avledet av *Taran*, som er dialektformen av *Torunn* (NPL III). *Turine* er avledet av det nordiske kvinnenavnet *Turid*.

Det siste navnet, *Åsine*, kommer fra det nordiske kvinnenavnet *Åse*.

Det er altså 16 klare kvinneavledninger blant de 152 *-ine*-navnene i Agder³³ mot fem i Nord-Norge.

---

³³ Kortformene er utelatt.

10.1.7 -ene-navn

Kvinnenavn som ender på *-ene*, er her tatt med som en variant av *-ine*. Årsaken er at det kan være en *-ine*-form som for eksempel er blitt utsatt for lågning.

I Nord-Norge er det fire forekomster av navn som slutter på *-ene*. Til sammen har de 250 navnebærere. Navnene er *Ene*, *Jørgene*, *Magdalene* og *Sirene*. Av disse vil jeg bemerke at bare *Jørgene* er en klar moving. Navnet kommer av *Jørgen* og er i en gråsonerom for om det er en *-ine*-moving via haplogogi: **Jørgen +ene > Jørgene*, eller om navnet er en *-e*-moving.

Ene kan like gjerne være en kortform av *Helene*, siden det bare er endestavelsen igjen, som ser ut som et *-ine*-suffiks som har vært utsatt for lågning. *Magdalene* er nok bare en sideform av *Magdalena*. *Sirene* er enten en movert form av *Severine* eller en avledning av *Siri/Sigrid* (NPL III).

I Agder er det sju kvinnenavn som slutter med *-ene*. Det er *Golene*, *Gulene*, *Kristene*, *Olene*, *Talene*, *Velene* og *Åselene*.³⁴ *Golene* og *Gulene* er avledninger av det nordiske *Gudlaug*.³⁵

Kristene er en sideform av *Kristina*. Dette velger jeg å klassifisere som en moving av *Kristian*, selv om navnet opprinnelig kommer fra det latinske *Christiana* av *Christianus* (NPL III). En kan derfor diskutere hvorvidt det er en moving som har skjedd på nordisk eller utenlandsk grunn.

Olene er en moving av det danske navnet *Ole*. Navnet er trolig en variant av formen *Oline*. En kan argumentere for at det er en kortform av *Karoline*, men med tanke på nærheten til Danmark og at navnet utmerker seg med 415 navnebærere av i alt 641 som slutter på *-ene*, er det nærliggende å tro at det er kulturimpulser fra Danmark som har gjort navnet såpass populært, selv om det etter movingen ikke kan klassifiseres som dansk. *Olene* kan som et svakere alternativ ha vært utsatt for lågning; *Olene < Oline*,³⁶ men det er mest sannsynlig at det har vært bortfall av den ene vokalen ved sammenstøt (hiatus) mellom to vokaler; *Olene < *Oleine*.

Talene er trolig en form med lågning siden formene *Talina* og *Taline* også forekommer. *Velene* er trolig movert fra dialektformen *Vellum* av *Wilhelm* (NPL III). I så fall er det mest

---

³⁴ *Lene* er også med i korpus, men er ikke tatt med her da navnet er en kortform av *Helene* eller *Magdalene* (NPL III) og ikke en moving.

³⁵ Se kapittel 12.2 om europeisk u.

³⁶ *Olene* er ikke klassifisert som navn med lågning i kapitlet om regionale forskjeller.

sannsynlig en *-ine*-movering med lågning til *-ene*. *Åselene* er enten en omlaget form av *Aseline* eller ei nylaging sammensatt av *Åse* og *Line/Lene* (NPL III).

10.2 *-ine*-navn med sekundærsuffiks

I korpus er det er 35 ulike kvinnenavn med sekundærsuffiks. 22 er markørnavn for Nord-Norge. Av disse har 21 navn 100 % forekomst i Nord-Norge. De resterende 13 er markørnavn for Agder, hvorav ti av navnene har 100 % forekomst der.

I klassifiseringen vil det forekomme gråsoner for en del navn der det kan diskuteres om hvorvidt navnet har sekundærsuffiks eller ikke. Lis Weise (1989) skriver at "[k]ravet til afledning med det sekundære suffix er at basis i utlyd eller stammebasis ikke må inneholde initialen i det sekundære suffix [...]" (1989: 26).

Jeg viser her noen av mine begrunnelser for unntak fra klassifiseringen. Her er ikke navn som for eksempel *Adine* tatt med, fordi *-d* er i rotstammen på navnet, og dermed ikke lagt til i ettertid. *Eilertine* er movert av *Eilert* og skal derfor heller ikke være med.

Florentine, som har én navnebærer i Agder og fem i Nord-Norge, er heller ikke tatt med fordi det er en sideform av det latinske *Florentina* (Alhaug 2011: 122). Det har altså formen *-tina* med seg fra opprinnelsen.

Navnet *Rebine*, med elleve forekomster i Agder, er utelatt fra denne tabellen fordi den er tvilsom. Det kan være et navn som er avledet fra det bibelske kvinnenavnet *Rebekka* og er derfor ikke en movering. Et annet alternativ er at det er en variant av *Regine*. Det vil heller ikke innfri kravet til movering, og i sistnevnte tilfelle er dessuten *-ine* tilstedeværende i det opprinnelige navnet, og ikke lagt til i ettertid.

Satt opp alfabetisk er kvinnenavn med sekundærsuffiks som følger:

Tabell 10: Kvinnenavn med sekundærsuffiks

Navn	Agder	Nord-Norge	Totalt	% Nord-Norge
Ansine	10	1	11	9
Antobine	3	0	3	0
Antomine	3	0	3	0
Aroline	0	4	4	100
Ellemine	5	0	5	0
Gemine	0	3	3	100
Halvordine	5	1	6	17
Ingeberdine	0	3	3	100
Ingvardine	0	9	9	100
Isarine	0	5	5	100
Ivertine	0	8	8	100
Jakobmina	0	3	3	100
Jakobmine	0	6	6	100
Jendine	0	59	59	100
Jensmine	0	7	7	100
Jentine	0	48	48	100
Joabine	3	0	3	0
Jondina	0	5	5	100
Jondine	1	44	45	98
Jonsine	0	3	3	100
Knutsine	0	3	3	100
Laudine	3	0	3	0
Marsine	3	0	3	0
Nillevine	5	0	5	0
Noradine	8	0	8	0
Nordine	0	4	4	100
Olemine	3	0	3	0
Olentine	0	13	13	100
Olesine	6	0	6	0
Oltine	0	4	4	100
Petroline	0	14	14	100
Temina	0	5	5	100
Temine	0	25	25	100
Teoline	77	11	88	13
Teomine	0	8	8	100
Totalt	135	296	431	70

I denne tabellen kunne jeg ha hatt en egen kolonne der jeg førte opp navnebasen, for eksempel *Anton* for *Antobine*, men nedenfor vil jeg komme nærmere inn på navnebasene.

Det er er åtte ulike utlyder som danner sekundærsuffiksene. Disse er *-bine*, *-dine*, *-line*, *-mine*, *-rine*, *-sine*, *-tine* og *-vine*.

-bine³⁷

Det er to navn med sekundærsuffikset *-bine*. Begge er i Agder. Det er *Antobine* og *Joabine*. Førstnevnte er fra det tyske *Anton*. Det andre er trolig laget etter mønster av *Joakime*, som er movert av *Joakim*. Deretter har hele sekundærsuffikset *-bine* erstattet *-kime*.

-dine

Ni navn har sekundærsuffikset *-dine*. Tre er i Agder; *Halvordine*, *Laudine* og *Noradine*. Det første er movert av *Hallvor*.³⁸ *Laudine* er et tvilstilfelle. Jeg har tolket det som en moving av *Laurits*. Alternativt kan det være avledet av *Laura*. *Noradine* er er nylaging med avledning av kvinnenavnet *Nora*. Det har åtte forekomster i Agder og ingen i Nord-Norge. Dette er interessant, fordi navnet *Nora* er markørnavn for Nord-Norge med 202 forekomster mot 57 i Agder. Interessant er det også at navnet *Nordine* har fire forekomster i Nord-Norge og ingen i Agder. *Nordine* kan være laget av *Nora*, der *-a-* etterpå har falt bort, eller det kan være en nylaging med det nyere navneleddet *Nor-*.³⁹

Ingeberdine er movert av *Ingeberg*. *Ingvardine* er movert av *Ingvar*. *Jendine* er movert av *Jens*, men en kan under tvil anse det som en avledning av *Jenny*.

Jondina og *Jondine* er moveringer av *Jon*.

-line

Av tre kvinnenavn har Agder ett markørnavn med sekundærsuffikset *-line*. Det er *Teoline*, med 77 navnebærer mot elleve i Nord-Norge. *Teoline* er moving av *Teodor* (NPL III).

Nord-Norge har de to andre navnene, som er *Aroline*, movert av *Aron*, og *Petroline*, movert av *Peter*. Weise skriver at hun anser navnet *Petramine* som en dobbelavledning: (*Petrus* >) *Peter* > *Petra* + *-mine* (1989: 420). Navnet *Petroline* er i samme kategori som *Petramine* og har altså vært utsatt for to moveringer.

---

³⁷ *Jakobina*, som har 37 forekomster i Nord-Norge og én i Agder, er ansett som vanlig moving uten sekundærsuffiks, siden *-b-* er i navnestammen.

³⁸ *Halvordine* kan også ha varianten *Halvardine* (NPL III). Jeg har ikke tatt sistnevnte navn med som navn med sekundærsuffiks, fordi det også kan være movert av *Hallvard*, som har *-d* i utlyd i navnestammen.

³⁹ Ifølge Kruken er *Nor-* benyttet som forledd i både manns- og kvinnenavn, samt som etterledd i mannsnavn (*-nor*). Navneleddet er flersidig og kan ha flere opprinnelser. Slektsnavnet og mannsnavnet *Normann* er gammelt, og kan ha hatt innvirkning. Det samme kan landsnavnet *Norge/Noreg*. *Nore* og *Nor* svarer til den mytologiske personifiseringen av Norge (NPL III).

Det er på sin plass å kommentere noen unntak i denne gruppen. Disse unntakene er navn av typen *Karoline* og *Nikolina*, som jeg har i korpus, men har klassifisert som *-ine*-navn uten sekundærsuffiks. Det er fordi de har *-l-* i navnebasen i navnene *Kar_l* og *Niko_lai*.

Det som navnene *Karoline* og *Petroline* likevel har til felles, er innskuddet av en *-o-*inne i en tostavet navneform. Ifølge Weise har denne klangfulle *-o-* bidratt til å gi navnene særpreg og popularitet (1989: 419).

-mine

Det sekundærsuffikset som er i flest kvinnenavn, er *-mine*. Dette tilhører også blant de mest anvendte, ifølge Weise (1989: 419), og det stemmer i dette tilfellet også. Av disse ti, er ni markørnavn for Nord-Norge, mens bare ett er markørnavn for Agder. Som tabellen viser, er det *Ellemine* i Agder, og *Antomine*, *Geomine*, *Jakobmina*, *Jakobmine*, *Jensmine*, *Ollemine*, *Temina*, *Temine* og *Teomine* i Nord-Norge. Det er to av formene som bare skilles av *-a*-ending. *Temina* og *Temine* er begge varianter av *Teomine*. Det har skjedd bortfall av den ene av to sammenstøtende vokaler, i begge tilfellene er */eo/ > /e/*.

I navn som *Jakobmine/-a* hadde jeg forventet bortfall av en konsonant slik at det skulle gjøre navnet lettere å uttale, men *Jakob* har altså blitt stående i sin helhet, med kun tillegg av sekundærsuffikset *-mine/-mina*.

-rine

I denne gruppen er det bare én navneforekomst, og denne er i Nord-Norge. Det er *Isarine*, movert av *Isak*.

Everine er ikke tatt med fordi det er en moving av navn på *Ever-* (NPL III) og det blir bare et *-ine-* navn uten sekundærsuffiks.

-sine

Sekundærsuffiks med *-sine* har fem forekomster. Tre er i Agder: *Ansine*, *Marsine* og *Olesine*. De to i Nord-Norge er *Jonsine* og *Knutsine*.

Jeg har tolket *Ansine* som en moving av *Anders*. Alternativt kan det være en avledning av *Anna*.

Marsine er et tvilstilfelle. Det kan være movert av *Marselius*, og da skal det ikke ha status som navn med sekundærsuffiks. Alternativt kan det være laget etter mønster av *Martine*, bare med endret suffiks. Jeg har latt den stå under tvil.

Olesine er movert av *Ole*, og er en helt tydelig moving med sekundærsuffiks. Ifølge Weise er det sjelden å finne sekundærsuffiks ved basisnavn på utlydende vokal (1989: 422), men her er det altså ett tilfelle.

Jonsine og *Knutsine* er rene moveringer som har fått tilført sekundærsuffiks rett på basisnavnene.

Noen unntak som jeg gjerne vil kommentere, er at jeg ikke har tatt med former som *Hansine* eller *Nilsina*, fordi jeg har tolket navnet som et *-ine*-navn: *Hans-ine* og *Nils-ina*. En kan argumentere for at det skal være *Hans-sine*. Weise (1989: 422) skriver at ved bruk av primære suffikser er det vanlig å finne dobbelskriving av basisutlydende konsonant, slik at en vil treffe på begge formene, altså *Hans-ine/Hans-sine* og *Nils-ine/Nils-sine*. Her er de imidlertid ansett som rene *-ine*-navn.

-tine

Her er det fire markørnavn for Nord-Norge. Disse er *Ivertine*, der sekundærsuffikset er lagt direkte til navnet *Iver*. *Jentine* er klassifisert som en moving av *Jens*, men som i tilfellet med *Jendine*, kan det alternativt tolkes som en avledning av *Jenny*.

Olentine er movert av *Ole*. Det interessante her er at det er lagt til en ekstra konsonant *-n-*. Trolig har den en vellydsfunksjon og letter uttalen av navnet.

Oltine er også movert av *Ole*, men med bortfall av *-e-* inni navnet.

-vine

Det eneste navnet med sekundærsuffikset *-vine*, fant jeg i Agder. *Nillevine* er trolig ikke en moving, men en avledning av *Nille*, som er kortformen av *Pernille* (NPL III). En kan argumentere for at det er en moving av *Nils*: *Nils-e-vine*, som senere har blitt utsatt for assimilasjon slik at *ls >ll*.

10.3 -a/-e- moveringer

Under dette punktet tar jeg også med moveringer på *-ia* og *-ie*.

10.3.1 -a-moveringer i Agder

I Agder er det 23 kvinnenavn blant markørnavnene som er movert fra mansnavn ved hjelp av utlydende vokal *-a*. Disse er *Abrahama, Aksela, Amunda, Anunda, Benda, Danila, Evinda, Garda, Garta, Gottfreda, Gustava, Hermanna, Hjalma, Jørga, Karla, Maselia Mikala, Nikola, Osmunda, Simona, Stefana, Terja* og *Tomana*.

Senora er ikke tatt med her, fordi det ifølge Alhaug (2011: 323) trolig "[går] tilbake til det spanske tiltaleordet *señora* som betyr "frue". Han skriver også at de to første jentebarn i Norge som ble døpt *Senora*, var fra Kristiania og Kristiansand, begge i 1865. Det er et lavfrekvent navn med bare fire navnebærere, alle i Agder.

Interessant er det at ikke alle *-a*-moveringer dannes ved hjelp av tillegg av en *-a* i utlydende navnebase. Tradisjonelt ser disse navnene ut slik som for eksempel *Gottfred + a → Gottfreda* og *Hermann + a → Hermanna*. *Jørga* er derimot dannet ved at en har fjernet *-en* i utlyd av navnet *Jørgen* og erstattet med en "feminin" *-a*: *Jørgen – en + a → Jørga*.

Hjalma og *Nikola* er dannet ved at en bare har fjernet henholdsvis utlydende *-r* og *-i* og latt resten bestå: *Hjalmar – r → Hjalma* og *Nikolai – i → Nikola*.

Benda er trolig en moving av *Bendik* eller *Bent*. Dersom det er en moving av førstnevnte, har også denne movingen skjedd gjennom bortfall i utlyd før *-a*-suffikset ble lagt til.

Ytterlig er det ni moveringer som er kommet til ved hjelp av suffikset *-ia*. Det er *Aleksia, Antonia, Gardia, Kristofia, Mikalia, Olavia, Olevia, Olivia*⁴⁰ og *Svendia*.

Gardia er ei nylaging til det nordiske navnet *Gard*. Det står at det er kjent siden 1819, da i Mandal (NPL III).

Olivia er det mest populære navnet med dette avledningssuffikset, med 347 navnebærere i Agder mot 42 i Nord-Norge.

Et unntak fra *-ia*-moveringer er *Maselia*, fordi navnebasen opprinnelig inneholder *-i* i mansnavnet *Marselius* (NPL III). Utlydende vokal som er lagt til ved moving er altså bare

---

⁴⁰ *Olivia* er i gråsonen mellom avledning av *Oliva* og moving av *Oliver* (NPL III).

-a. Talania er heller ikke tatt med, fordi det er avledet av kvinnenavnet *Tale*, analogt med *Talina* (NPL III).

10.3.2 *-a*-moveringer i Nord-Norge

I Nord-Norge er det 88 kvinnenavn som er movert gjennom tillegg av utlydende vokal *-a*. Disse er *Adolfa, Adriana, Adrianna, Aleksandra, Alfreda, Alfrida, Aliksandra, Andora, Antona, Antora, Arenolda, Arnolda, Bendikta, Berenharda, Bernharda, Davida, Deodora, Didrikka, Edevarda, Ekarda, Elanda, Eliva, Engleka, Erika, Erikka, Erlanda, Evalda, Evarda, Ferdinanda, Fredrika, Fredrikka, Fridtjofa, Geharda, Gerharda, Haga, Hagbarda, Halda, Haldora, Halvarda, Hartovika, Hartuvika, Hartvika, Hendra, Hendrikka, Henra, Henrikka, Hertuvika, Hilma, Hilmara, Ingberta, Ingvalda, Ingvarda, Ivanna, Ivara, Joakima, Jona, Karella, Kaspara, Kristiana, Kristianna, Kristofa, Kristoffa, Leona, Leonara, Leonarda, Leonharda, Levia, Ludvika, Marselia, Matea, Olea, Olida, Oliva, Oluffa, Oskarda, Otea, Ovalda, Pedra, Petra, Ragnvalda, Rekarda, Rikarda, Rikharda, Sevalda, Sigfreda, Sigfrida, Sigvarda* og *Ulrikka*.

Her ser en også at ikke alle *-a*-moveringer dannes ved hjelp av tillegg av en *-a* i etterkant av navnet. Det er for eksempel i navn som *Henra*, movert av *Henrik*, der de to siste lydene i navnet er fjernet, og det er deretter lagt til *-a*. *Otea* er spesielt. Det er en moving av *Ottar* (NPL III) og ganske kraftig endret. Suffikset *-ea* (ikke bare *-a*) er lagt til etter første stavelsen av navnet.

Oskarda er spesielt i og med at navnet har sekundærsuffikset *-da* lagt til mansnavnet *Oskar*.

Det er ikke alle kvinnenavnene som uten videre er like lette å se hvilke mansnavn de er moverte fra, så jeg vil kommentere noen av disse: *Ekarda* kommer fra det tyske mansnavnet *Ek(h)ard*. I Norge er imidlertid formen *Eggert* den vanligste (NPL III).

Elanda er litt vanskelig å klassifisere. Ifølge NPL III svarer det til et nederlandsk navn. Imidlertid finnes også mansnavnet *Elander*, riktignok sjeldent, men det kan tenkes at det er movert av det.

Eliva er moving av navnet *Eiliv*, der det har skjedd vokalbortfall ved vokalsammenstøt.

Engleka står ikke oppført i navneleksikonene mine, men det kommer trolig av *Engel* og den tilhørende movingen *Engelke*. *Engleka* er nok en variant av dette navnet.

Haga er moving av navn på *Hag-*, primært *Hagbart* (NPL III).

Antora er en dialektform som er en variant av *Andora*, movert av *Andor*. Det er trolig en nylaging, og denne formen er vanlig i Nordland, ifølge Kruken (NPL III).

Oktavia med 25 navnebærere i Agder mot to i Nord-Norge er tatt ut av dette materialet fordi det er et latinsk navn som er movert på utenlandsk grunn av det romerske ættenavnet *Oktavius* (NPL III). Likevel må jeg bemerke at den første navnebæreren var i nettopp Agder, nærmere bestemt Kristinsand (Alhaug 2011: 280).

Likeså er formene *Ovedia*, *Ovida* og *Ovidia* tatt ut fordi jeg ikke har klassifisert dem som moveringer på nordisk grunn, men latinske navn av *Ovidius*. NPL III åpner også for at det kan være en hjemlig avledning av *Ove*.

Ingara er et lavfrekvent navn med bare tre navnebærere i Nord-Norge. Det er ikke tatt med som en *-a*-moving, fordi jeg har klassifisert det som en avledning av det nordiske kvinnenavnet *Inga*. Navnet er nok en nylaging. På den andre siden kan det argumenteres for at navnet er ei moving av *Ingar*, som også er i nylaging og bare kjent siden omkring 1870 (NPL III).

Lyda er tatt ut av materialet her, fordi det er en avledning eller variant av kvinnenavnet *Lydia*.

Talita er heller ikke med, fordi det verken er en moving eller en avledning av *Tale*, som det tilsynelatende kan se ut som. Det kommer ifølge Alhaug (2011: 345) av et arameisk ord som betyr "lita jente".

Ytterlig er det tre moveringer som er kommet til ved hjelp av suffikset *-ia*. Det er *Akselia*, *Aronia* og *Jakobia*. *Aronia* er movert av det hebraiske mannsnavnet *Aron*, og er sjelden brukt, og da mest i Nordland (NPL III). Det stemmer med mine funn, da det ikke har noen navnebærere i Agder mot ni i Nord-Norge.

Unntak fra *-ia*-moveringene er *Marselia* som er en *-a*-moving lik *Maslia* i Agder.

Videre kan en diskutere om det lavfrekvente *Guneria* med sine fire forekomster er movert av den latiniserte formen *Gunnerius* av *Gunnar*, eller om det er movert av det nordiske mannsnavnet *Gunne*. Hvis førstnevnte er riktig, er det en *-a*-moving, etter samme mønster som *Marselia*. Det er uansett et tvilstilfelle som ikke er tatt med som *-ia*-moving.

Med tre navn er det altså bare tredjeparten av slike *-ia*-moveringer i Nord-Norge mot ni i Agder. Dette strider litt mot tendensen når det gjelder ”rene” *-a*-moveringer, der det er nesten tre ganger så mange i Nord-Norge som i Agder

10.3.3 *-e*-moveringer i Agder

I Agder er det ni kvinnenavn blant markørnavnene som er movert fra mansnavn ved hjelp at utlydende vokal *-e*. Disse er *Auguste*, *Bendikke*, *Benedikte*, *Danelle*, *Emile*,⁴¹ *Fridrikke*, *Gustave*, *Hermane*, *Kristianne*. Tre av disse er hundreprosentnavn i Agder.

Juliane med 268 forekomster i Agder mot 50 i Nord-Norge er ikke med her fordi det ikke er en moving, men avledet av slektsnavnet *Julius* (NPL III).

Ytterligere vil jeg kommentere at det er 13 kvinner med navnet *Laurense* og 23 med navnet *Laurentse*. Dette navnet kommer fra det latinske *Laurentia* (NPL III). I trekonsonantgrupper er det nokså vanlig at én konsonant kan falle bort: *-entse* > *-ense* (*Laurentse* > *Laurense*). Ingen hadde disse navnene i Nord-Norge. Navnene er i en tvilskategori, og ikke tatt med som *-e*-moveringer.

Det er ingen *-ie*-moveringer blant markørnavnene i Agder.

10.3.4 *-e*-moveringer i Nord-Norge

I Nord-Norge er det 26 kvinnenavn som er movert gjennom tillegg av utlydende vokal *-e*. Disse er *Adrienne*, *Alberte*, *Antone*, *Danielle*, *Davide*, *Didrikke*, *Eivine*, *Erike*, *Fransese*, *Fredrekke*, *Geharde*, *Hartvike*, *Hertuvike*, *Hertvike*, *Juliane*, *Kaspere*, *Kristianne*, *Leonharde*, *Levie*, *Lorense*, *Lorentse*, *Ludvike*, *Olise*, *Oluffe*, *Sigfride* og *Ulrikke*.

Former som *Benjamine* og *Jørgene* er tatt bort, da jeg har klassifisert dem som henholdsvis *-ine*-moving og *-ine*-moving som er utsatt for lågning.

Adrienne og *Kristianne* er tatt med som *-e*-moveringer .

Eivine er tatt med som *-e*-moving, der *-d-* senere har falt bort. Det kan diskuteres om navnet heller kunne klassifiseres under *-ine*-navn som er utsatt for haplogogi: *Eivind + *ine* → *Eivine*.

Siden jeg klassifiseringsmessig holder meg til det fonemiske nivået, blir nokså like former som for eksempel *Hartvike*, *Hertuvike* og *Hertvike* klassifisert som tre ulike navn ut fra at de vil ha ulik uttale.

---

⁴¹ *Emile* kan anses som dannet gjennom bortfall på grunn av hiatus, slik at den opprinnelige formen *Emilie* har mistet /i/ nest sist i navnet. Jeg finner det imidlertid mer nærliggende at det er en moving av *Emil*.

Olise er en moving av *Ole*, med formell støtte i kvinnenavnet *Elise* (NPL III).

Kanutte er ikke med i denne klassifiseringen. Navnet har 21 navnebærere i Nord-Norge og ingen i Agder. Det er en latinisert hunkjønnform av det nordiske navnet *Knut*. Latin har ikke *kn* i framlyd, derav ble *Knut* endret til *Canuttus* i latinsk form (Alhaug 2011: 200). Navnet er en *-e*-moving, men det er ikke movert på nordisk grunn, og derfor utelatt.

Oppsummert ser en at det er nesten tre ganger så mange tilfeller av *-e*-moving i Nord-Norge som i Agder, med 26 ulike kvinnenavn mot ni.

Ytterlig er det sju movinger i Nord-Norge som er kommet til ved hjelp av suffikset *-ie*. Det er *Akselie*, *Alfie*, *Aronie*, *Emelie*, *Jakobi*,⁴² *Jakobie* og *Kristofie*. Foruten *Emelie* som har 57 navnebærere i Agder, og *Kristofie* som har to, er de andre hundreprosentnavn i Nord-Norge.

Siden *Levie* har *-i* i utyd i det opprinnelige mannsnavnet *Levi*, tas det med som en *-e*-moving, og ikke en moving av typen *-ie*.

---

⁴² *Jakobi* er spesiell her siden navnet har mistet utlydende *-e* gjennom prosessen hiatus. Alternativt kan *Jakobi* oppfattes som latinsk genitiv av *Jacobus*, jfr. *Pauli* av *Paulus*.

10.4 Popularitetsutvikling for *-ine*-navn i Nord-Norge og Agder

Antall navnebærere med *-ine*-navn i Nord-Norge og Agder presenteres først i to tabeller som i femårsperioder illustrerer når de hadde sine mest populære perioder. I framstillingene i dette kapitlet bruker jeg også relative tall, som i kapittel 10.3.

Inni dette materialet er alle markørnavn på *-ine*, *-ina* og *-ene* med. Det er ikke skilt mellom moveringer (*Jensine*) og andre avledninger (*Gurine*). I tabell 11 og 12 samt figur 2 er kortformer på *-ine* ikke tatt med. Disse har jeg laget i en egen kurve for å se om de har en annen utvikling enn *-ine*-navnene.

Tabell 11: Kvinnenavn på *-ine* (markørnavn) i forhold til hele materialet for Nord-Norge

Femårsperioder	<i>-ine</i> -navn	Hele materialet	Prosentandel
1800–1804	30	1379	2,2
1805–1809	37	1636	2,3
1810–1814	42	1619	2,6
1815–1819	77	2560	3,0
1820–1824	96	2884	3,3
1825–1829	143	3275	4,4
1830–1834	181	3661	4,9
1835–1839	197	3878	5,1
1840–1844	288	4516	6,4
1845–1849	416	4805	8,7
1850–1854	548	5678	9,7
1855–1859	626	6156	10,2
1860–1864	927	7625	12,2
1865–1869	766	6305	12,1
1870–1874	829	7027	11,8
1875–1879	806	8399	9,6
1880–1884	741	9440	7,8
1885–1889	731	11170	6,5
1890–1994	591	11845	5,0
1895–1899	535	15369	3,5

I første femårsperiode utgjør *-ine*-navnene 2,2 % av alle kvinnenavnene i materialet. I perioden 1860–1864 har de sitt høydepunkt med 12,2 % av navnebærerene. Det viser at disse navnene har hatt en sterk relativ økning. Dette sammenfaller godt med Alhaugs funn, som beskrevet i kapittel 10.1.

I siste periode er det en reduksjon. Nå utgjør *-ine*-navnene bare 3,5 % av alle kvinnenavnene i Nord-Norge.

Tabell 12: Kvinnenavn på *-ine* (markørnavn) i forhold til hele materialet for Agder

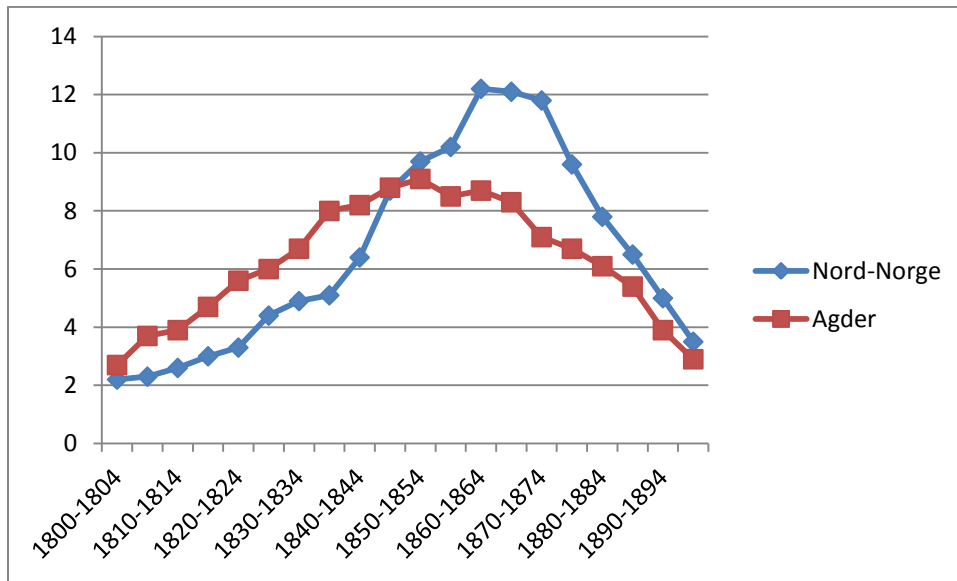
Femårsperioder	<i>-ine</i> -navn	Hele materialet	Prosentandel
1800–1804	61	2234	2,7
1805–1809	93	2487	3,7
1810–1814	113	2876	3,9
1815–1819	168	3559	4,7
1820–1824	215	3841	5,6
1825–1829	273	4566	6,0
1830–1834	318	4722	6,7
1835–1839	447	5612	8,0
1840–1844	496	6036	8,2
1845–1849	577	6544	8,8
1850–1854	657	8253	9,1
1855–1859	666	7790	8,5
1860–1864	731	8374	8,7
1865–1869	516	6248	8,3
1870–1874	424	5937	7,1
1875–1879	509	7554	6,7
1880–1884	508	8334	6,1
1885–1889	451	8373	5,4
1890–1994	342	8804	3,9
1895–1899	307	10674	2,9

I den første femårsperioden er det 61 navnebærere av i alt 2.234 som har et *-ine*-navn. Det er bare 2,7 % av alle i materialet. I perioden 1850–1854 har *-ine*-navnene i Agder sin popularitetstopp, altså ti år før Nord-Norge. Her har 9,1 % av alle navnebærerne et *-ine*-navn. De blir altså populære tidligere, men når ikke en like stor relativ andel som *-ine*-navnene i Nord-Norge.

I siste femårsperiode ser vi at antallet *-ine*-navn går ned. I denne perioden er det forholdsmessige tallet kvinner med *-ine*-navn omtrent like stor som første periode, med 2,9 % av hele materialet.

For å kontrastere utviklingen i Nord-Norge og Agder når det gjelder framveksten av *-ine*-navn, illustrerer jeg det i samme figur som viser hvordan populariteten til *-ine*-navnene har utviklet seg ulikt:

Figur 2: -ine-navn i Nord-Norge og Agder (prosent)

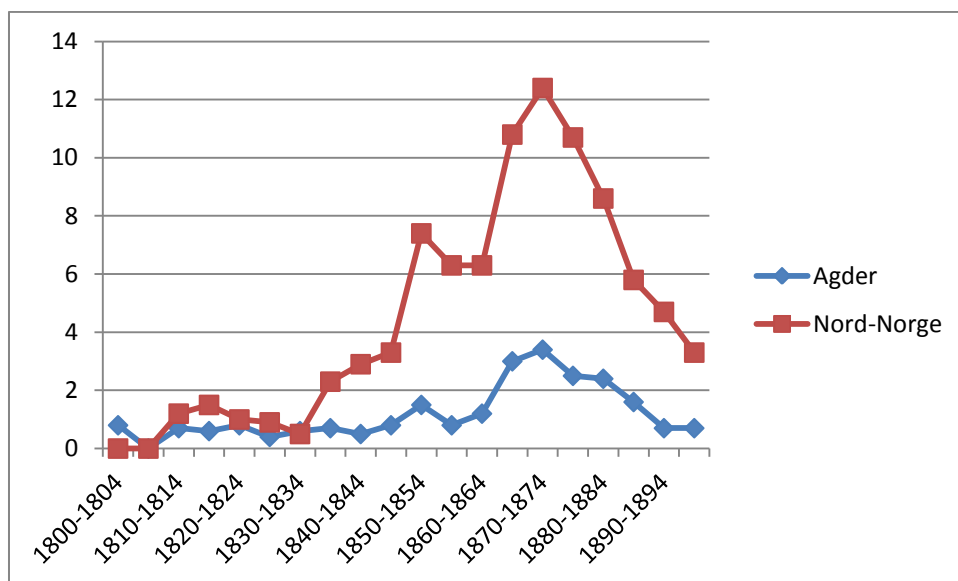
Den horisontale akse viser femårsperiodene mens den vertikale akse viser prosentandelen -*ine*-navnene utgjør av hele materialet i de respektive områdene, Agder og Nord-Norge.

Også her er det markørnavnene som er grunnlaget for kurvene, altså navnene som er særpreget for hvert område. Hvis umarkerte navn ble tatt med, som for eksempel *Kristine*,⁴³ ville trolig utslagene på kurvene blitt noe ”dempet”, jamfør den høye prosenten -*ine*-navn i Nord-Norge på 1860–1870-tallet. Det blir på samme måte som jeg beskrev under figur 1 på nordiske navn.

Det vises tydelig at Agder var først ute med å ha flest kvinnenavn på -*ine*. Utover 1800-tallet øker det jevnt begge steder, men med en noe høyere prosent i Agder enn i Nord-Norge i første halvdel av 1800-tallet. Først i tidsrommet 1850–1854 krysses kurvene, og Nord-Norge drar kraftig forbi Agder. I Agder går den relative andelen -*ine*-navn ned etter dette, men i Nord-Norge fortsetter disse navnene å øke fram til cirka 1869. I siste femårsperiode har den relative andelen sunket til 3,5 % i Nord-Norge mens det er 2,9 % i Agder som har et -*ine*-navn.

⁴³ Dialektvarianter av *Kristine* er med blant markørnavnene.

Figur 3: Kortformer av -ine-navn i Nord-Norge og Agder (promille)

Det er i utgangspunktet få markørnavn som er med i denne kurven. De fire ulike kortformene i Agder er *Rine*, *Sina*, *Sine* og *Vina*. I Nord-Norge er det åtte kortformer; *Bina*, *Bine*, *Ene*, *Fine*, *Lina*, *Mine*, *Tina* og *Tine*.

På grunn av at det er så få navn, kontrasterer jeg dem kun mot hverandre, og ikke opp mot hele materialet. Tallene er dessuten vist i promille, ikke prosent, siden de utgjør en så liten andel av materialet.

I begynnelsen ligger Agder litt høyere enn Nord-Norge. De starter med sju navnebærere mot ingen i Nord-Norge de første ti årene. Kortformene får en økning i Nord-Norge fra 1850 og utover til 1884. I perioden 1870–1874 når både Agder og Nord-Norge toppen. Imidlertid utgjør kortformene 12,4% av hele materialet i Nord-Norge, mens de bare utgjør 3,4 % i Agder. Deretter går de nedover begge steder, men kortformene fortsetter å holde seg mye høyere i Nord-Norge enn i Agder.

I Agder er kortformene relativt stabile med en svak økning fram til 1874. Derfra og til 1900 faller de. I siste femårsperiode har Agder åtte navnebærere med kortformer av -ine-navn og en relativ andel av hele materialet på 0,7 %, mens Nord-Norge ennå har 50 blant markørnavnene, og ligger på 3,3 % av hele materialet. Grunnen til at Nord-Norge ligger høyere enn Agder er at ett enkelt navn, *Lina*, tydeligvis har fått en viss popularitet og utbredelse i Nord-Norge.

10.5 Oppsummering av funn innenfor moveringer

Det var ikke overraskende at det var 88 *-a*-moveringer i Nord-Norge mot 26 i Agder. Det viser at tendesen en kunne se blant toppnavnene, videreføres i hele korpus. Det var derfor desto mer overraskende at *-ia*-moveringene var mer populære i Agder enn Nord-Norge. På den andre siden viser det likevel at det harmonerer med det jeg fant i topp 50-kapitlet, der det bare var én *-ia*-movering blant disse navnene, og det var *Olivia* nettopp i Agder.

Likeså var *-ie*-moveringene mer populære i Nord-Norge enn i Agder. Dette var ikke uventet, da det var flere *-e*-moveringer generelt i Nord-Norge med 26 mot ni i Agder. Jeg ville likevel forventet å finne noen *-ie*-moveringer i Agder, men det var altså ingen av denne typen der.

-ine-moveringene hadde 200 markørnavn og 9.610 navnebærere i Nord-Norge mot 156 markørnavn og 8.053 navnebærere i Agder. Det er den absolutt største moveringsmoten begge stedene.

Når det kommer til utbredelsen av moveringer med sekundærsuffiks, viser funnene mine at 296 navnebærere hadde sekundærsuffiks i Nord-Norge, mens 135 i Agder hadde det. Nord-Norge hadde altså 68,7 % av alle navnebærere med sekundærsuffiks, mot Agders 31,3 %.

En ser tydelig forskjell i populariteten og fotfestet til denne navnemoten i de ulike landsdelene. I Nord-Norge fikk moverte navn både flest ulike navn og flest navnebærere. Agder var tidligst ute med å bruke *-ine*-navnene på begynnelsen av 1800-tallet, men Nord-Norge kom sterkt etter, og på 1860-tallet hadde de flere navnebærere med *-ine*-navn enn Agder.

11. Kvinnenavn som ender på -y

I kapittel 10 har hovedvekten vært lagt på avledede navn. Her vil jeg ta for meg en annen navnetype som har en del fellestrekk med avledede navn i og med at de har en spesiell ending, -y, men i motsetning til avledningene er det få av navnene på -y som kan klassifiseres som moveringer.

Alhaug (1989) skriver følgende:

Frå slutten av 1800-talet har vi i Noreg fått ei rekkje nye kvinnenamn som endar på -y, t.d. *Bjørgny* og *Svenny*. Slike namn har ofte vori laga med utgangspunkt i eksisterande namn, t.d. *Sverre* som ved tilføyning av -y blir til kvinnenamnet *Sverry*. Det er all grunn til å tru at det her er tale om analogi – dels etter engelske namn (*Jenny*, *Anny* o.fl.) – dels etter norrøne (*Signy*, *Dagny* o.fl.). (Alhaug 1989: 13)

Han opererer vidare med tre fonologisk baserte inndelinger av navn som ender på -y:

1. -ny-navn, som er navn som har ei konsonantgruppe der siste konsonant er /n/ før -y
2. -ly-navn, som er navn som har ei konsonantgruppe der siste konsonant er /l/ før -y
3. -y-navn, som er alle andre navn som ender på -y

Vidare skriver han at et felles fonologisk trekk ved alle tre navnetypene at de oftest har to stavelser, sjelden tre. Dessuten er -ny-navnene nordiske gjennom at de enten har nordisk opphav eller er avledet på nordisk grunn i nyere tid. For -ly-navnene gjelder i tillegg at sekvensen før -ly skal kunne identifiseres som et eksisterende navn (Alhaug 1989: 17–18).

Av hele navnematerialet er det 31 navn som slutter på -y. 13 er markørnavn i Agder, mens 18 er markørnavn for Nord-Norge. Jeg presenterer alle i følgende tabell satt opp etter fallende frekvens i Nord-Norge:

Tabell 13: Kvinnenavn som ender på -y

Navn	Agder	Nord-Norge	Totalt	% Nord-Norge
Henny	30	95	125	76
Signy	18	84	102	82
Betty	8	78	86	91
Nanny	5	29	34	85
Leikny	0	20	20	100
Agny	3	18	21	86
Magny	3	18	21	86
Nansy	79	17	96	18
Vally	2	16	18	89
Janny	3	12	15	80
Penny	0	11	11	100
Tonny	50	11	61	18
Benny	45	10	55	18
Kitty	54	8	62	13
Peggy	0	7	7	100
Hedly	0	6	6	100
Petry	0	6	6	100
Gudny	19	5	24	21
Berny	0	4	4	100
Sally	54	4	58	7
Tally	0	4	4	100
Ely	0	3	3	100
Henry	0	3	3	100
Melany	0	3	3	100
Emily	3	1	4	25
Torny	3	1	4	25
Emly	6	0	6	0
Enny	3	0	3	0
Lucy	4	0	4	0
Lussy	3	0	3	0
Tomally	48	0	48	0
Totalt	443	474	917	52

Det er fire nordiske navn blant disse. Det er *Signy*, *Leikny*, *Gudny* og *Torny*. De to første er mest frekvente i Nord-Norge, og de to siste mest frekvente i Agder. Riktignok er ikke *Torny* noe utbredt navn i Agder, med bare tre forekomster. Disse navnene føyer seg fint inn i teorien til Alhaug om at nordiske navn ender på *-ny* – jamfør at *-ny* ble brukt som etterledd i norrønt, med betydningen ”ny”. Andre eksempler med norrønt opphav er *Borgny*, *Oddny* og *Dagny*. Disse er ikke markørnavn i korpuset mitt.

Det er sju av navnene som er engelske kjælenavn: *Betty, Nanny, Benny, Kitty, Peggy, Sally* og *Henry*. *Betty* og *Nanny* har slått godt an i Nord-Norge. Likeså har *Peggy* og *Henry*⁴⁴ ikke noen forekomster i Agder. Derimot er *Benny, Kitty* og *Sally* markørnavn for Agder. Av disse sju navnene er det bare ett med bibelsk opphav, og det er *Sally*, med opprinnelse i *Sara* (NPL III).

En kan konkludere med at engelske kjælenavn har omtrentlig samme forekomst i Nord-Norge og Agder.

Benny og *Nanny* er engelske kjælenavn. <nn> er vanlig i kjælenavnstruktur. Dette ser en også i navnet *Henny*, som er kjælenavn av *Henrikke* eller *Henriette*, alternativt en moving av *Henning* (NPL III).

Ellers er *-ny*-navnene fordelt ulikt i Nord-Norge og Agder. Det er elleve av disse som er markørnavn for Nord-Norge, mot fem i Agder.

Det er også Nord-Norge som dominerer når det gjelder nylaginger på *-y*. Av seks nylaginger, er fem av dem markørnavn i Nord-Norge.

Alhaug (1991) har skissert tre lagingsmåter for navn på *-y*:

1. Når en med utgangspunkt i et eksisterende navn som for eksempel *Magnhild*, lager et nytt navn på *-y*, *Magny*, kan det nye navnet ha oppstått etter mønster fra et frekvent navn som for eksempel *Dagny*.
2. Om det til en systematisk navneklasse med en spesiell endelse, for eksempel kvinnenavn på *-a*, oppstår korresponderende navn på *-y* (*Petra–Petry*) kan det lages nye *-y* -navn etter analogi fra en slik «endringskorrespondanse», dvs *-a – -y*.
3. Når en bestemt endelse er utbredt i mange navn der den ikke har suffiksstatus, for eksempel *-y* i *Lilly* og *Peggy* og *-ny* i *Signy* og *Dagny*, kan denne endelsen brukes analogt til å lage avledninger av eksisterende navn, for eksempel *Aud* > *Audy* og *Geir* > *Geirny* (Alhaug 1991: 37).

*Agn*y er ei nylaging av *Agnes*, trolig laget etter analogi med *Dagny*, som i gruppe 1. *Magny* er likeså tatt rett ut av gruppe 1. Begge har 18 forekomster i Nord-Norge.

---

⁴⁴ En kan trolig anse *Henry* som feilstavet. Det er lavfrekvent med bare tre forekomster i Nord-Norge, og det kan tenkes at det egentlig skulle være *Henny* som er det korrekte navnet. *r* og *n* er like i håndskrift, så det er trolig avlesingsfeil ved digitaliseringen.

Penny er en nylaging, muligens etter *Per* (NPL III) Hvis det er tilfelle, er det trolig en type assimilasjon som har gjort at *rn* > *nn*, muligens analogt med navn som *Henny* og *Benny*.

Hedly står med seks forekomster i Nord-Norge og ingen i Agder. Det er ifølge Alhaug (2011: 153) både et mannsnavn og et kvinnenavn. Det er trolig en variant av det engelske navnet *Hedley*, som ifølge Alhaug opprinnelig er et slektsnavn går tilbake til et stedsnavn. I gammelengelsk er dette satt sammen av to ledd: *hæz-leah*, som betyr ”lyng + lysning i skog”. Forleddet *hæz-* kan relateres til det engelske ordet ”*heather*” som betyr lyng.

Berny har bare fire forekomster. Det kan være en variant i gruppe 2, at kortformen *Berna* av *Bernharda* (NPL III) har fått en analogisk endringskorrespondanse og blitt *Berny*.

Nylagingen i Agder er navnet *Enny*, som trolig er en *-ny*-laging. Det er som vist i tabellen et lavfrekvent navn, med bare tre forekomster i Agder (NPL III).

Til slutt vil jeg nevne *Tomally*, som har hele 48 forekomster i Agder og ingen i Nord-Norge. Det er kanskje en nylaging, men har ukjent opphav (NPL III). Ifølge Alhaug (2011: 353) hadde dette navnet sin første navnebærer nettopp fra Mandal, og den mest frekvente perioden var i 1900–1905.⁴⁵ *Tomally* blir også, i likhet med *Emily* og *Melany*, i en særstilling når det gjelder stavelser. De andre navnene på *-y* har bare to stavelser, mens disse tre har tre stavelser. Dette føyer seg fint inn i Alhaugs teori om at de fleste navn på *-y* bare har to stavelser.

---

⁴⁵ Alle ”popularitetsperioder” i boka ”10 001 navn” gjelder fra og med året 1900. Det er altså ikke sagt noe om popularitet på 1800-tallet.

12. I hvilken grad har regionale talemålstrekk i de to områdene gitt utslag i forskjeller i navnetilfanget?

Jeg skal i det følgende se på enkelte talemålstrekk⁴⁶ som tidligere talemålsforskning har vist er særegne for disse to områdene, blant annet:

- Bortfall (blant annet apokope i Nord-Norge).
- Europeisk u (Agder).
- Lågning (Nord-Norge).

I tillegg vil det være relevant å ta med spesifikt danske navn, fordi disse forventer jeg vil være mer frekvente i Agderfylkene siden de har en tett geografisk nærhet til Danmark, jf. mitt første moment i hypotesene.

12.1 Bortfall

Det finnes tre typer av vokalbortfall i norsk:

- Bortfall av trykklett vokal i framlyd: Afese.
- Bortfall av trykklett vokal i utlyd: Apokope.
- Bortfall av trykklett vokal inne i navnet: Synkope.⁴⁷

12.1.1 Afese

Aphaeresis [...]. A term used in comparative philology, and sometimes in modern phonology, to refer to the deletion of an initial sound in a word; often contrasted with syncope and apocope [...]**Aphesis** is a type of aphaeresis – the loss of an unstressed vowel at the beginning of a word (‘gain). (Crystal 2008: 29)

Afese vil i norsk språkvitenskap si bortfall av en trykklett vokal i førsteposisjon. Jeg finner ni navn som har gjennomgått afese i denne undersøkelsen. Disse er satt opp i tabellen under i alfabetisk rekkefølge:

---

⁴⁶ Jeg bruker termen talemålstrekk i stedet for dialekttrekk, blant annet fordi Agder er splittet opp i ytre og indre dialekter. Termen talemål er mer nøytral og overgripende enn dialekt.

⁴⁷ Navnet vil normalt ha minst tre stavelser.

Tabell 14: Afesenavn

Navn	Opprinnelig navn	Agder	Nord-Norge	Totalt	% Nord-Norge
Lava	Olava	7	77	84	92
Lavina	Olavina	0	40	40	100
Lavine	Olavine	11	118	129	91
Levine	Olevine	13	1	14	7
Luffa	Oluffa	0	8	8	100
Malia	Amalia	20	2	22	9
Manda	Amanda	2	12	14	86
Melia	Emelia	5	0	5	0
Melie	Emelie	4	0	4	0
Totalt		62	258	320	81

Tabellen viser at det er fem markørnavn i Nord-Norge og fire i Agder som har vært utsatt for afese. Selv om det er relativt jevnt fordelt mellom ulike navn, er antallet navnebærere med afesenavn omtrent fire ganger så høyt i Nord-Norge som i Agder. Imidlertid vil jeg ikke trekke en konklusjon om afesenavn i Nord-Norge, for det navnet som trekker opp statistikken – *Lavine* – er også et *-ine*-navn, og det er sannsynligvis vel så utslagsgivende som bortfallet av vokalen /o/, jf. funnene innenfor moveringer.

Ulike typer navn er utsatt for afese i nord og sør. Det er nærliggende å tro at siden de tre navnene som er movert av *Olav*, er i Nord-Norge, så er *Levine*, som er mest frekvent i Agder, ikke en *Olav*-movering, men opprinnelig movert av den danske varianten av *Olav*, som er *Ole*: *Ole+vine* > *Olevine* > *Levine*, altså en movering med sekundærsuffiks. Dette er sannsynlig i og med at Agder ligger geografisk nært Danmark.⁴⁸

Navn som er utelatt fra afesenavnene, er de som helt sikkert kommer av *Antonette*; *Tonetta*, *Tonette*, *Tornette*, *Tunette* og *Tønnette*. Her er det ikke én enkelt lyd som har falt bort i begynnelsen av navnet, men to, nemlig /an/. En kan dermed argumentere for at det ikke er afesenavn, men aferesenavn.

⁴⁸ Alternativt kan en argumentere med at *Levine* er movert av det bibelske navnet *Levi*, men i dette tilfellet tror jeg geografisk nærhet til Danmark og movering av det danske mansnavnet *Ole* er mest sannsynlig bakgrunn for navnet.

12.1.2 Apokope

”Apokope kaller ein det fenomenet at ein utlydande vokal eller ei trykklett staving fell bort i slutten av eit ord” (Jahr og Skare 1996: 26).

Det er ti navn med apokope i korpus, presentert i alfabetisk rekkefølge:

Tabell 15: Apokopenavn

Navn	Opprinnelig navn	Agder	Nord-Norge	Totalt	% Nord-Norge
Abelon	Abelone	5	1	6	17
Alet	Alette	5	38	43	88
Guren	Gurine	0	17	17	100
Gurin	Gurine	3	0	3	0
Jensin	Jensine	0	4	4	100
Jorin	Jorine	5	0	5	0
Katrin	Katrine	3	0	3	0
Len	Lene	0	3	3	100
Margret	Margrete	2	18	20	90
Petrin	Petrine	1	3	4	75
Totalt		24	84	108	78

Nord-Norge har seks markørnavn og Agder har fire. En ser at populariteten av navn med apokope er høyere i Nord-Norge enn Agder med at de apokoperte navnene utgjør nesten 78 % i Nord-Norge mot 22 % i Agder. Dette henger sannsynligvis sammen med talemålstrekk i landsdelen. I Salten i Nordland finner en nemlig sentralområdet for apokope i Norge (Jahr og Skare 1996: 26). Området strekker seg til Hamarøy, i tillegg Midt-Lofoten og Sør-Vesterålen (Skjekkeland 2005: 183). I dette null-området er det et kjennetegn at apokopen er knyttet til hele ordklasser. Det innebærer at når ett ord i en ordklasse blir apokopert, så blir som oftest alle ordene i samme ordklasse også det. Dette er i motsetning til trøndelagsdialekten, der apokopen helst er knyttet til de historiske overvektsordene (Jahr og Skare 1996: 26).⁴⁹ I et slikt tilfelle mener jeg et det vil være naturlig at navn følger samme regler som hele ordklasser når det kommer til apokope, og at de derfor utsettes for samme fenomen.

Det er interessant at *Guren* har så mange som 17 navnebærere i Nord-Norge. Det opprinnelige navnet *Gurine* var markørnavn i Agder med 1211 mot 272 navnebærere, mens *Gurina* var det

---

⁴⁹ Forfatterne skiller mellom *statisk apokope* og *fri apokope*. Begrepet statisk apokope er hentet fra Hallfrid Christiansen og er knyttet til jamvektsregelen og bestemte grammatiske kategorier. Fri apokope henger sammen med setningsrytmiske regler der apokopen er avhengig av om endevokalen står i trykklett eller trykkting posisjon.

i Nord-Norge med 43 mot seks navnebærere. Navnet har i tillegg vært utsatt for lågning (*-in > -en*). Formen *Gurin*, som kun har fått apokope, er bare brukt i Agder med tre sparsomme forekomster.

Som i andre klassifiseringer, er det også tvilstilfeller her. *Jorin* er et eksempel. *Jorina* er ifølge Kruken avledet av *Jorunn* (NPL III). Navnet kan være utsatt for apokope i ettertid (*Jorine > Jorin*). En annen, og like sannsynlig, mulighet er at det er en dialektform av det nordiske *Jorunn*, som også hadde andre talemålsformer av nettopp dette navnet.

Len av *Lene* i Nord-Norge er den eneste apokoperte formen som bare har én stavelse.

To navn som er utelatt her, er *Birgit* og *Birget*. Begge er markørnavn for Agder og har til sammen 350 navnebærere. Navnene er klart apokoperte former av *Birgitte* (NPL III). Grunnen til at de er tatt ut, er at det trolig er populariteten til *Birgit* som ”enkeltnavn” som slår ut, ikke at det kan oppfattes som en apokopeform av *Birgitte*. På landsbasis var det Buskerud og Telemark som dominerte (NPL III) med til sammen 1.691 kvinner,⁵⁰ og det er ikke fylker som er kjent som ”apokope-fylker”. Til sammenlikning var det bare 18 som fikk navnet i Nordland og Troms på 1800-tallet. I stedet for *Birgit* var det andre varianter som dominerte, særlig *Berit* med 603 navnebærere mot bare 18 *Berit* i Agder. I mitt tallmateriale er det 436 kvinner som het *Berit* og 992 som het *Beret* blant markørnavnene i Nord-Norge. I Agder var det bare 3 kvinner som het *Beret*.

Etter veiledning hos professor Alhaug er derfor *Birgit* og *Birget* strøket fra apokopelistene først og fremst fordi disse formene har vært mest utbredt i Buskerud og Telemark, som altså ikke er ”apokope-fylker”.

12.1.3 Synkope

Syncope [...] A term used in comparative philology, and sometimes in modern phonology, to refer to the deletion of a vowel within a word; often contrasted with aphaeresis and apocope. Examples includes the modern British English pronunciations of such words as *secretary* /'sekritri/, where American English has /'sekrteri/. Some authors extend the notion to include internal consonant deletion. (Crystal 2008: 469)

Jeg finner 17 navn som har vært utsatt for synkope, og presenterer dem i følgende tabell i alfabetisk rekkefølge:

---

⁵⁰ Tall fra folketellingen i 1865 og 1900, ikke med overlapping.

Tabell 16: Synkopenavn

Navn	Opprinnelig navn	Agder	Nord-Norge	Totalt	% Nord-Norge
Adleida	Adeleida	0	3	3	100
Adleide	Adeleide	13	2	15	13
Adlida	Adeleida	0	4	4	100
Barbra	Barbara	22	4	26	15
Bendikta	Benedikta	1	11	12	92
Brigde	Brigida	12	0	12	0
Elisbet	Elisabet	3	1	4	25
Emly	Emily	6	0	6	0
Engborg	Ingeborg	1	5	6	83
Evrine	Everine	0	6	6	100
Gundla ⁵¹	Gundel<Gunnhild	4	0	4	0
Ivrine	Iverine	0	5	5	100
Josfine	Josefine	1	3	4	75
Lisbet	Lisabet<Elisabet	13	4	17	24
Lorntine	Lorentine	0	39	39	100
Margret	Margarete	2	18	20	90
Totalt		78	105	183	57

I denne tabellen over markørnavn med synkope er det litt flere navnebærere i Nord-Norge enn i Agder, med ni ulike markørnavn i Nord-Norge mot sju i Agder.

Oppsummert innenfor vokalbortfall ser vi en tendens til flere tilfeller av bortfall i Nord-Norge enn i Agder. Spesielt apokopenavn har høyest forekomst i Nord-Norge.

12.2 Europeisk u

I noen tilfeller vil <u> uttales med o-lyd. Dette har vi bevart fra norrønt foran bakre konsonanter. Mønsteret for navn følger ord som <tung>: [u] og <sukker>: [u], i motsetning til <suppe>: [ʊ]. I neste trinn blir navnet skrevet med <o> istedenfor <u>. Det vil si at den opprinnelige o-lyden fra norrønt er bevart, som *Gorine* < *Gurine*. Dette kalles ”europeisk u”. Hovedsakelig finner jeg europeisk u bare i Agder:

⁵¹ Navnet har også vært gjennom en a-utvidelse.

Tabell 17: Europeisk u

Navn	Vanlig stavemåte	Agder	Nord-Norge	Totalt	% Agder
Gonnvor	Gunnvor	58	1	59	98
Gorine	Gurine	32	0	32	100
Gonnil	Gunnhild	22	0	22	100
Gonnel	Gunnhild	15	1	16	94
Gonnhild	Gunnhild	7	0	7	100
Golene	Gollaug<Gudlaug	6	0	6	100
Gonnelle	Gunnhild	5	0	5	100
Totalt		145	2	147	99

Det er interessant at det ikke er utenlandske navn, men bare er navn som er opprinnelig nordiske, som har bevart europeisk u. Det er også varianter av samme navn, så det innskrenker seg til i utgangspunktet fire ulike navn som har dette trekket. Når det av totalt 147 navnebærere bare er to forekomster i Nord-Norge, er det nærliggende å tenke at nedskriver har skrevet feil i folketellingen, eller at det er skrevet feil da navnene ble digitalisert.

Konklusjonen her blir at Agder har holdt på den opprinnelige uttalen fra norrønt.

12.3 Lågning

Begrepet lågning brukes stort sett i forbindelse med ord/navn med nordisk opphav:

I nordskandinavisk har dei korte vokalane fått ein lågare uttale, og dei fall kvalitativt saman med dei opphavlige lange eitt steg lågare i vokalsystemet. Dette er tydeligst blant dei fremre vokalane: [...] Vi omtalar denne endringa som *lågning*, dvs. at uttalen er blitt lågare. I nordskandinavisk blei den i prinsippet gjennomført uavhengig av om stavinga i norrønt var lang eller kort [...]. (Sandøy 1996: 169–170)

Skjekkeland (1997) viser i sin avgrensning av hvor en finner forekomster av lågning, og skriver at hovedregelen i nordnorsk er lågning, med unntak av Øst-Finnmark. I tillegg påpeker han at det finnes enkelte åpne (og framskutte) vokaler som har opphav i de gamle norrøne korte, bakre vokalene, i Vest-Telemark, Østerdalen og deler av Trøndelag. Fremre korte vokaler fra norrønt *i*, *y* og *e* er ofte utsatt for lågning i østnorsk (Skjekkeland 1997: 53–54).

Av forekomstene med lågning blant markørnavnene, ser de 34 fra Nord-Norge ut som følgende, presentert etter fallende frekvens:

Tabell 18: Lågning i Nord-Norge

Navn	Opprinnelig navn	Agder	Nord-Norge	Totalt	% Nord-Norge
Beret	Birgit	3	992	995	100
Berit	Birgit	19	436	455	96
Emelie	Emilie	57	285	342	83
Nekoline	Nikoline	44	138	182	76
Bergitta	Birgitta	2	131	133	98
Pernelle	Pernille	17	118	135	87
Kjerstine	Kristina	17	83	100	83
Åsel	Åshild	7	53	60	88
Pernella	Pernille<Petronella	1	27	28	96
Nekolina	Nikoline	0	16	16	100
Hendrejette	Henriette	2	15	17	88
Bergetta	Birgitte	1	14	15	93
Mekeline	Mikaline<Mikaeline	0	14	14	100
Penella	Pernille<Petronella	0	13	13	100
Krestiana	Kristiana	0	11	11	100
Gunnelia	Gunnhild	2	11	13	85
Penelle	Pernille<Petronella	0	10	10	100
Krestianna	Kristianna<Kristiane	0	10	10	100
Kjerten	Kjersten<Kristina	0	9	9	100
Rekarda	Rikarda	0	9	9	100
Katenka	Katinka	3	9	12	75
Helleborg	Hildeborg	1	9	10	90
Magnel	Magnhild	1	6	7	86
Mekaline	Mikaeline	0	6	6	100
Henrejette	Henriette	0	6	6	100
Engborg	Ingeborg	1	5	6	83
Kjerstina	Kristina	1	5	6	83
Elesabet	Elisabeth	1	4	5	80
Krestianne	Kristiana	0	4	4	100
Fredrekke	Fredrikke	0	4	4	100
Katenke	Katinka	0	3	3	100
Mekelina	Mikaeline	0	3	3	100
Rekardine	Rikardine	0	3	3	100
Krestina	Kristine	1	3	4	75
Totalt		181	2465	2646	93

Kristine, *Emilie* og *Birgitte* er utenlandske navn. Alle har dialektvarianter. *Emelie*⁵² har 285 forekomster i Nord-Norge og 57 i Agder. *Krestina* har tre forekomster i Nord-Norge og bare én i Agder. *Krestianne*, som er en dialektform av *Kristiana*, har fire forekomster i Nord-Norge og ingen i Agder. *Krestiana* og *Krestianna* har til sammen 21 navnebærere i Nord-

⁵² Endringen /emi/ > /eme/ (*Emilie* > *Emelie*) kan alternativt forklares som fjernassimiliasjon /e-i/ > /e-e/.

Norge og ingen i Agder. Jeg mener at det kan være en type lågning av navn som produktivt følger den nordnorske dialekten analogt med /fesk/ istedenfor /fisk/. Alle navnene har høyest forekomst i Nord-Norge, og det harmonerer med en hypotese om produktiv lågning i dialekten.

Rekarda og *Rekardine* er moveringer av *Rikard*, og forekommer begge med 100% i Nord-Norge med totalt 12 forekomster. Det gjør også formene som ikke har fått lågning; *Rikarda* og *Rikharda*, med totalt 52 forekomster. *Pernille* er mer usikkert da det har varianter som forekommer både i Nord-Norge og i Agder, slik som *Pernelle* og *Pernella*, mens *Penella* og *Penelle* bare forekommer i Nord-Norge. Det er mulig at disse navnene har fått sin form gjennom assimilering istedenfor lågning, siden de forekommer sør for lågningsgrensa (Sandøy 1996: 170). Det samme gjelder også *Emelie* (se fotnote forrige side).

16 navn med lågning er markørnavn for Agder. De er presentert etter fallende frekvens:

Tabell 19: Lågning i Agder

Navn	Opprinnelig navn	Agder	Nord-Norge	Totalt	% Agder
Kjersti	Kristina	265	10	275	96
Bergit	Birgit	133	10	143	93
Gunnel	Gunnhild	80	7	87	92
Berget	Birgit	40	1	41	98
Gunnele	Gunnhild	18	0	18	100
Velhelmine	Vilhelmine	15	4	19	79
Velemine	Vilhelmine	13	0	13	100
Åsele	Åshild	8	0	8	100
Mathelde	Mathilde	7	2	9	78
Berjit	Berit<Birgit	7	0	7	100
Kjestine	Kristina	6	0	6	100
Engebjørg	Ingebjørg	4	0	4	100
Kresti	Kristina	3	1	4	75
Sebilla	Sibylla	3	0	3	100
Vehelmine	Vilhelmine	3	0	3	100
Neleken	Nelly<Ellen	3	0	3	100
Totalt		608	35	643	95

Det må bemerkes at *Olene* er et navn med høyest forekomst i Agder, med 415 navnebærere mot 21 i Nord-Norge. Det er ikke tatt med som en type navn med lågning fordi det er tvilsomt

at *-ene* er lågning i dette tilfellet. En del *-ene*-suffiks er ganske enkelt *-ine*-varianter. Det samme vil da gjelde for *Olena*, som har 27 forekomster i Agder mot fem i Nord-Norge.⁵³

Tre dialektformer av *Vilhelmine* er mest frekvente i Agder. To av dem er hundreprosentnavn. Kun *Velhelmine* har fire forekomster i Nord-Norge mot 15 i Agder. *Vilhelmine* er opprinnelig tysk, og det kan tenkes at navnet ikke er utsatt for lågning, men en regressiv fjernassimilasjon, siden det forekommer hyppigst sørpå. Det er under tvil tatt med som lågning.

34 av 50 navn som har fått en åpnere vokallyd gjennom lågning, er markørnavn for Nord-Norge. Dette utgjør 68,6 % av navnene. I antall navnebærere er det 2.465 mot 608 i Agder, som betyr at om lag 80,2 % av alle navnebærerene tilhører Nord-Norge.

En ser også at nordlendingene hadde flere variasjoner av navn enn det de hadde i Agder. Siden frekvensen er høyest nordpå, styrker det også min hypotese om at det er dialekttrekket lågning i Nord-Norge som har hatt innvirkning på kvinnenavnene også.

12.4 Danske navn

Jeg finner 13 navn i korpus som jeg i utgangspunktet mener kan klassifiseres som danske. Herunder inngår ikke moveringer eller nylaginger som har sitt utgangspunkt i et dansk mannsnavn.

12.4.1 Danske navn i Nord-Norge

Nord-Norge har fem av disse navnene, og de er presentert alfabetisk som følgende:

Abelona, Boletta, Riborg, Øllegård og Øllgård.

Disse er ”selvstendige” danske kvinnenavn og ikke moveringer av et mannsnavn.

Abelona er en dansk form av det greske navnet *Apollonia* (NPL III).

Boletta er en diminutivform av *Bol* (*Bodil*). *Bodil* er en dansk form av det nordiske *Bothild* (NPL III). *Riborg* har 26 forekomster og er et dansk navn av gammeltysk *Ricburg* (NPL III).

Som ”fasit” for å kontrollere om dette er danske navn, har jeg brukt *Fornavnnebogen* av Weise og Pedersen (1989) som inneholder danske fornavn i perioden 1839 til 1989.⁵⁴ I den står

---

⁵³ Se kap. 10.1.7.

⁵⁴ På samme måte som når jeg referer til NPL III, har jeg ikke ført opp sidetall her, siden navnene er ført opp alfabetisk i navneboken.

Abelone (1.121 navnebærere) og *Bolette* (2.143 navnebærere) oppført, slik at *-a*-endingene trolig er tillagt i Norge. De vil jeg dermed klassifisere som danske navn med en norsk vri. *Riborg* har 169 navnebærere i Danmark i dette tidsrommet, mens *Øllegaard* og varianten *Øllgård* står oppført med henholdsvis 145 og 15 navnebærere (Weise og Pedersen, 1989). *Øllgård* er et dansk navn fra gammeltysk *Odalgart* (NPL III).

Til sammen har disse fem navnene 151 navnebærere i Nord-Norge.

Navnene *Akselia*, *Akselie*, *Akseline*, *Olea*, *Olentine*, *Oletta*, *Olette*, *Olida*, *Olina*, *Olise*, *Oliva*, *Oltine*, *Oluffa*, *Oluffe*, *Olufina* og *Olufine* anser jeg primært som moveringer. *Oleanna*, *Oleanne*, *Olianna* og *Olianne* er ikke moveringer, men sammensetning av *Ole* og *Anna*. Verken moveringene eller sammensetningene har høy frekvens i Danmark, og forekomsten i Norge skyldes trolig ikke dansk påvirkning. Det er hele 13 av navnene som er dannet med det danske mannsnavnet *Ole* som utgangspunkt, men disse kan like gjerne være dannet på norsk jord, og tas ikke med. For eksempel er det ingen *Oleanna* eller *Olentine* blant de danske navnebærere (Weise og Pedersen, 1989). Det er 52 tilfeller av *Olina*, men siden dette navnet også kan være en kortform av typen *Karoline*, tas det heller ikke med.

12.4.2 Danske navn i Agder

Agderfylkene har åtte av de 13 danske navnene. Det er *Abel*, *Abelon*, *Bodel*, *Bodhild*, *Bodil*, *Bolette*, *Rigmor* og *Tyra*.⁵⁵ De har til sammen 522 navnebærere, det er over tre ganger så mange som markørnavnene i Nord-Norge.

Når jeg sammenholder disse med navnene i *Fornavnebogen*, har *Abel* 767 danske navnebærere, men navnet er bare oppført som mannsnavn i Danmark. Det klassifiseres uansett som dansk. *Abel* er kortformen av *Abelona* (NPL III).

Abelone har 1.121 navnebærere i Danmark, men ingen i formen *Abelon*, likevel anser jeg dette for å være dansk, men endret gjennom apokope.

Bodel har 12 navnebærere, mens *Bodhild* har ingen i Danmark, og det kan tenkes at dette navnet ikke er en variant av *Bodil*, men av det nordiske *Bothild*. Dette navnet er helt klart et gråsonenavn, men tas med som en norsk variant av det danske navnet. Derimot er *Bodil* helt klart dansk, og det har hele 26.764 navnebærere i Danmark (Weise og Pedersen, 1989).

---

⁵⁵ *Tyra* er en latinisert form av det danske *Thyre* (NPL III), derfor kan det diskuteres om det er riktig at det er klassifisert som dansk, herunder er det klassifisert som det.

Bolette er klassifisert som dansk, siden det har 2.143 navnebærere i Danmark (Weise og Pedersen, 1989). Det er høyfrekvent i Agder, og som tidligere vist, et av topp 50-navnene der.

Rigmor er dansk ifølge NPL III. Navnet har 15.230 navnebærere i Danmark (Weise og Pedersen, 1989), og klassifiseres derfor som dansk.

Tyra har 94 navnebærere i Danmark og kan derfor klassifiseres som dansk.

Jeg anså kvinnenavnet *Bol* som et fjortende dansk navn, men det har ikke noen navnebærere i Danmark, og kan følgelig ikke klassifiseres som dansk, selv om det i NPL III står oppført som en variant av *Bodil* og har 28 navnebærere i Agder.

Andre navn i Agder som kunne tenkes å være danske, men ikke er klassifisert som det her (se begrunnelse nedenfor), er *Aksela*, *Aksine*, *Olemine*, *Olena*, *Olene*, *Olesine*, *Olevia*, *Olevine*, *Olinda*, *Olivia*,⁵⁶ *Oluf*, *Oluvine*, *Paluda*, *Pauluda*, *Sørina*, *Sørine*, *Søverine* og *Søvrine*

Oluf er et mansnavn, men har fire navnebærere i Agder. Det kan tenkes at det er brukt som kvinnenavn, men det kan også ha skjedd feil i digitaliseringen.

I følge *Navnebogen* er det ingen navnebærere av typen *Olene* eller *Olesine* i Danmark på det aktuelle tidsrommet, så movingene avspeiler ikke direkte dansk påvirkning.

Paluda er avledet av *Paludan*, som er et dansk slektsnavn (NPL III). *Pauluda* er en variant av *Paluda* eller laget etter mønster av *Paul* (NPL III).⁵⁷ Disse navnene har imidlertid ingen navnebærere i Danmark, og de kan derfor ikke klassifiseres som danske navn. Det kan se ut til at det er mest trolig at navnene er laget av *Paul*.

Søverine og *Søvrine* er klassifisert som movinger av det danske mansnavnet *Søren*, selv om de alternativt kan sees som varianter av *Severine*, som er movert av det klassiske *Severin* (NPL III). *Sørine* har 5.054 navnebærere i Danmark, men klassifiseres ikke som dansk. Grunnen er at navnet rent allment kan være laget som moving i Norge, selv om det også kan være dansk.

---

⁵⁶ *Olevia* og *Olivia* kan også klassifiseres som latinske navn, avledet av *Oliva*. Imidlertid kan *Oliva* anses som en moving av *Ola* eller *Ole* (NPL III), og her har jeg valgt å se på det som moving på grunn av flere andre movinger som trolig kommer fra det danske mansnavnet *Ole*.

⁵⁷ Et navn som under tvil ikke er tatt med her, er *Poveline*. Det står ikke oppført i NPL. Hos Alhaug (2011: 299) står *Povel* oppført som en sjelden stavemåte av *Paul*, mens *Povl* står som en dansk skrivemåte av navnet. Jeg er derfor i tvil om det kan klassifiseres som en moving av et dansk navn, og har latt det utgå.

12.5 Oppsummering av funn

Det er flest tilfeller av bortfall i Nord-Norge, både når det gjelder aferese, synkope og apokope. Spesielt enkelt er å det å forklare talemålstrekket apokope med at navn fra Salten og nordover foreligger i Nord-Norge-korpuset.

Omvendt er det bare markørnavn fra Agder som har europeisk u, alle disse er knyttet til nordiske navn. Dette henger trolig sammen med at det er tradisjonsnavn som har eksistert siden norrøn tid, da /o/ er en bevart uttale fra norrønt.

Det er flere kvinnenavn i Nord-Norge enn i Agder som er utsatt for lågning. Dette harmonerer også med resultat fra talemålsforskning, som sier at dette er et nordnorsk fenomen.

Opprinnelig danske mansnavn som har fått moverte former av typen *Ole-*, er nokså likt representert begge steder. Hvis en derimot bare tar hensyn til opprinnelige danske kvinnenavn, som også er i bruk i Danmark på omtrent samme tidsrom, er disse i overvekt i Agder med 522 mot 151 navnebærere. Dette tolker jeg i sammenheng med geografisk nærhet til Danmark.

13. Oppsummering av DEL III

Jeg avslutter nå en lærerik, arbeidssom og interessant skriveperiode som har vart over flere måneder. Likevel ser jeg at det er mye mer jeg kunne tenke meg å finne ut av, som jeg ikke har mulighet til innenfor rammene av en masteroppgave.

I denne oppgaven har jeg belyst ulikheter mellom Nord-Norge og Agder på 1800-tallet når det gjelder navnetilfanget på kvinner. Det var mange momenter som kunne tas med, men jeg har holdt meg til de oppstilte hypotesene og forsøkt å få svar på disse.

Aller først viser markørnavnmetoden at det ble ulikheter mellom Nord-Norge og Agder. Jeg fikk 1.379 markørnavn i korpus. Disse ble fordelt med 619 i Agder og 760 i Nord-Norge, altså 141 flere markørnavn i Nord-Norge.

Hypotesen min om at det skulle være flere bibelske navn i Agder, slo ikke til. Tvert imot var det flere opprinnelige bibelske navn i Nord-Norge enn i Agder, og blant de justerte bibelske navnene var det nokså jevn fordeling mellom dem. Imidlertid var navnene populære, slik at flere av de få som ble brukt i hele korpus, også var representert blant toppnavnene begge stedene. I tillegg må man ha i bakhodet at det var bibelske kvinnenavn som var så populære begge steder at de ikke kunne komme med her, fordi de ikke oppfylte frekvenskravene til markørnavnmetoden. Dette viste jeg også til innledningsvis.

Hypotesen om at det skulle være flere nordiske navn i Agder enn i Nord-Norge, stemte. Det var betraktelig flere av denne typen i Agder, og i tillegg hadde det utviklet seg mange dialektformer av opprinnelige nordiske navn, slik at varianter av navn også trakk opp frekvensen for ulike navneformer. *Gunnbjørg* hadde for eksempel former som blant annet *Gumberg*, *Gombørg* og *Gunnborg*.

Det var atskillig flere moveringer i Nord-Norge enn i Agder. Det kan se ut til at den navnemoten har vært mer fremtredende nord i landet. Imidlertid fant jeg ikke navn som jeg opplevde som spesielt rare og sære og kunne minne om spesielle hendelser som hadde medført navngiving etter det.

Selv om det var færre moveringer, var det flere kvinneavledninger i Agder enn i Nord-Norge, selv om de var sparsomme begge steder, med 16 mot fem ulike navn. Eksempler fra Agder er *Gretine* og *Åsine*.

Nord-Norge hadde også noen flere navn og navnebærere blant kvinnenavn som sluttet på -y. Hvis en skal se dette også som et motetrek, så har innbyggerne i Nord-Norge også her vært en anelse mer innovativ i navngiving enn innbyggerne i Agder.

Talemålstrekk virker også inn på navnene, og viste seg i å gi utslag i regionale navneformer, for eksempel var navn med apokope mest utbredt i Nord-Norge. Likeså ga de seg utslag i valg av navn, slik at danske kvinnenavn var mer hyppige i Agder enn i Nord-Norge. Navn som hadde bevart europeisk u fra norrøn tid, var mest utbredte i Agder.

Oppsummert vil jeg konkludere med at i Agder var navnene mer preget av tradisjon og konservatisme, mens det var større grad av fornying og moterelatert navnegiving i Nord-Norge.

14. Sammendrag

Denne oppgaven viser forskjeller i kvinnenavn mellom Nord-Norge og Agderfylkene på 1800-tallet. Oppgaven tar utgangspunkt i at det trolig er ulikheter i navnetilfanget mellom Nord-Norge og Agder. Jeg begrunner dette i geografisk plassering, kulturimpulser fra omverdenen, religiøs tilknytning og lokale særpreg.

Det metodiske fundamentet for oppgaven er markørnavnmetoden. Navnene er hentet fra folketellingene i 1865 og 1900, og det er ingen overlappinger. Det innebærer at de som er født fra og med 1800 til 1865 er med i 1865-tellinga, og de som er født fra og med 1866 til og med 1900, er med i 1900-tellinga.

På grunn av at jeg har skilt ut Finnmark fylke og enkelte kommuner i Troms og Nordland ut fra gitte kriterier, får jeg et så likt tallmateriale at jeg arbeider med absolutte tall i sammenlikningene mellom Nord-Norge og Agder. Det har dermed ikke vært nødvendig å omregne til relative tall ved sammenlikning mellom de to områdene.

Hele korpus utgjør 1.379 markørnavn fordelt på 86.826 kvinner. Agder har 619 av disse navnene fordelt på 44.289 kvinner mens Nord-Norge har 760 navn fordelt på 42.537 kvinner.

DEL I av oppgaven starter innledningsvis med formulering av problemstilling og hypoteser i forkant av oppgaven, metoden og tidligere navneforskning. Sentrale begreper blir deretter definert helt kort.

Videre har jeg delt oppgaven i en DEL II og DEL III. I Del II sammenlikner jeg toppnavnene i hver landsdel. Dette gir en indikasjon på hvilke navnetyper som det i DEL III kan være interessant å gjøre et detaljstudium på.

I DEL II viser jeg toppnavnene i hver landsdel. Det vil si at de 50 mest frekvente markørnavnene blir klassifisert, kontrastert og drøftet grundig. Sentralt står lagingsmåter, herunder moveringer og kortformer, lydlige trekk, språklig bakgrunn, herunder nordiske og klassiske navn, og til slutt kulturell bakgrunn, herunder bibelske navn. Det viser seg at Nord-Norge har flere moverte navn blant toppnavnene enn Agder, mens Agder har mange flere nordiske navn blant toppnavnene.

DEL III av oppgaven tar for seg hele korpus av markørnavn, inkludert toppnavnene. Det er viet stor plass til nordiske navn og moveringer, og det viser seg at moveringstrenden står

spesielt sterkt i Nord-Norge. Særlig *-ine-* navnene er populære med 156 markørnavn i Agder og 200 i Nord-Norge. I Nord-Norge er navn som *Hansine* og *Jensine* enormt populære.

Andre moveringer på *-a* og *-e* også belyst. Det er 88 *-a-*moveringer i Nord-Norge mot 27 i Agder, noe som trolig henger sammen med generelle talemålstrekk i Nord-Norge. Dessuten er det 27 *-e-*moveringer i Nord-Norge mot tolv i Agder.

I tillegg viser jeg kort til ulikheter i avledninger av kvinnenavn på *-ine*, for eksempel *Gurine* av *Guri*. Agder har 16 avledninger, og *Gurine* er et enormt populært navn i Agder og er blant topp 50-navnene. Nord-Norge har fem avledninger, altså færre enn Agder.

Til slutt i kapitlet viser jeg *-ine-*navnene i femårsperioder utover 1800-tallet, og man får se hvordan navnemoten øker senere i Nord-Norge enn i Agder, men til gjengjeld med større popularitet enn i Agder. På 1860-tallet har disse navnene et høydepunkt i Nord-Norge før de går tilbake.

De nordiske navnene var mest utbredte i Agder med en forekomst på 156 markørnavn fordelt på 14.076 navnebærere. Nord-Norge har 55 markørnavn fordelt på 1.389 navnebærere, Agder har altså omtrent tre ganger flere navn og ti ganger flere navnebærere enn Nord-Norge. Flere av navnene i Agder har utviklet dialektformer, og er tydelige tradisjonsnavn, altså navn som har eksistert siden norrøn tid. For eksempel har det nordiske kvinnenavnet *Gunnhild* flere ulike varianter, som *Gunnil*, *Gonnel*, *Gonnhil* og *Gonnelle*. Dette var i harmoni med hypotesene i forkant av oppgaven. I Nord-Norge er navn som *Leikny* og *Signy* renessansenavn, altså navn som ikke har vært i bruk siden middelalderen, men hentes fram igjen i navnegiving etter midten av 1800-tallet.

Til slutt viser jeg de nordiske navnene i femårsperioder utover 1800-tallet. For Agder ser man at nordiske navn går fra å utgjøre hele 22 % av alle kvinnenavn i begynnelsen av 1800-tallet til å utgjøre 7,6 % siste periode. I Nord-Norge ser vi motsatt tendens. Nordiske navn øker fra sparsomme 0,7 % i begynnelsen av 1800-tallet til 3,2 % i siste periode. Her ser vi nå renessansenavnene som *Elida*, *Halfrid*, *Nanna* og *Sigrun*. Disse kom blant markørnavnene først etter midten av 1800-tallet.

Bibelske navn var i mye mindre grad representert enn jeg antok i forkant. Spesielt gjaldt dette på Sørlandet, det såkalte bibelbeltet, og det var nærliggende å anta at bibelske navn ville stå sterkt der. De opprinnelige bibelske navnene, for eksempel *Rakel* (i motsetning til det justerte *Rakil*) hadde flere navnebærere i Nord-Norge enn i Agder med åtte mot to markørnavn.

Videre viser jeg at navnemoten med kvinnenavn på -y er litt ulikt representert i Nord-Norge og Agder med en svak overvekt av slike navn i Nord-Norge.

Til slutt i DEL II tar jeg for meg om geografisk plassering og talemålstrekk som er typiske for de to landsdelene, har virket inn på navnetilfanget. Bortfall, herunder afese, synkope og apokope, lågning og europeisk u blir drøftet. Apokopenavn og navn som er utsatt for lågning er mest frekvente i Nord-Norge, og navn med europeisk u er mest brukt i Agder. Dette er ikke overraskende resultat da det avspeiler seg i talemålstrekk i de ulike regionene.

Aller sist viser jeg til at moveringer av det som i utgangspunktet er danske mannsnavn, er nokså likt fordelt mellom Nord-Norge og Agder, mens ”selvstendige” danske kvinnenavn er mer representert i Agder. Dette tolker jeg i sammenheng med geografisk nærhet til Danmark. Likevel er dette i mindre skala enn jeg i utgangspunktet hadde trodd.

Konklusjonen etter funnene som er gjort, er at det var større kreativitet i navnetilfanget i Nord-Norge enn i Agder på 1800-tallet. Det kan synes som om innbyggerne i Nord-Norge tok til seg navnemoter som først moveringer og deretter nordiske navn, mye sterkere enn innbyggerne i Agder. Agder holdt godt på sine tradisjonelle nordiske navn og dialektformer av disse, mens i Nord-Norge var de trolig mer innovative når det gjaldt å finne navn til jentebarna sine.

I tillegg til det jeg selv har vist gjennom arbeidet med denne oppgaven, er det områder jeg verken har hatt plass til eller tid til å belyse ut fra omfanget på den. Likevel tror jeg at det kan være spennende å finne ut litt mer:

Det kunne for eksempel være interessant å se om det er flere bibelske navn i Agder enn Nord-Norge hvis man undersøker mannsnavn i stedet for kvinnenavn. Kanskje det store navneutvalget på menn i Bibelen medførte at flere gutter fikk bibelske navn i Agder enn det ser ut til at jentene gjorde.

Som jeg var inne på i kapittel 3.1, kunne det være interessant å gjøre samme studie på menn, for å avdekke forskjeller i navnetilfanget. En annen studie kunne ha som mål å avdekke likheter i navnemønsteret mellom Nord-Norge og Agder.

Det kunne også være interessant å se om det var veldig stor forskjell mellom indre og ytre Agder når det kom til navnemoten moveringer. Man ville kanskje ha fått et annet svar langs kysten enn i indre bygder som følge av større kontakt med andre regioner og land.

Litteraturliste

- Alhaug, Gulbrand, 1985a: Noen trekk ved fornamna i Nord-Noreg. I: *Studia anthroponymica Scandinavica* 3. s. 73–102.
- Alhaug, Gulbrand, 1985b: Noen skilnader i namnemønsteret mellom Nord-Noreg og Indre Austlandet. I: *Regional och social variation i nordiskt personnamnsskick*. NORNA-rapporter 29. Red. Sigurd Fries og †Roland Otterbjörk. Uppsala, s. 42–56.
- Alhaug, Gulbrand, 1990: Women`s names in *-ine* – a great name fashion in Norway in the 19th century. I: *Proceedings of the XVIIth International Congress of Onomastic Sciences*. Red. Eeva Närhi. Helsinki, s. 137–144.
- Alhaug, Gulbrand, 1991: Frå *Dagny* og *Jenny* til *Bjørgny* og *Perly*. Nye kvinnenamn på -y etter mønster av namn med liknande struktur i norrønt og engelsk. I: *Analogi i navngivning*. NORNA-rapporter 45. Red. Gordon Albøge, Eva Villarsen Meldgaard og Lis Weise. Uppsala, s. 13–47.
- Alhaug, Gulbrand, 1998: Name, status and gender. On the use of initial letter instead of full name in Norway. *Proceedings of the XIXth international congress of onomastic sciences*. Aberdeen, August 4–11, 1996. Edited by W.F.H. Nicolaisen. Department of English. University of Aberdeen.
- Alhaug, Gulbrand, 2003: Avhandling med vidt perspektiv på svensk namngiving på 1800-tallet. I: *Studia anthronymica Scandinavica* 21, s. 63–82.
- Alhaug, Gulbrand, 2003: Hanne Elise Caroline – om framveksten av fleirnamnsskikken i Noreg på 1700-talet. I: *Namn og nemne* 20/21–2003/2004, s. 63–94.
- Alhaug, Gulbrand, 2011: *10 001 navn. Norsk fornavnleksikon*. Oslo.
- Aschehoug og Gyldendals Store norske leksikon*, 1985. Bind 8. Kunnskapsforlaget.
- Aschim, Alf Bjørge, 1995: *Personnamnskikken i Lyngen i historisk perspektiv 1750–1969*. Hovudoppgåve i nordisk språk. Universitetet i Oslo. Hausten 1995.
- Christensen, Stine Albæk, 2008: *Aanen og Annar – en komparativ undersøkelse av personnavnsskikken i kystbyen Kristiansand og innlandsbyen Hamar 1850–1900*. Masteroppgave i nordisk, særlig norsk, språkvitenskap. Institutt for lingvistiske og nordiske studier. Universitetet i Oslo. Våren 2008.
- Crystal, David, 2008: *A dictionary of linguistics and phonetics*. Sixth edition. Blackwell publishing.
- Dahlberg, Lars Eirik, 2010: *Gandalf Tryggve, Gudrun Bergljot og Ragnvald Tjodolf: Nordiske renessansenavn som innovasjon i et sosiologisk og geografisk perspektiv*. Mastergradsoppgave i nordisk – integrert 10 sp PPU. Fakultetet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning. Universitetet i Tromsø, våren 2010.
- Fagerheim, Sissel, 2011: *Kvinnenavn på -ine i Balsfjord på 1800-tallet*. Semesteroppgave NOR-2012. Det humanistiske fakultet, Universitetet i Tromsø.
- Fet, Jostein, 1995: *Lesande bønder. Litterær kultur i norske allmugesamfunn før 1840*. Oslo.

- Halvorsen, Eyvind Fjeld, 1978: Personnavn i Setesdalen i middelalderen. I: *Tradisjon og samfunn. Festskrift til professor Olav Bø på 60-årsdagen 19. mai 1978*. Red. Knut Kolsrud, Bjarne Hodne, Ronald Grambo og Anne Swang. Oslo.
- Hamsun, Knut, 1930: *August*. 11. utgave. Gyldendal 1992.
- Haslum, Vidar, 2005: Navnerenessanse eller gammel navneskikk eller begge deler? Navngivingsmønstre i store søskenflokker på Agder i perioden 1880-1940. I: *Person- og stadnamn under den nordiske namnerenessansen*. NORNA-rapporter 34. Red. Gudlaug Nedreliid og Tom Schmidt. Kristiansand, s. 123–142.
- Jahr, Ernst Håkon og Olav Skare (red.), 1996: *Nordnorske dialektar*. Oslo.
- Johannessen, Ole-Jørgen, 2005: Nordisk navnerenessanse før 1865? I: *Person- og stadnamn under den nordiske namnerenessansen*. NORNA-rapporter 34. Red. Gudlaug Nedreliid og Tom Schmidt. Kristiansand, s. 9–28.
- Kruken, Kristoffer, 1993: Spirene til den nordiske namnerenessansen. I: *Nytt om namn. Meldingsblad for Norsk namnelag*, nr. 17. Oslo, s. 21–23.
- Kruken, Kristoffer, 2013: Slektsnamn i bruk som fornamn i Noreg – skisse av ei utvikling. I: *Heiðursrit til Anfinn Johansen á 60 ára degnum*. Red. Zakaris Svabo Hansen o.fl. Tórshavn, s. 157–170.
- Lauvhjell, Arne, 1977: *Personnamn frå Austre Agder I. Eit oversyn med vekt på mannsnamn i Gjerstad, Sønedeled og Risør fram til 1801*. Hovudoppgåve. Universitetet i Oslo. Våren 1977.
- Letto, Torill, 2007: *Navneskikker i Lyngen på 1800-tallet – en undersøkelse av navngiving i et språkkontaktområde i et etnisk og religiøst perspektiv*. Mastergradsoppgave i nordisk språkvitenskap, Det humanistiske fakultet, Universitetet i Tromsø. Høsten 2007.
- Meldgaard, Eva Villarsen, 1990: *Studier i københavnske fornavne 1650–1950*. København
- Nedreliid, Gudlaug, 1994: Lokale variasjoner i namneskikken på Agder i 1801. I: *Den ellefte nordiske navneforskerkongressen..* NORNA-rapporter 60. Red. Kristoffer Kruken. Sundvollen 19.–23. juni 1994, s. 311–328.
- NPL III = *Norsk personnamnleksikon*. 3. utg. v. Kristoffer Kruken. Oslo 2013.
- Reichborn-Kjennerud, I. 1942: Navneskikker i Nord-Norge. I: *Maal og Minne*, s. 99–117.
- Samuelsen, Cissel, 1999: *Nye namn i nye tider. Bruken av slektsnamn som fornamn på 1800-talet*. Hovudoppgave i nordisk. Det humanistiske fakultet. Universitetet i Tromsø.
- Sandøy, Helge, 1996: *Talemål*. Oslo.
- Seland, Bjørg, 2006: *Religion på det frie marked. Folkelig pietisme og bedehuskultur*. Kristiansand.
- Skjekkeland, Martin, 1997: *Dei norske dialektane*. Kristiansand.
- Skjekkeland, Martin, 2005: *Dialektar i Noreg. Tradisjon og fornying*. Kristiansand.

- Vanberg, Rune, 1981: Namnebruken i Knut Hamsuns nordlandsdiktning. I: *Norske personnamnstudier*. Red. Ola Stemshaug, s. 44–62.
- Vinje, Finn-Erik, 2002: *Moderne norsk*. Bergen.
- Weise, Lis, 1989 : Mine, Dine og Sine. Kvindenavn på *-ine*. I: *Studia Onomastica: Festskrift til Thorsten Andersson den 23 februari 1989*. Stockholm, s. 415–425.
- Weise, Lis og Birthe Hjorth Pedersen, 1989: *Fornavnebogen. 12500 navne på danske statsborgere i 150 år*. København.
- Aarset, Terje, 1982: Frå den nordiske namnerenessansen til i dag. I: *Norsk personnamnleksikon*. Red. Ola Stemshaug. Oslo, s. 66–87.

Vedlegg: Oversikt over klassifiseringer

På de kommende sidene er det en oversikt over mine klassifiseringer av kvinnenavn fra hele materialet. Klassifiseringene er presentert i to kolonner på hver side. Først vises det totale tallet av navnebærere. For å spare plass i tabellen står deretter kun prosentandelen navnet utgjør i Nord-Norge. For eksempel står det 20 % for *Arnchild*. Dette innebærer 80 % for *Arnchild* i Agder.

Deretter kommer klassifiseringskolonnen og til slutt selve navnet. De fire sentrale klassifiseringene er:

- bibelske navn – bib
- nordiske navn – n
- moveringer – mov
- spesifikt danske navn – dk

Når det gjelder klassifiseringen av moveringer, så må det presiseres at *avledning* er den overordnede termen. Under dette tilhører movering som er en type avledning på tvers av kjønnsgrensa. Rent metodisk står gråsonenavnene uklassifisert, og jeg viser til diskusjon i oppgaven.

Avledninger som ikke har gått over kjønnsgrensa, som *Sarine*, er ikke tatt med i klassifiseringene fordi de er så få, men de er diskutert i oppgaven, både under toppnavnene og i kapitlet om *-ine*-navn.

Når det gjelder andre klassifiseringer enn disse, er de behandlet særskilt i kapitlene om toppnavn i DEL II, samt i kapitlene 11 og 12 i DEL III. Her er disse klassifiseringene grundigere diskutert.

Øvrige klassifiseringer er ikke interessante for denne oppgaven.

Tot.	% N-N	klass.	navn				
				72	85	mov	Alfrida
				6	83		Alide
166	16	dk	Abel	7	86	mov	Aliksandra
6	0		Abelle	4	25		Alina
6	17	dk	Abelon	68	6		Aline
16	100	dk	Abelona	63	11		Alis
5	100	mov	Abertine	50	0	n	Allaug
25	88	bib	Abigel	5	0		Allo
3	0	mov	Abrahama	17	94	mov	Alsine
4	75		Adela	73	81	n	Alvhild
3	100		Adelaida	41	76	n	Alvhilde
10	100		Adeleida	4	75	n	Alvild
49	76		Adeleide	4	75		Amande
3	100		Adelos	3	100	n	Ambjørg
5	100		Adeløs	56	2	n	Amborg
36	8		Adine	126	100		Aminda
10	0	n	Adlaug	8	100		Aminde
3	100		Adleida	3	100		Amine
15	13		Adleide	9	11	mov	Amunda
4	100		Adlida	7	0		An
4	75	mov	Adolfa	24	4		Ananda
3	100	mov	Adolfina	13	0	mov	Andine
11	82	mov	Adriana	21	95	mov	Andora
59	100	mov	Adrianna	59	2		Andre
18	94	mov	Adrianne	22	18		Andria
4	100		Agata	4	100	mov	Andrianna
67	84		Agda	9	0		Andrie
4	100		Agdis	5	20		Andriette
7	0		Agenete	12	100	mov	Andrina
4	25		Agitta	75	79	mov	Andrine
13	85		Agna	34	15		Anine
4	100		Agneta	8	100		Anka
259	76		Agnete	5	0		Annanda
4	100		Agni	5	100	n	Annbjørg
21	86		Agny	4	0	n	Annborg
10	80		Agot	9	0	n	Anngjerd
3	0	mov	Aksela	29	17		Anni
15	93	mov	Akselia	18	0		Annik
6	100	mov	Akselie	5	20		Annike
18	89	mov	Akseline	84	1	n	Annlaug
5	0	mov	Aksine	3	0		Anoline
7	100	mov	Alberte	4	75		Anora
18	100	mov	Albertina	11	9	mov	Ansine
599	97	mov	Albertine	9	89	mov	Antine
61	95	mov	Albine	3	0	mov	Antobine
9	100		Alda	7	0		Antoinette
13	100		Aldine	3	0	mov	Antomine
94	80	mov	Aleksandra	61	100	mov	Antona
6	0	mov	Aleksia	25	100	mov	Antone
4	0		Ales	34	91	mov	Antonetta
43	88		Alet	486	75	mov	Antonette
50	94		Aletta	24	25	mov	Antonia
4	100	n	Alfhilda	23	100	mov	Antora
4	100	mov	Alfie	4	25	mov	Anunda
4	100	n	Alfilde	3	100		Aranda
7	100	mov	Alfreda	4	100	mov	Arenolda
11	100	mov	Alfredine	23	96	mov	Arentine
4	75		Alfrid	4	75	mov	Arnette

10	20	n	Arnhild	3	100	Berite	
4	75	n	Arnlaug	7	0	Berjit	
71	99	mov	Arnolda	22	95	Berna	
57	98	mov	Arntine	12	100	mov	Berndine
4	100	mov	Aroline	36	94	mov	Bernharda
9	100	mov	Aronia	104	79	mov	Bernhardine
13	100	mov	Aronie	4	100	mov	Berntina
51	0	n	Asberg	405	97	mov	Berntine
262	0	n	Asborg	4	100		Berny
55	0	n	Asbørg	583	12		Berta
3	0		Aselia	2701	9		Berte
4	0	mov	Asemine	3	0		Berthilde
7	0	n	Asger	4	25		Bertilde
27	0	n	Asgerd	10	90		Bertina
220	1	n	Asgjerd	21	10		Betsi
3	0	n	Asille	86	91		Betty
3	0		Asine	3	0		Bianka
22	0		Asle	65	77		Bina
14	100		Asora	13	100		Bine
5	20	bib	Atalia	5	80		Biret
4	0	bib	Atalie	14	0		Birget
8	25	mov	Auguste	11	18		Birgette
4	100	mov	Augustina	353	5		Birgit
14	86	mov	Augustine	16	100		Birgitta
10	100		Bara	4	0		Birgjet
78	85		Barbara	4	0		Birgjit
4	25		Barbo	10	10		Birjit
26	15		Barbra	3	0		Birta
15	100		Barotea	319	1		Birte
11	9		Barta	3	100	n	Bjarnhild
3	0	mov	Bartine	4	0		Bjerte
4	75		Beata	9	89	n	Bjørga
12	100		Bekka	4	100		Bjørgchild
6	0	mov	Benda	16	0	dk	Bodel
5	20	mov	Bendikke	15	0	dk	Bodhild
12	92	mov	Bendikta	11	9	dk	Bodil
24	21	mov	Bendine	31	10	dk	Bol
110	15	mov	Benedikte	22	95	dk	Boletta
36	100	mov	Benjamine	325	18	dk	Bolette
55	18		Benny	20	10	n	Borgil
3	0		Benoria	5	80	n	Borhild
72	86		Bente	3	0	n	Borni
12	25		Bentine	12	0		Brigde
4	100		Berda	6	83		Brit
66	3		Berdine	48	23		Brita
3	100	mov	Berenharda	47	85	n	Brynhild
4	100	mov	Berentina	5	100	n	Brynil
33	85	mov	Berentine	5	0	n	Brønhild
995	100		Beret	12	100	mov	Bårdanna
3	100		Beretanna	4	25	mov	Bårdine
41	2		Berget	4	100		Charlotta
15	93		Bergetta	381	75		Charlotte
48	25	mov	Bergine	3	100		Chelotte
143	7		Bergit	5	100	n	Dagrun
133	98		Bergitta	3	0		Dananda
4	100	n	Bergljotte	3	100		Danelken
6	100	n	Berglotte	3	0	mov	Danelle
455	96		Berit	4	100		Danhilde

6	100	mov	Danielle	5	80		Elfride
3	0	mov	Danila	4	100		Elfryda
17	100		Danilken	186	20		Eli
21	100	bib	Danna	4	100		Elia
22	100	mov	Davida	7	100		Elianna
11	100	mov	Davide	231	93	n	Elida
8	0		Dea	19	0		Eliette
16	94	bib	Debora	64	80		Elina
3	100		Demanda	650	82		Eline
4	100	mov	Deodora	10	20		Elinor
3	100		Diana	4	25		Elisbet
3	0		Diderikke	176	6		Elisebet
19	89	mov	Didrikka	7	86		Elisef
22	77	mov	Didrikke	32	97		Elisif
11	0		Diktine	5	100	mov	Eliva
3	100		Donna	6	0	mov	Ellefine
3	0		Dordei	5	0	mov	Ellemine
22	77		Dordi	38	100	mov	Ellerine
34	100		Doret	4	0	mov	Ellevina
3	100		Dorit	43	0	mov	Ellevine
18	78		Dorta	4	0		Elli
224	10		Dorte	10	20		Elma
1309	80		Dortea	9	100		Elmine
4	75		Dortia	47	11		Elna
6	0		Durdei	8	100		Elsebe
3	100		Dørði	3	0		Elsine
4	100	mov	Ebertine	15	93		Elvida
8	100		Ebrikka	5	100		Elvide
5	100		Ebrikke	8	75	mov	Elvina
11	91		Edda	139	91	mov	Elvine
13	92	mov	Edevarda	24	21		Elvira
15	100	mov	Edia	3	100		Ely
14	100	mov	Edine	5	80		Emanda
24	8		Edle	4	100		Emeda
15	100		Edrikka	3	100		Emedora
15	100		Edrikke	6	17		Emeli
64	16	mov	Edvardine	342	83	mov	Emelie
3	0	mov	Edverdine	4	100		Emerense
4	25		Effie	11	100		Emerentse
4	100	mov	Eilerine	3	100		Emidora
5	100	mov	Eilertine	5	20	mov	Emile
3	100	mov	Eivine	4	25		Emily
3	100	mov	Ekarda	4	100		Eminda
3	100	mov	Elanda	7	100	mov	Emine
16	19	n	Eldrid	6	0		Emly
34	100		Elea	23	100		Emte
4	0		Elemine	3	100		Ene
3396	76		Elen	6	83	n	Engborg
5	100		Elenanna	4	0	n	Engebørg
5	20		Elenor	145	20		Engel
45	82		Eleonora	4	100	mov	Engleka
43	100	mov	Elerine	3	100		Englike
5	80		Elesabet	3	100		Enna
4	100		Elesif	3	0		Enny
4	100		Elesiffe	4	100	mov	Enokine
25	92		Elette	4	100		Enora
103	2	mov	Elevine	50	80	mov	Erika
171	86		Elfrida	8	75	mov	Erike

82	84	mov	Erikka	3	100		Gjertrude
5	100	mov	Erlanda	9	100		Gjesken
3	100		Ermegård	6	0		Golene
46	89		Erna	3	0		Goline
5	100	mov	Esekine	77	100	n	Golla
9	100		Esianna	46	0	n	Gomborg
8	100		Estine	4	0	n	Gombørg
4	100		Eugenia	3	0	n	Gonnborg
35	80		Eugenie	16	6	n	Gonnel
92	85	bib	Eva	5	0	n	Gonnelle
3	100	mov	Evalda	7	0	n	Gonnhild
5	100	mov	Evarda	22	0	n	Gonnil
16	100		Eveline	10	0	n	Gonnille
21	100	mov	Everine	59	2	n	Gonnvor
10	0	mov	Evinda	32	0		Gorine
29	10	mov	Evine	5	0	mov	Gottfreda
6	100		Evrine	3	100	mov	Gregina
30	90	mov	Ferdinanda	13	92	mov	Gregine
4	25		Fia	12	8		Greta
4	100		Fine	892	20		Grete
5	100	mov	Flemine	4	0		Gretine
12	92		Flora	3	0		Grite
6	83		Florentine	129	4	n	Gro
3	100		Fransesca	3	0	n	Gudbjørg
5	100	mov	Fransese	3	0		Gudine
4	75	mov	Frantsine	24	21	n	Gudny
4	100	mov	Fredrekke	8	0	n	Gudron
10	90	mov	Fredrika	6	0	n	Gudvor
26	100	mov	Fredrikka	3	0	n	Guhild
6	17	mov	Fridrikke	6	0		Gulene
3	100	mov	Fridtjofa	55	9		Guline
8	100		Frigga	3	100	n	Gulla
3	100	mov	Gabrikke	7	0		Gulogna
9	11	mov	Garda	66	0		Gulovna
49	4	mov	Gardia	4	0	n	Gumberg
3	0	mov	Garta	3	0		Gumberta
4	100		Gaula	80	0	n	Gumborg
5	100		Gea	389	12	mov	Gunda
10	0	mov	Gedevine	19	0	n	Gundelle
20	100	mov	Geharda	77	3		Gundine
4	100	mov	Geharde	4	0	n	Gundla
8	88	mov	Gehardine	4	100	mov	Guneria
6	0		Gemanda	7	100	mov	Gunnarda
3	100	mov	Gemine	3	100	mov	Gunnarine
3	100		Genevia	55	5	n	Gunnborg
11	82	n	Gerd	9	0	n	Gunnbørg
32	94	mov	Gerharda	14	0	n	Gunne
55	84	mov	Gerhardine	87	8	n	Gunnel
4	0		Gesina	18	0	n	Gunnele
176	0		Gesine	13	85	n	Gunnelia
65	98		Gisken	6	100	mov	Gunnerine
3	0	n	Gislaug	3	100		Gunneva
19	89		Gitta	5	100		Gunnharda
5	0	n	Gjellaug	1925	8	n	Gunnhild
4	100		Gjerdine	204	18	n	Gunnhilde
5	80	mov	Gjermine	1050	4	n	Gunnil
6	100	mov	Gjertina	3	0	n	Gunnild
7	0		Gjertro	30	0	n	Gunnilde

81	0	n	Gunnille	22	100	mov	Hartvika
5	0	n	Gunnlu	7	100	mov	Hartvike
4	0	n	Gunnluf	3	100		Hedevika
12	0	n	Gunnløv	6	100		Hedly
13	0	n	Gunnver	42	24		Hege
22	0		Gunnvilde	4	75		Helda
639	5	n	Gunnvor	3	0		Helen
9	11	n	Gura	182	76		Helena
17	100	n	Guren	10	90	n	Helfrid
703	2	n	Guri	201	2	n	Helge
12	8		Guriane	3	100		Helgfrid
8	100		Gurianna	5	0		Helgine
3	100		Gurianne	38	16		Heline
3	0		Gurin	137	0	n	Helje
49	88		Gurina	4	100		Helken
1483	18		Gurine	10	90		Helleborg
13	0		Gurli	3	0		Hellevik
207	4	n	Guro	12	100	mov	Helmina
4	100	n	Guru	273	98	mov	Helmine
413	8		Gusta	46	9		Helvig
6	0	mov	Gustafine	9	11		Helvine
11	0		Gustav	9	100	mov	Hendra
143	6	mov	Gustava	17	88		Hendrejette
4	0	mov	Gustave	5	100		Hendrietta
60	2	mov	Gustine	117	76		Hendriette
16	0	n	Gyri	35	97	mov	Hendrikka
223	0	n	Gyro	5	0	mov	Hendrine
9	100	mov	Haga	37	100	mov	Henningea
3	100	mov	Hagbarda	125	76		Henny
7	86	mov	Hagine	9	100	mov	Henra
4	100	mov	Halda	6	100		Henrejette
122	97	n	Haldis	4	100		Henrette
9	100	mov	Haldora	4	100		Henrietta
3	100	n	Haldys	667	82		Henriette
3	100		Halfie	48	94	mov	Henrikka
69	100	n	Halfrid	3	100	mov	Henry
4	100	n	Halfryd	4	100		Henryette
7	100	n	Halgerd	3	100	n	Herbjørg
3	100		Halida	12	17	n	Herdis
6	100	n	Halla	5	0	mov	Hermane
8	88	mov	Halvarda	11	9	mov	Hermannna
3	100	mov	Halvardine	3	0		Herriet
7	0	mov	Halvine	8	100	mov	Hertuvika
6	17	mov	Halvordine	3	100	mov	Hertuvike
14	100		Hanette	3	100	mov	Hertvike
3474	84	bib	Hanna	1392	86		Hilda
718	8	bib	Hanne	16	75		Hilde
37	100	mov	Hansina	4	25		Hildeborg
1385	87	mov	Hansine	8	75		Hildegard
10	100	mov	Haranda	11	18		Hilleborg
86	100		Harda	219	79		Hilma
17	100		Hardine	4	75	mov	Hilmara
4	75		Hariette	3	100		Hilvarda
66	24		Harriet	19	21	mov	Hjalma
3	100	mov	Hartovika	4	100		Ibba
16	100	mov	Hartuvika	10	100		Idde
5	100	mov	Hartuvike	3	100	n	Ildrid
5	80	mov	Hartvigine	5	0		Ili

4	25		Imilie	5	0	mov	Jamine
6	0		Imma	5	0		Jane
8	100		Inanda	3	0	mov	Janine
6	100		Inda	15	13		Janne
20	100		Indiana	5	0		Jannike
24	96		Indiane	22	0		Janniken
182	100		Indianna	15	80		Janny
31	97		Indianne	3	0	mov	Jemine
12	92		Indine	4	100		Jenadina
3	100		Ingara	59	100		Jendine
3	100	mov	Ingberdine	26	19		Jenni
3	100	mov	Ingberta	4	100		Jensin
37	100	mov	Ingbertine	24	96	mov	Jensina
3	100		Ingboranna	1375	83	mov	Jensine
7	0	n	Ingbørg	7	100	mov	Jensmine
28	14	n	Inge	48	100	mov	Jentine
3	0	n	Ingeberg	5	80	mov	Jeremine
3	100	mov	Ingebertine	16	100		Jesenia
176	22	n	Ingebjørg	9	100		Jesenie
4	100		Ingeborganna	84	1		Jesine
381	0	n	Ingebørg	51	90		Jetta
3	0		Ingemarie	3	0	mov	Joabine
6	100		Ingenette	26	96	mov	Joakima
3055	22	n	Inger	7	100		Jobora
4	100		Ingeranna	4	0	n	Jofrid
237	12	n	Ingerid	3331	95	bib	Johanna
3	100		Ingernette	2859	25	bib	Johanne
10	80		Ingerte	12	100	mov	Jokomine
4	100		Ingine	6	100	mov	Jokumine
5	0	n	Ingjebjørg	8	100	mov	Jona
34	6	n	Ingjer	6	100	mov	Jonatine
23	0	n	Ingjerd	5	100	mov	Jondina
23	100	mov	Ingvalda	45	98	mov	Jondine
40	100	mov	Ingvarda	21	100		Jonella
9	100	mov	Ingvardine	9	100		Jonelle
8	0	n	Injer	3	100	mov	Jonetine
10	80		Isabella	67	99	mov	Jonetta
3	100		Isabelle	468	100	mov	Jonette
6	100	mov	Isakine	16	100		Jonilla
5	100	mov	Isarine	11	100		Jonille
10	100	mov	Israeline	4	75	mov	Jonine
6	100	mov	Israline	9	89		Jonna
21	100	mov	Ivanna	3	100	mov	Jonsine
25	100	mov	Ivara	7	0		Jora
5	100	mov	Iverina	173	0	n	Joran
41	95	mov	Iverine	8	0		Jorane
15	100	mov	Iverta	57	0	n	Joren
16	100	mov	Iverte	19	0	n	Jorid
8	100	mov	Ivertine	5	0		Jorin
5	100	mov	Ivrine	33	0	n	Joron
45	100	mov	Jakobea	86	5	n	Jorån
19	100	mov	Jakobi	11	100	mov	Josefina
99	98	mov	Jakobia	3	0	mov	Josette
48	100	mov	Jakobie	4	75	mov	Josfine
38	97	mov	Jakobina	5	100		Josie
3	100	mov	Jakobmina	22	9		Josine
6	100	mov	Jakobmine	55	75	mov	Josofine
3	0	mov	Jamina	17	100	bib	Juditta

123	79		Julia	3	100	mov	Kondradine
3	100		Julian	713	80		Konstanse
318	16		Juliane	9	89	mov	Konstantine
310	99		Julianna	4	75		Konstantse
113	78		Julianne	5	100		Konstine
11	100		Juliette	135	89		Kornelia
7	0		Jurane	89	98		Kornelie
15	7	n	Jurid	6	100		Kreola
6	0	mov	Jusefine	4	25		Kresti
8	0		Jusine	11	100	mov	Krestiana
3	0		Jutta	10	100	mov	Krestiana
23	0	n	Jøran	4	100	mov	Krestianne
20	0	mov	Jørga	4	75	mov	Krestina
4	100	mov	Jørgene	6	17	mov	Kristene
5	100	mov	Jørgense	168	78		Kristense
23	91	mov	Jørgina	3	100		Kristentse
359	88		Kaia	100	2		Kristi
175	17		Kamilla				
7	100		Kanutta	153	98	mov	Kristiana
21	100		Kanutte	323	100	mov	Kristiana
4	100		Karanda	132	92	mov	Kristianne
5	100	mov	Karella	108	97	mov	Kristofa
826	2		Kari	25	96	mov	Kristoffa
25	8	mov	Karla	5	20	mov	Kristofia
8	100		Karlotta	15	87	mov	Kristofie
116	88		Karlotte	26	85	mov	Kristofine
85	99		Karolina	17	82		Laila
3	100	mov	Karstine	3	100	mov	Larentine
12	0	mov	Karuline	6	0		Larette
250	97	mov	Kaspara	3	100	mov	Larina
3	100	mov	Kaspere	5	0	mov	Lassine
4	75		Kastbara	3	0	mov	Laudine
12	75		Katenka	13	0		Laurense
3	100		Katenke	5	100	mov	Laurentine
11	18		Katerine	23	0		Laurentse
3	0		Katrin	8	13		Laurette
4	0		Kersti	47	21		Laurine
3	0		Kilda	84	92		Lava
18	100		Kima	5	0		Laverine
5	100		Kirsen	40	100	mov	Lavina
87	20		Kirsti	129	91	mov	Lavine
11	100		Kirstina	35	89	bib	Lea
55	2		Kisten	20	100	n	Leikny
15	13	mov	Kistine	3	100		Len
11	9		Kitti	102	25		Lene
62	13		Kitty	4	75	mov	Leona
3	100		Kjerlaug	4	100	mov	Leonara
275	4		Kjersti	4	100	mov	Leonarda
6	83		Kjerstina	20	85	mov	Leonharda
100	83		Kjerstine	8	100	mov	Leonharde
9	100		Kjerten	151	84		Leonora
6	0		Kjestine	81	85		Leonore
9	78		Klarisse	10	100	mov	Levia
61	13	mov	Klaudine	25	100	mov	Levie
34	97	mov	Klausine	14	7	mov	Levine
5	0	mov	Klementine	4	0		Lilja
39	21	mov	Knutine	4	0		Lilla
3	100	mov	Knutsine	462	76		Lina

17	24		Lisbet	10	20		Margete
72	6		Lisebet	26	15		Margite
11	0		Lissi	20	90		Margret
110	13	n	Liv	4	100		Margrite
62	100	mov	Lorense	526	4		Mari
3	100		Lorentie	19	100		Mariana
5	80	mov	Lorentina	176	100		Marianna
142	100	mov	Lorentine	146	86		Marianne
132	98	mov	Lorentse	8	13		Marin
39	100	mov	Lorntine	20	100		Marine
13	92		Lotta	520	91		Marit
191	90		Lotte	3	100		Marje
5	100		Lottine	86	81		Marn
25	96		Lovisa	3	0		Marna
13	100		Lovna	3	100		Marnanna
4	0		Lucy	25	100	mov	Marselia
12	100	mov	Ludvika	29	97	mov	Marselie
15	100	mov	Ludvike	3	0	mov	Marsine
8	100		Luffa	1759	2		Marte
4	100		Lulla	25	12		Martea
4	100		Lusi	125	1		Marthilde
6	83		Lusia	27	100	mov	Martina
57	88		Lusie	7	14	mov	Maselia
4	0		Lusine	28	96	mov	Massi
13	92		Lussi	8	0		Mate
3	0		Lussy	294	87	mov	Matea
12	0		Luvise	9	22		Mathelde
5	100		Lyda	10	80		Mathilda
7	100		Lydianna	4	75		Matte
11	100		Lydie	3	0		Mattias
7	0		Madli	6	100	mov	Mekaline
3	0	mov	Madsine	3	100	mov	Mekelina
6	17		Magarete	14	100	mov	Mekeline
234	79	bib	Magdalene	3	100		Melany
3	100	bib	Magdalena	5	0		Melia
11	0		Maggi	4	0		Melie
10	10		Maggie	4	100	mov	Mensine
4	100		Magita	3	0		Metta
311	90	mov	Magna	447	75		Mette
7	86		Magnel	3	0		Mettea
6	83		Magnete	3	100	mov	Mikaeline
77	16		Magnild	9	22	mov	Mikala
21	86		Magny	3	0	mov	Mikalia
3	0		Magreta	7	100	mov	Mikaline
55	75		Malena	30	100	mov	Mikkeline
4	0		Malevine	32	100	bib	Mikol
12	100	n	Malfrid	14	100		Milda
5	100		Malfrida	7	100		Mildrid
22	9		Malia	33	100		Milla
27	4		Malli	52	98		Mille
5	80	n	Malmfrid	15	20		Mimmi
5	0		Malvina	46	96		Mine
14	86		Manda	7	86	mov	Monsine
6	83		Manghild	8	100	mov	Mortina
4	100		Marenanna	44	100	mov	Mortine
7	100		Maret	16	81	n	Målfrid
31	10		Margarete	342	92	n	Nanna
15	20		Marget	34	85		Nanny

14	14		Nansi	56	9		Olinda
7	14		Nansine	7	100	mov	Olise
96	18		Nansy	87	94	mov	Oliva
7	0	bib	Naomi	389	11	mov	Olivia
3	100		Nara	3	0	n	Ollo
48	8		Natalia	9	0		Olof
52	19		Natalie	3	0	n	Olov
4	100		Nedrikka	4	100	mov	Oltine
16	100	mov	Nekolina	14	0	n	Olu
182	76	mov	Nekoline	4	0		Oluf
3	0		Neleken	82	94	mov	Oluffa
7	0		Neliken	3	100	mov	Oluffe
10	10		Nelli	9	100	mov	Olufina
5	100	mov	Nemina	394	98	mov	Olufine
28	100	mov	Nemine	3	0	mov	Oluvine
3	100		Neonora	5	100		Olydia
12	75		Netta	4	0		Oløv
3	100		Nikka	53	2	mov	Omine
25	0	mov	Nikola	5	0		Osea
82	100	mov	Nikolina	5	20		Oselia
4	100	mov	Nikuline	14	0		Osile
4	75		Nilde	3	0		Osilia
5	0		Nillevine	17	12		Osine
8	100		Nilma	5	100	mov	Oskarda
6	83	mov	Nilsina	36	6	n	Oslaug
3	100		Nilvarda	7	0		Oslo
259	78		Nora	3	0	n	Osluf
8	0		Noradine	3	0	mov	Osmunda
4	100		Nordine	3	0		Otalia
3	0		Noria	17	76	mov	Otea
5	100		Oda	252	87		Otelie
7	0	n	Oddborg	39	21		Othilde
4	75	n	Oddrun	82	13		Otilia
4	100	mov	Odina	7	0	n	Otlu
145	14	mov	Odine	7	14	mov	Otta
27	7	mov	Oktavia	34	97	mov	Ottine
15	0		Olanda	10	100	mov	Ovalda
15	100		Olanna	122	88		Ovedia
4	100		Olauga	36	94		Ovedie
20	0	mov	Olavia	3	100		Ovenke
3	100		Olda	6	100		Ovida
59	100	mov	Oldine	3	100		Ovidea
464	97	mov	Olea	272	90		Ovidia
157	97		Oleanna	51	96		Ovidie
14	79		Oleanne	11	18		Palma
3	0	mov	Olemine	4	75		Palmine
32	16	mov	Olena	10	20		Paluda
436	5	mov	Olene	6	0	mov	Paueline
13	100	mov	Olentine	29	93	mov	Paulina
6	0	mov	Olesine	3	0		Pauluda
9	100	mov	Oletta	6	0	mov	Pederine
50	80	mov	Olette	24	100	mov	Pedra
15	7	mov	Olevia	18	100	mov	Pedrikka
265	0	mov	Olevine	33	100	mov	Pedrikke
323	99		Olianna	3	100	mov	Pedrine
51	98		Olianne	7	100		Peggy
8	88	mov	Olida	13	100		Penella
167	94	mov	Olina	10	100		Penelle

8	100		Penille	6	100	mov	Rikharda
11	100		Penny	8	0		Rine
3	100		Perline	17	94	mov	Robertine
28	96		Pernella	5	0		Rosalia
135	87		Pernelle	8	0		Rosalie
49	94		Pernilla	5	0		Rosine
606	83		Pernille	3	100	mov	Rubertine
10	100		Perolina	3	0	mov	Rudolfine
126	100		Peroline	7	100	n	Rønnaug
3	0		Perua	21	95	mov	Sakarine
17	24	mov	Peterine	3	100	mov	Sakrina
6	100		Peternella	66	97	mov	Sakrine
25	100		Peternelle	3	0		Salli
12	100		Peternilla	58	7		Sally
39	100		Peternille	77	0		Salmine
2028	83	mov	Petra	4	0	mov	Salomine
58	100	mov	Petrikka	4	25		Salventine
97	100	mov	Petrikke	52	0		Salvine
4	75	mov	Petrin	14	0	mov	Samine
22	100	mov	Petrina	5	80	mov	Samuline
974	80	mov	Petrine	8	0		Sandine
14	100	mov	Petroline	93	94		Sandra
13	92		Petronella	76	79		Sanna
6	100		Petry	3	100		Sanne
11	9	mov	Petterine	5	100		Sarina
8	100		Petternella	10	100		Sarine
44	100		Petternelle	3	0		Sebilla
13	92		Petternille	12	100	mov	Sebina
3	0		Pitterkie	20	100	mov	Sebine
5	0	mov	Poveline	3	100	n	Seborg
15	80	n	Ragnfrid	4	75	mov	Sedine
16	19	n	Ragnhilde	3	100		Sedolfine
345	9	n	Ragnild	3	100		Seferine
5	100	mov	Ragnvalda	7	0		Selie
836	20	bib	Rakel	38	82		Sella
30	0	bib	Rakil	3	0	mov	Semina
16	0	n	Randei	19	16	mov	Semine
243	20	n	Randi	4	0	mov	Senora
19	95	mov	Randina	12	8		Serena
3	0	n	Ranne	7	14		Seri
124	3	n	Rannei	3	100		Seriane
186	4	n	Ranni	14	100		Serianna
15	80	n	Rannveig	4	100		Serianne
28	0	mov	Rasemine	3	0		Sessella
8	25	mov	Rasine	3	100	mov	Sevalda
3	100	mov	Rasmina	3	100		Sevarda
11	0		Rebine	695	9	mov	Severine
35	94		Regina	83	8	mov	Sevrine
3	0		Regitse	5	100	n	Sigbjørg
8	100	n	Reidun	4	0	n	Sigerid
9	100	mov	Rekarda	5	100	mov	Sigfreda
3	100	mov	Rekardine	34	94	mov	Sigfrida
85	0	mov	Remine	3	100	mov	Sigfride
18	0		Rense	7	100		Sigga
4	0		Rentse	7	0	n	Signa
28	93	dk	Riborg	15	100	n	Signal
14	0	dk	Rigmor	9	100	n	Signhild
46	100	mov	Rikarda	18	100	n	Signil

18	94		Signora	10	20	mov	Syrine
5	100		Signore	42	0	mov	Syverine
102	82	n	Signy	4	0	mov	Sørina
44	80	n	Sigrun	66	9	mov	Sørine
23	91	mov	Sigvarda	150	1	mov	Søverine
7	86		Silla	36	0	mov	Søvrine
160	1		Sille	3	0		Talania
3	0	mov	Simona	8	0		Talene
3	100	mov	Simonetta	3	0		Taletta
168	100	mov	Simonette	63	0		Talette
86	19		Sina	11	0		Talina
101	21		Sine	30	0		Taline
10	100		Sirene	3	100		Talita
937	6		Siri	4	100		Tally
35	100		Sirianna	4	0		Tara
13	100		Sirianne	6	17	n	Taran
5	80		Sirina	4	0		Tarborg
8	75		Siselia	3	0		Tarese
6	83		Siselie	11	0	n	Targerd
85	8		Sissel	19	0	n	Targjar
3	100		Sisselie	504	0	n	Targjerd
20	0		Sissil	5	0		Tarine
23	13	mov	Siverine	61	11		Tekla
7	0	n	Snefrid	12	8	mov	Telefine
77	84		Sofia	33	0	mov	Televine
3	0	mov	Sofine	14	86		Tella
3	100		Solfrid	4	0		Telma
4	0	mov	Soverine	5	100	mov	Temina
4	0	mov	Stefana	25	100	mov	Temine
7	86	mov	Stefine	120	0	mov	Teodine
8	0	n	Steinvor	88	13	mov	Teoline
62	0	n	Steivor	8	100	mov	Teomine
4	100	mov	Stenette	7	100		Teonore
15	0	n	Stenvor	3	0		Teresi
6	100		Stinken	156	2		Teresia
3	0	n	Stivor	150	1		Teresie
3	0		Sufie	6	0		Teretie
3	100		Sunna	79	0	n	Tergjerd
292	82	bib	Susanna	7	0	mov	Terine
304	17	bib	Susanne	4	0		Terisia
11	0	n	Svalaug	20	0	mov	Terja
8	0	n	Svanaug	62	8		Tilda
4	0		Svane	24	21		Tilde
4	0	mov	Svendia	16	25		Tilla
3	0		Svendine	107	96		Tina
4	25	mov	Sverine	117	93		Tine
13	0	n	Svålaug	4	25	n	Tjodvor
6	17	n	Svånaug	7	86	mov	Tobina
3	100		Sylva	534	4	mov	Tobine
8	0		Sylvia	164	0	n	Todne
6	100		Synne	7	14		Todora
34	100		Synnev	8	25	mov	Tolline
4	0		Synneva	3	0		Tolma
23	78		Synneve	3	0	mov	Tolvine
6	100		Synni	7	0		Tomali
13	100		Synnive	48	0		Tomally
5	100		Synnva	4	0	mov	Tomana
14	86		Synnøv	10	20	mov	Tomasine

1700	3	mov	Tomine	7	0		Velene
20	5	n	Tona	19	21	mov	Velhelmine
448	2	n	Tone	18	22		Venke
13	23		Tonetta	3	0		Verdine
334	2		Tonette	5	100		Vida
3	0	n	Tonia	3	100	n	Vigdis
4	100		Tonille	3	100		Viktora
93	0	n	Tonje	23	0		Vilborg
11	9	n	Tonni	4	0		Vilfrid
61	18	n	Tonny	4	75	mov	Vilhelmina
35	0	n	Torberg	3	0	mov	Villemine
214	5	n	Torbjörg	4	25	mov	Villomine
739	0	n	Torborg	3	100	mov	Villumina
5	0	n	Torborga	13	77		Vilma
72	0	n	Torbørg	5	0		Vina
154	0	n	Tore	3	0	n	Ødborg
14	0	n	Torgerd	20	0		Øli
4	100	mov	Torgerine	85	100	dk	Øllegård
10	10	mov	Torgine	3	100	dk	Øllgård
34	0	n	Torgjerd	3	0	mov	Øsine
7	0	n	Torhild	4	100		Ådel
48	0	n	Tori	3	100		Ågat
4	25	n	Toril	5	0	mov	Ånine
120	6	mov	Torine	137	9	n	Åsa
3	0		Tornette	1322	1	n	Åse
4	25	n	Torny	60	88	n	Åsel
3	0		Tresia	8	0	n	Åsele
3	100		True	6	0		Åselena
11	0		Tunette	69	0		Åselene
74	0	n	Turid	6	0		Åselia
28	0		Turine	33	0		Åselie
67	16	dk	Tyra	6	0	mov	Åselina
3	0	n	Tyri	32	0	mov	Åseline
4	100	mov	Tølline	29	7	n	Åselle
3	0		Tønnette	15	7	n	Åshild
34	0	n	Tørberg	6	0	n	Åshilde
153	0	n	Tørborg	26	4	n	Åsil
90	0	n	Tørbørg	10	0	n	Åsilde
170	0	n	Tøri	8	0	n	Åsilie
44	0	mov	Tørine	111	1	n	Åsille
4	0	n	Tåran	118	0		Åsine
3	100		Ulrikanna	25	24	n	Åslaug
26	88	mov	Ulrikka	69	4	n	Åsne
43	81	mov	Ulrikke	26	0	n	Åste
3	100	n	Unni				1379
7	86		Ursilla				
4	100		Ursula				
3	0	n	Uvild				
3	0		Valberg				
9	0		Valbørg				
6	0	mov	Valdine				
4	100	n	Valdis				
10	0	mov	Valentine				
3	0		Valgborg				
6	0	n	Valgjerd				
18	89		Vally				
3	0	mov	Vehelmine				
13	0	mov	Velemine				